

KALEIDOSZKÓP

BARANGOLÁS A NAGYVILÁGBAN
VII.

A VERSEKET VÁLOGATTA ÉS FORDÍTOTTA
DABI ISTVÁN

TARTALOM

Előszó

MAROKKÓ

ABDUL NASZR LAKAH

A nő

MALIKAT AL-'ASZMÍ

(a hold vérző testéről...)

Az alkotás (*Al-ibdā'a*)

AR-RUDBÍ

Szárazság

Megérkezés

Levél

francia

AÏSSA IKKEN (1938)

A kék forrás (*La source bleue*)

Az idő tojáshéja (*L'écorce du temps*)

MARTINIQUE

MONCHOACHI (1946)

Menekülve (*Seulement nous échappant*)

Diszitve a testem (*Parant mon corps*)

MAURITIUS

YUSUF KADEL (1970)

Licitálások (*Surenchairs*)

(A kő vagyok...)

MAYOTTE

NASSUF (1981)

Írni (*Écrire*)

MEXIKÓ

ROSARIO CASTELLANOS (1925)

A barátok (*los amigos*)

MOLDOVA

AURELIU BUSUIOC (1928)

Szobrász (*Sculptor*)

Holdsugarak (*Razele lunii*)

MONGÓLIA

Z. DORDZS

Az Altáj három folyója (*Алтайн гурван гол*)

MORDOVIA

erza

PAVEL LJUBAJEV (1919)

Köszönöm, anya (*Сюкпря, авай*)

moksa

VIKTOR LOBANOV

Felhőcske (*Коволня*)

MOZAMBIK

ILÍDIO ROCHA (1924)

Költemény (*Poema*)

JOSÉ CRAVEIRINHA (1922-2003)

A mi házunk (*a nossa casa*)

NAMÍBIA

HAARHOFF (1944)

Szavakat mérnek (*Weighing Words*)

NÉMETORSZÁG

ARNFRID ASTEL (1933-2009)

Egy tanulni vágyó diák jogos kérdése a tanárhoz
Helyettesítés
Végjáték
Nyilvános park
Öngyilkosság

S. ANDERSON

Hogyan szenved este az anyám

MARIANNE BEESE

Tabló

STEPHAN CIBULKA (1952)

Igazságokat mondani
Ismeretlen

VOLKER EBERSBACH (1942)

Május
Születésnap
Várni

ROLAND ERB (1943)

Az öregember

LUDWIG FELS (1946)

Halotti beszéd
Kívánságlista

MARGARETE HANNSMANN (1921)

Köln, Dóm

SIEGBERT HEIN

(Jaj, vannak álmok...)

HILDEGARD JAHN-REINKE (1915-1995)

Márciusi kép

HEINZ KAHLAU (1931)

Gonosz kacaj
Önáltatás

ERNST MEISTER (1911-1979)

Egy gyermek mondja
Most
Vallatás

ANDREAS MONTAG (1956)

(Amikor már régen...)
Kerek asztal mellett barátokkal
Valamikor ősszel

CHRISTA MÜLLER

Várakozás

UDO SCHEER (1951)

A faszobrász
Nyugtalanul

HENRY-MARTIN KLEMT (1960)

Idegen asszonyok
Egykor B-vel

INGEBORG KLIPPEL

Kirándulás tévedésből

KARL KROLOW (1915-1999)

Behavazás
Egész jól élni
Esős tavasz
Nyárközép

HANS KROMER

(Egyszer...)

THOMAS LUTHARDT (1950)

Ébredés
Olvasás közben
Hideg nap - nyár közepén

BIRGITT LIEBERWIRTH

A szóhoz

Nocturno

UWE LUMMITSCH (1956)

Augusztus, 19 óra 25 perc körül

ARTUR TROPPMANN (1930)

Egy nap az irodában

Fejlődés

WOLFGANG TILGNER (1932)

Aki a felhőket nézi

Limes

MICHAEL KRÜGER (1943)

Szerelmes vers 2

Film

Későn, szeptemberben

Litánia

Kis dal

A szomorú beszéde

A részeg beszéde

A lassú beszéde

A kétségbeesett beszéde

Románc

A filozófus beszéde

Isten áldjon

Hogyan írnak

Köln, télen

1955. február 1-i levél

Marx szól

Vénasszonyok nyara

Vla-di-mir Na-bo-kov

JOACHIM SARTORIUS (1946)

A szádban

Szerelem és munka

A fűben

Egy delfinhez Batumiban

Fej fej mellett

Melyik emlékezésbe

Memento Mori

Most oly sok szót eszem

A ciprusok halála

Isztambul

LUDWIG SCHWARZ

NELLY SACHS (1891-1970)

Versek

szorb

BENEDIKT DYRLICH (1950)

A fákról

A költők

A tudat

A vágy

Csend

Egy napon

Fantázia

Kis szerelmi vallomás

Nyári kép (*Lětní wobraz*)

Tudat (*Wědomje*)

Egy ismeretlen lány (*Njeznata holca*)

KITO LORENC (1938)

Telefonbeszélgetés (*Telefonat*)

RÓŽA DOMAŠCYNÁ

Zöld világ (*Zelený svět*)

NICARAGUA

GIOCONDA BELLI (1948)

Események (*Acontecimientos*)

ERNESTO MEJIA SANCHEZ (1923)

Átkok és ráolvasások (*Ensalmos y conjuros*)

NIGÉRIA

OLIVER MBAMARA

Miattad kelek fel (*Because of you, I rise*)

NORVÉGIA

bokmål

ROLF JACOBSEN (1907-1994)

Ha akarod (*Hvis du vil*)

Te madár (*Du fugl -*)

Az új halott (*Den nye døden*)

PETER R. HOLM (1931)

Jégrózsák (*Isroser*)

ENDRE RUSET (1981)

Bábel (*Babel*)

FRANK STUBB MICAELSEN (1947)

(Ő gyerek volt...) (*Han var et barn*)

(Arany az ujjak között...) (*Gull mellom fingrene*)

(A kivilágított...) (*Sløret*)

JAN ERIK VOLD (1939)

Egy téli vers régi napokból (*et vinterdikt fra gamle dager*)

Hétszer le és nyolcszor fel - életművészet (*Sju ganger ned og åtte ganger opp er kunsten å leve*)

nynorsk

PAAL-HELGE HAUGEN (1945)

Hosszú péntek (*Lang fredag*)

ELDRID LUNDEN (1940)

(Szorosan a vakságban...) (*Titt inn i det blinde*)

ARNE RUSET (1951)

(Égig érő tornyot építettünk magunknak...) (*Vi har bygd oss eit tårn mot himmelen*)

(Egy szekrényben...) (*Eg levde*)

Csontvázvers I (*Skjellettdikt I*)

Mélyen belenéztlél (*Du såg*)

Viszontlátás (*Gjensyn*)

HELGE TORVUND (1951)

lapp

RAUNI MAGGA LUKKARI (1943)

A gyermekeim (*Mu mánát*)

Meddig bugyog (*Man guhká ganjalgáldu*)

Több itt a fény (*Dát latnja lea čuovgat*)

MARION PALMER (1953)

(Az égbolt lágy...) (*Albmi lea linis*)

MARRY A. SOMBY (1953)

(Sokáig vagyok...) (*Guhká lean*)

NYENYEC NK

PROKOPIJ JAVTISZIJ (1932-2005)

(A tavasznak első napja...) (*Первый день весны*)

NYUGAT-SZAHARA

MOHAMMED EBNU (1968)

Szahara (*Sáhara*)

OLASZORSZÁG

MARIO CICOGNANI

Egy város értelmezése (*Interpretazione di una città*)

DAVIDE RONDONI (1964)

(Én nem akarok megöregedni...) (*Io non voglio diventare vecchio*)

GIUSEPPE UNGARETTI (1888-1970)

Katonák
Derült ég
Éjszakai völgy
Vándor

piemontei

DORINA COSTA

Vers és dal (*Puisia e cansòu*)

friuli

PIER PAOLO PASOLINI (1922-1975)

A halott kisfiú (*Il nini muàrt*)
Kedvesem (*Dili*)
A halálom napja (*Il di da la me muàrt*)

genovai

ANTONIO PIERO FIORAVANTI

Sikátorok (*Carruggi*)

velencei

GIACOMO NOVENTA (1898-1960)

A kenyér illata (*El saór del Pan*)

OROSZORSZÁG

JURIJ MELNYIKOV

(A parttalan tenger...)
Havas mező (*Заснеженное поле*)
(A kikötőtől nagyon messze...) (*Вдали от морского причала*)
Vonzás (*Притяжение*)

SZERGEJ SZTRATANOVSKIJ (1944)

(Halld, hogyan hangoskodnak együtt...) (*Слышишь, как вместе гудят*)
(Pszedomorfózisban...)

nanaj

ANDREJ PASSZAR (1925)

Mokona (*Мокона*)

PAKISZTÁN

FAIZ AHMED FAIZ (1911-1984)

Vera (*Vera ke nám*)

PALESZTINA

AYMAN AGBARIA (1968)

Vita

PANAMA

GERARDO MALONEY (1945)

Alakok (*Figuras*)

PARAGUAY

ELVIO ROMERO (1926)

Tűzvész

RUBEN BAREIRO SAGUIER (1930)

Banális történet (*Historia trivial*)

guaraní

MARTÍN RAMÍREZ

Emlék (*Mandu'a*)

PERMI-KOMI AK

TATJANA MINYINA

(Kevés jót látok én e világban...) (*Эта мирын етиш адзза бурö*)

OLGA RADOSZTYEVA

De szívünk be nem csapja (*On böböt szjölömszö*)

VASZILIJ KOZLOV

Őszi vers (*Arszja*)

LUDMILA GULJAJEVA

(Az ősz csalóka, tudni kell...) (*Arlön vüvtür böbötcsana*)

KONSZTANTYIN ISZAJEV

(Írsz vagy nem, mindegy...)

VASZILIJ KLIMOV (1927)

No miért? (*Мыля нѳ?*)

orosz**ALFIJA UMERHANOVA**

(A hársnak illata részegítő...) (*Zapah lipi pjanyit...*)

SZERGEJ ANDREJEV

(Cigarettafüst, ital, kedves szavak...) (*Vodka, razgovori, szigaretnij szmog*)

PERU**CARLOS GERMAN BELLI (1927)**

Le a tőzsdékkal! (*¡Abajo las lonjas!*)

MANUEL MORENO JIMENO (1913)

Szabadok vagyunk (*Somos libres*)

MANUEL PANTIGOSO (1936)

Kinyilatkoztatás (*Revelación*)

RICARDO SILVA-SANTISTEBAN (1941)

Sirályok (*Gaviotas*)

kecsua**WILLIAM HURTADO DE MENDOZA SANTANDER**

Meghaltak (*Wañurinmi*)

PORTUGÁLIA**FERNANDO AGUIAR (1956)**

(beleveszni...) (*perder-me*)

lecsúsztatni (*deslizar*)

ANTÓNIO BOTTO (1897-1959)

Dalok (*Canções*)

JOSÉ MANUEL MENDES (1948)

Láng (*Chama*)

Torkolat (*Estuário*)

PUERTO RICO**OLGA NOLLA (1938-2001)**

Egy jog meghódítása (*La conquista de un derecho*)

MAGALY QUIÑONES (1945-)

Egyetlen ének (*Un solo canto*)

Kölcsönösség (*Reciprocidad*)

Egy magányos dal (*Un solo canto*)

Vers a Puerto Rico-i zászlóhoz (*Poema a la bandera Puerorriqueña*)

RÉUNION**CLAIRE KARM (1958)**

A bolond kutya éve (*L'année du chien fou*)

ROMÁNIA**ANA BLANDIANA (1942)**

Álmomban

A mi helyünk

MIHAIL BRĂNICEANU

Szürkület (*Crepuscul*)

EUGEN JEBELEANU (1911-1991)

Emlék (*Memoria*)

Fű (*Iarbă*)

Lesben (*La pîndă*)

RUSZIN**VOLODIMIR FEGYINISINYEY (1943)**

(Őt évig birkóztam...) (*Годв нѳать я моцовався*)

SAINT LUCIA

DEREK WALCOTT (1930)

Nyár dereka, Tobago (*Midsummer, Tobago*)

SAINT VINCENT

PEGGY CARR

Egy kimerült vándor dala (*Song of weary wanderer*)

Elmosolyodsz-e (*will you*)

Marie

ST. CLAIR JIMMY PRINCE

Szín (*Colour*)

A szomszéd kertjében (*in my neighbour's garden*)

KEVIN BYNOE

Élet (*Life*)

A halál (*Death*)

Miért engem? (*Why me?*)

SALVADOR

ROQUE DALTON (1935)

Miként te (*como tu*)

SAN MARINO

FEDERICO BASSETTI (1972)

Zavaros állapot (*Stato confusionale*)

Emlékek (*Ricordi*)

SÃO TOMÉ ÉS PRÍNCIPE

CONCHIÃO LIMA

(Amikor lebukott a hold...) (*Quando o luar caiu*)

SEYCHELLES

LAURE POOL

Egy nap (*En zour*)

GEORGINE ROBERT

Te meg én (*Ou ek mwan*)

SIERRA LEONE

SYL CHENEY-COKER (1945)

A reményről meg a dinoszauruszokról (*Of Hope and Dinosaurs*)

SKÓCIA

gael

RODY GORMAN (1960)

Hamu (*Luath*)

Vasárnap délután (*Feasgar Didòmhnaich*)

angol

GERRY CAMBRIDGE (1959)

Megyek venni nem-almát (*I'm going to buy no-apples*)

JOHN GLENDAY

Tájkép repülő férfivel (*Landscape with flying man*)

COLIN KERR (1949-)

Vizsga (*Examination*)

A cím nélküli múlt (*The Untitled Past*)

NEIL R MacCALLUM (1954-2002)

Három rövid (*Three shorts*)

GORDON MEADE (1957)

Egy ember repülni akart (*A Man Wanted to Fly*)

A sirály mint költészet (*The Gull As Poetry*)

Árnyékok (*Shadows*)

SIÙSAIDH NicNÈILL

Múlt éjjeli blues (*Last Night Blues*)

JIM C. WILSON (1948)

1936

LIZ NIVEN (1952)

Szívből szólva (*Speaking from the Heart*)

DOUGLAS LIPTON (1953)

„Hófehérke és a Hét Törpe” („*Snowwhite and the Seven Dwarfs*)

Hale-Bopp versek (*Hale-Bopp poems*)

scots

NEIL R MacCALLUM (1954-2002)

Szilárdan állt (*Staunch firm*)

Visszatérés (*Retourn*)

JOHN MANSON (1932)

Régi feljegyzések (*Auld Notes*)

GEORGE HARDIE

Hazatérés (*Hamegaun*)

RAYMOND VETTESE (1950)

Skócia '79 (*Scotland '79*)

Üres utcában (*On Empty Street*)

Zöld cérna (*A green threid*)

Szavak (*Words*)

Tanító (*Teacher*)

NEIL PURVES

Haikuk

SPANYOLORSZÁG

ALFONSO PACHECO (1938)

Sötétedés (*Atardecer*)

Sóhaj (*Suspiro*)

(Egy nap...) (*Un día*)

Barátság (*Amistad*)

Az életem megremegett (*Mi vida tembló*)

Felhők (*Nubes*)

Párbeszéd (*Dialogando*)

JOSÉ MANUEL CABALLERO BONALD (1926)

Kettős élet (*Doble vida*)

FRANCISCO CARRASCO (1930)

A neved a falakon (*Tu nombre en las paredes*)

CARLOS CLEMENTSON (1944)

Arrébb az értelemről vagy a rejtélyről (*Más allá de razón o de misterio...*)

Ars poetica (*Arte poética*)

MANUEL de la PUEBLA (1924)

Kérés (*Ruego*)

A csend (*Tu silencio*)

A rózsák (*La rosa*)

SILVIA MONRÓS de STOJAKOVIC (1949)

A hullámok, a székek (*Las olas, las sillas*)

ANTONIO ROMÁN DÍEZ GARCÍA (1942)

Elpusztítás (*Demolición*)

Délibáb (*Espejismo*)

ANTONIO ENRIQUE (1953)

A rossz (*El mal*)

DOMINGO F. FAÍLDE (1948)

Eredet (*Del Origen*)

ANTONIO LUIS GINÉS MUÑOZ (1967)

I A hármas út (*Ruta tres*)

II Keresd és kapd el (*Busca y captura*)

MANUEL JURADO LÓPEZ (1942)

Elsüllyedt város (*Ciudad sumergida*)

PEDRO LAHORASCALA (1931)

Bevetett föld (*Campo sembrado*)

Halálos élet (*Vivir mortal*)

Éjfél, fény-fél (*Mitad noche, mitad luz*)

Íme a szántóvető (*Sembrador aquí*)

Ez az édes lány (*Esta dulce muchacha*)

ALEJANDRO LÓPEZ ANDRADA (1957)

A nyirkos tavernák (*La húmedas tabernas*)

MARIO ÁNGEL MARRODÁN (1932)

Szemben álló szavak (*Vocablos enfrentados*)

A bűntény ásza (*El as del delito*)

Strand (*Playa*)

Hit (*Fe*)

Élő jelen (*Presente viviente*)

Intim pillanatok (*Momentos intimos*)

A költő (*El poeta*)

Tréfa (*Farsa*)

A lélek (*El alma*)

Közbeszótt ellipszis (*Eclipse entretejida*)

Hol? Hol? (*Donde Donde?*)

A kín (*El suplicio*)

JOAQUÍN ORTEGA PARRA (1934)

I

II

PEDRO J. de la PEÑA (1944)

Szálloda (*Hotel*)

Egyszerű tiszteletadás a szépségnek (*Homenaje sencillo a la belleza*)

ANTONIO PORPETTA (1936)

Javaslat (*Propuesta*)

RAMÓN REIG (1954-)

A harang (*La campana*)

Sohasem voltam szabad (*Nunca he sido libre*)

Miért lettem költő (*¿Por qué fui poeta?*)

Mikor leszünk nagyok? (*Cuándo seremos mayores?*)

Rewind

A költészet vesztett (*La poesía ha perdido*)

Ha te olvasol engem, én olvaslak téged (*Si me lees, te leo*)

FERNANDO DE VILLENA (1956-)

Emlék (*Recuerdo*)

JORGE AYALA ZELADA (1953)

A költő (*El poeta*)

JOSÉ VERÓN GORMAZ (1946)

Űrhajósok (*Astronautas*)

Meglepetés (*Sorpresas*)

A vihar elmúlt (*La tempestad pasó*)

Apokrif evangélium (*Un evangelio apócrifo*)

Évforduló (*Aniversario*)

ENRIQUE VILLAGRASA (1957)

I

II

III

Előszó

A jelen kötet annak ellenére, hogy sokszor antológiának nevezem, egyáltalán nem tekinthető antológiának, hiszen a verseket saját ízlésem szerint válogattam, legtöbbször azok közül a művek közül, amiket maguk a szerzők küldtek el nekem. A célom mindenekelőtt az volt, hogy bemutassam a világirodalom sokféleségét, és bebizonyítsam, hogy minden népnek, legyen számbelileg akármilyen kicsi, és tartsák sokan „primitívnek”, megvan a maga kultúrája. Sokszor egy gazdaságilag, iparilag elmaradt nép irodalmi gyöngyszemeket hoz létre. Nem akartam semmiféle határozott téma, forma szerint válogatni.

A XX-XXI. század élő szerzőitől fordítottam, és legtöbbjükkel személyes kapcsolatom volt vagy van (úgy érteve, hogy leveleztem, levelezek velük). Sajnos, az antológiám készítése idején több költő meghalt, nem érhatték meg, hogy a kész művet a verseik fordításával átadjam nekik.

Nagyon kevés, korábban élt szerző művét is bevettem a kötetembe.

A fordításokat 99%-ban eredetiből készítettem, igaz olykor-olykor a szerző segítségét is igénybe vettem és a nem eredetiből készült fordításoknál is megtekintettem az eredeti művet. Igyekeztem mindig az eredeti formához - a tartalmi hűség mellett - hű maradni.

Amennyiben olyan nyelven író költő művét fordítottam, amit nem ismerek, azt mindenhol megemlítettem.

A válogatásom, mondhatni, végtelen, hiszen állandóan születnek újabb és újabb irodalmi művek, amiket érdemes megismerni, ezért előfordulhat, hogy a már ebben a kötetben szereplő országokból is lesznek még más költők.

Dabi István

MAROKKÓ

ABDUL NASZR LAKAH

A nő

Az álmából most egy képet
sző
Én magamra öltöm az álmát
belemászom a hasába
megformálom a testem
és a szívébe emelkedem...

MALIKAT AL-'ASZMÍ

(a hold vérző testéről...)

a hold vérző testéről
szállj le a tengerre
és a szelekre szállva
jöjj
összetört testembe
hol vérzik a hold

„Sajun lahu aszmái”, 1997

Az alkotás (*Al-ibdá'a*)

Éjjel levetem
a szégyenem
és felfedem teljes
napom
és elrejttem örületem
megnyugtat
a vakító fény
könnyelműen
háborgom
mint a tenger hullámai
vihar ha tombol
és sugaraim világítanak
megzabolázhatatlanul
és ragyog a fényem
cikkanok
mint felhők háta mögül
átfutó villám
lángolok
mintha égetne Isten nyila
és eltévedek
majd ülök
mint az Alkotás Hölgye
a csillag mellén
és örületem és művészetem végzem
a sarkokban
a pincében
ordít az erdő királya
ordít az oroszlánom
a piros csillagtól megzavartan
lángol a világ

AR-RUDBÍ

Szárazság

A világ vizei a bensőmben
ömlöttek
és én iszom mint könnycseppeket
és szétáradok.

Megérkezés

Amikor elindulok egy országba
megelőz a hírem,
és megrészegelem.
Mint a farkast előzi meg az álmom az áldozatáról,
és én oda sem érek.

Levél

A hajnal mint folyékony massa önti el a szobát,
egyre támad, mintha vonyítana
az elhagyott falu felől.
A hajnal súlyos hideggel marcangolja az éjszakát,
és az óra, mint távoli ingoványokon
egy nőstényoroszlán, ordít.
Fejemben zúgva visszhangzik.
Ezen az éjjelen ilyen a hajnal,
mert te hiányzol az ágyamból.

francia

AÏSSA IKKEN
(1938)

A kék forrás
(*La source bleue*)

Képet keresem
a szürkületi égbolton
a láthatatlan láthatárokon
a sivatag szélén emelt boltíves kapukban
a szívembe szökött térségeken

Képet keresem
az idő szólította
haj ezüstös visszatükröződéseiben
a tekintet csendjében
a test remegésében a vágyküszöbén
a reggeli szürkességben lombját hullatott szenvedélyben

Oh, Istenem!
Egyre keresek
a bujdosás kis dalában
a bizonytalan napfényben
a hullámok tajtékjában
a gyermekkori esőben
egy képet

Az éjszakai fényektől elringatott
város magaslatain

És találok
egy magánytól kiégett árnyképet
ami a domb csúcsára akasztja korát
A hullócsillagok mögött
egybegyűjtöm az álmok romjait
hogymint feljegyezzem a pillanatnyi szeretők
neveit
a szerelmek kedvelt helyein

Az idő dallamára mormolom
a férfiak emlékeit
kik oly sok simogatást tetováltak
az évek múlásával
megcsalt testükre

A kikötőkben
kikötött hajókon túl
elnyújtózkodó bánat
amit tavaszi színekben képzel el.

Eloldozom a szememben
elsáncolt mélabút
átrepülve a virágzó rózsamezők
és a kék forrás tisztasága felett
melynek mélyén
a szépsége emléke lebeg

*Aïssa Ikken: „Gerçures de pierres”,
Éditions AL ASAS, Témara, 1994*

Az idő tojánhéja
(*L'écorce du temps*)

Utazom
a hamvas reggelek
énekében
amikor a szó
megtagadja eloltani
a szív lángját

Utazom
az ezüstös rügyekben
mik megvilágítják
a csavargás éjeit

Utazom
az őszi szelek
lélegzetétől megzavart
folyású vizek
tisztaságában

Utazom
a sáncok vénségében
a sivatag
szélére rajzolt
utak
nyomában

Utazom
a csillaghullás
és az elfeledett
ígéreték
mélabújában

Utazom
a holnap nélküli
hajnaltól
törött szárnyú
verebek
tekintetében

Utazom
a végveszélyben álló
sziklákra
gúnyözönt hullató
égi cseppek áztatta
színben

Utazom
utazom
vég nélkül
az idő tojánhéjában
de a láthatár rejtve marad
- vég nélkül -
az idő ismeretlenségében.

*Aïssa Ikken: „Itinéraires recomposes”,
Boukili Éditeur, Kénitra, 2001*

MARTINIQUE

MONCHOACHI
(1946)

Menekülve
(*Seulement nous échappant*)

Menekülve
csak azért, hogy köszöntsük
azt ki ott van lent,
félre tartjuk magunkat
a visszhangtól és hallgatjuk
a jelszó s a figyelmeztetés
hordozóját.

Díszítve a testem
(*Parant mon corps*)

Ott, a megvilágított nappal legtisztább helyén
az éjszaka legmélyebb lépcsőfokain
szemlélem a kék holdat.
Igen, megbékültem itt
és már gyűlölködni készen,
bárki is merje megzavarni
nyugalmam táplálékát,
Díszítve a testem, a vágyam, hogy megegyezzem
azzal, aki jön.

*Monchoachi: „Nuit Gagée” suivi de Quelle
langue parle le poète, L’Harmattan, 1992*

MAURITIUS

YUSUF KADEL
(1970)

Licitálások
(*Surenchairs*)

/Részletek/

A szürkület
alvajáró
és a virradat
kötéltáncos.

A dél lovagol.

(A kő vagyok...)

A kő vagyok
és a rózsza illata.
Arany vagyok a fogak között.
Földi jel vagyok
emelkedő levegő.
Olümposz és por
reménytelenül.

MAYOTTE

NASSUF
(1981)

Írni
(Écrire)

 hogy megszabadulj
a testedre nehezülő tömegtől
ami összeomlik az óriási
 súly alatt
 Írni
hogy elmondjunk minden szenvedést
 Írni
 hogy megpróbáljunk érteni
 Írni
 hogy ne haljunk meg
 Írni
 hogy erőt vegyünk az ellenséges
 természeten
 Írni
 hogy átadjuk a lángját
 ennek a távoli
 az emlékekben mégis
 oly közeli szigetnek
 Írni
hogy megzabolázzuk a szenvedélyt
 mi hevessé teszi az embert
 hogy alkotóvá váljon
 és kicsíráztassuk
 Írni
 az élvezetért hogy erővel
megkeressük a megfelelő szavakat
 a leírhatatlan de
 sürgősen meghatározandó
 baj és betegség
 kifejezéséhez
 Írni
hogy kikopogtassunk minden zugot
ebben a testben rejlő minden betegség
 nyomában ami a szép
 szenvedés miatt válik
 mártírrá

MEXIKÓ

ROSARIO CASTELLANOS
(1925)

A barátok
(*los amigos*)

A fa árnyékában,
mint akik virágkoszorút fonnak,
egybefonjuk a dalainkat.

Elmentünk,
s íme visszajöttünk hogy együtt legyünk ismét.

Aki északról jött,
kaktusz féktelen virágát hozta.
Aki keletről érkezett, az arca vörös,
mint maga a nyár.
És mi, te meg én, kik itt születtünk délen
és itt hagytuk a kezünk nyomát,
ugyanolyanok vagyunk, mint az erdön átrobogó szél,
hevesek és illatosak.

*„Ventana al mar”, Ediciones Mairena,
San Juan, Puerto Rico, 1992*

MOLDOVA

AURELIU BUSUIOC
(1928)

Szobrász
(*Sculptor*)

A tenyér felveszi a kő alakját.
A kő
ami ezernyi formájú, felveszi
a szél meg a tűz,
a víz
és a kezemben lévő véső alakját.
A kő felveszi
a szó alakját is.

A szél felveszi
a hegycsúcsok alakját.
És csak te,
bálványimádó szerelem
veszed fel egy szent sóhaj
egyszerű alakját,
mi egy élettelen testből tör elő
és keresztre feszül a kőben.

Holdsugarak
(*Razele lunii*)

A mély mezőkön
a szélben táncoló köleshez hasonlóan
összezárt szempilláid közé
kéredzkednek a holdsugarak.
A szíved a fülét
a szerelem felé fordítja
hogyan hallja:
nem a tücsök zenél,

az örökkévalóság.

*Aureliu Busuioc: „Блбынзиря машиний де скрис”,
Литература артистикэ, 1988*

MONGÓLIA

Z. DORDZS

Az Altáj három folyója

(Алтайн гурван гол)

Az Altáj gerincén eredő
Cagaan, Cengel, Bulgani,
Bővizű nagy folyók
Nyugatra folyva
A hófedte Altáj
Fagyos átlátszó erei
A hatalmas három folyó
Versenyt fut az idővel
A foltos hegyi kecskékként
Ugrándozó kék hullámok.
Örömmel találkoznak
Hazájuk szent határán.

MORDOVIA

erza

PAVEL LJUBAJEV
(1919)

Köszönöm, anya
(Сюкпря, авай)

Mi a munka, megtanítottad,
Hogy lássam a jót s a rosszat,
Köszönöm, anya.

Mesélted nekem, mi az élet,
Hogy ember csak emberként élhet,
Köszönöm, anya.

Katona vagy? Legyél katona.
Ha munkás - légy az, szemed mondta,
Köszönöm, anya.

Tanultam tőled sok éneket,
S hogy élni a földön élvezet,
Köszönöm, anya.

Összeszidtál nem egyszer, lehet,
De a szárnyaimat csak neked
Köszönöm, anya.

*Павел Любаев: „Сюкпря”,
Мордовской книжной издательство,
Саранск, 2000*

moksa

VIKTOR LOBANOV

Felhőcske
(Коволня)

Sz. Kinyakinnak

Felhőcske, kicsi felhő,
Az álmom széppé tedd!
Oh, segíts, kicsi felhő,
Hogy mindent megértsek!

Te fenn úszol az égen,
Ismered az utad,
De énnekem, bár kérem,
Mondd, utat ki mutat?

Követnélek, felhőcske
Az égen boldogan.
A szárnyam már, felhőcske,
Mindkettő odavan.

*Виктор Лобанов: „Шкаень толня”,
Мордовская книжная Издательствась,
Саранск, 2000*

MOZAMBIK

ILÍDIO ROCHA
(1924)

Költemény
(*Poema*)

Meztelen lábak
tapossák a földutat

Meztelen lábak
tapossák a piszkos földutat

Fáradt fekete és meztelen lábak
tapossák a szomorú piszkos földutat

Fekete lábak
tapossák a szomorú élet-utat

(*Jornal de poesia*)

JOSÉ CRAVEIRINHA
(1922-2003)

A mi házunk
(*a nossa casa*)

A mi álmunk
- enyém és Máriáé -
az volt hogy legyen egy házunk,
ahol számolgathatjuk az ősz hajszálakat.

Ezt valóra váltottam.
Már megvan a végső házunk.
42-es részleg.
71883-as parcella.
A homlokzata mésszel festve.
Klasszikus derékszögű építészeti alakzat.
Egyirányú aszfaltozott út.
Minden a legvégső elkülönülés,
ami lehetséges a Lhanguene negyedben.

Legalább már nem probléma a megöregedés.
A többi illő magasságban -
magától megoldódik.

Úgy látszik, ez kevés.
A listán, amin szerepelek,
igazságtalan dolog, hogy későn
leszünk együtt.

„Maria”, *Caminho*, 1998

NAMÍBIA

HAARHOFF
(1944)

Szavakat mérnek
(*Weighing Words*)

az Inkvizíciós Palotában,
a Karib városban, Cartagenában,
nőket mértek
egy láncon lógó
emelvénnyen
a mennyezetbe vert
fém ingával.

ha túl vékony nő voltál,
azért voltál az, mert repültél?
csapkodó kérdések vonalazzák a falakat.
a ráolvasásaidban
az ördög nevét használod?
ki a mestered?
ki tanított meg repülni?

a nagyméltóságúak folyadékot
csepegtettek a szemedbe.
ha nem kiáltoztál,
boszorkány voltál.

ma ebben a palotában egy emelvényről
három költő hint szét szavakat a térbe,
ahol 800 nő hamuja
lebegett a légben.
olvastam Oziriszről, aki a szíved
egy tollpehellyel mérte össze.
Aquinoiról, aki a gyűlöletet jégnek képzelte
s a szerelmet olvasztásnak.

költőtársaim, nők,
tegyetek fel kérdéseket, teremtetek képeket,
szórjatok átkokat, hintsetek szavakat,
amik megolvastják a könnyeimet
és lángra gyújtják a csarnokot!

NÉMETORSZÁG

ARNFRID ASTEL
(1933-2009)

Egy tanulni vágyó diák jogos kérdése a tanárhoz

Hogyan tanulhatom meg, amit Ön tud
anélkül, hogy olyanná válnék, mint Ön most?

A SZABADBAN olvasni.
Elvadult vessző
fut át az újságon.

Helyettesítés

Miért vagyok én
ily közönséges?
Mert te
oly finom vagy
a hazudozásban.

Végjáték

Az utcák üresek.
Most nyugodtan
lehet futballozni.

Nyilvános park

A túlélők
egyengetik a földet.
Gondoskodnak
egy szebb
múltról.

Öngyilkosság

Lóg
a tetőn
a feje fölött.

S. ANDERSON

Hogyan szenved este az anyám

a bizonytalan romokra
anyám nem épített várat

anyám ismeri második
férjét de nem az életét

anyám nem mutatja soha
fel álmát - pár poros csizmát

anyámnak saját arca van
és szenvedni fog a sírig

MARIANNE BEESE

Tabló

Rudolfnak

Mint egy megkopasztott madár
az óra És hirtelen
eszedbe jut
egy szárnyas otthon...
Lekerekítve viszi tovább
a zene a körvonalakat:
A bor vérrel habzik
tollruhát fest rátok és
élénk színű madarakká
váltok ti ketten

Nem te voltál az
aki az álmaimat
felkerested
az aggódással teli éjjelen
félelemtől verejtékezve
amikor a világ átvonult a szemed mögött.

Azt, mi elmerült,
a kezembe adod
ami elveszett,
visszahozod.

A legfényesebb órákban
a találkozás
egy jel
minden gyökéren.

Bezárt ajtókon keresztül
nyújtod nekem
a szavak kulcsát.

VOLKER EBERSBACH
(1942)

Május

Kizöldülnek a fák
és visszatükröződnek a házak
az üzemek és könyvtárak ablakaiban
a villamosok és a buszok ablakaiban

És még este
amikor bezárulnak az ablakok
a szemekben ott
lobog a zöld kísértés

Születésnap

A vágyaim öregszenek
mint a nők akiket kívánok
mint a gyermek akit óvunk
és hiányzik nekem minden gyerek
akiket időben megelőztünk

Várni

A várakozás csak várakozás
az istenek és a kutyák számára
vég nélküli ez az idő
az istenek számára semmi
a kutyák nem ismerik

A várakozás emberi dolog:
embertől emberig
a legemberibb áldozat
a gyermekek türelmesen várakoznak
ünnepélyes komolysággal

a várakozás szerelem:
az egyik feláldozza idejét a másik számára
és az mégsem lesz időben gazdagabb
a szeretők türelmetlenül várnak
de várnak mindaddig amíg szeretnek

A várakozás hűség:
aki vár egy darab életet ajándékoz valakinek
aki valakit megvárakoztat
egy kicsit gyilkos is
a pályaudvar mellett ott van a temető

Senki sem ad többet önmagából
mint az aki azt mondja
nem az idő múlik
hanem mi magunk változunk

ROLAND ERB
(1943)

Az öregember

Kőráncc a te öreg arcod,
a szemgödör belső sarkában a szem
az összekarcolódott szemüveg mögött,
sörtés az állad és két orcád,
az álom-fáradt ajkakat tántorogva
hagyja el egy hallatlanul fontos szó.

Két kezed, felpuffadva reszket
széthajlított térdeiden.

LUDWIG FELS
(1946)

Halotti beszéd

A barátom veri a feleségét
a fiát, majd sír
és vedel tovább.
Hadbán álló lábára hatalmas cipő illik.
Ordít a telefonba
mint egy beteg vad
megbánja, kétségbe esik
és üvegek nyakát töri.
Megbékélés-ételeket főz
fát vág, gondolatban a szomszédot.
Már nem olvas
amióta a munkaközvetítőbe kell járnia
és ott a törzsvendég, feliratkozik
és törölteti a nevét.
Egyszer még baleset történik.

Kívánságlista

Munka után
szeretném megpihentetni
a lábam az asztalon
fejem az ágyon,
képeket álmodni a takaróra
a padlóra útjelző táblákat
szeretnék képzelni, legyen minden készen,
akkor is, ha másképpen volt és van.
Munka után
szeretnék
józanul inni valamit
várva az ételt
hallani, hogyan fő.
Játszani az evőeszközökkel
a TV-film után levakarni
arcomról a könnyeket
és elég gyorsan
hosszú időre elaludni.

MARGARETE HANNSMANN
(1921)

Köln, Dóm

Az ablakon:
ha jön az éj
szemben
ennek a falnak a feketesége
egy hold és a hideg
akkor az a pillanat
én vagyok
az elmúlt
dolgok tömege

SIEGBERT HEIN

(Jaj, vannak álmok...)

JAJ, VANNAK ÁLMOK
amelyek nem illenek
egy csizmába sem

Ha ilyenek után felébredek
utánaszámolok, vizsgálva
önmagam.

Jaj, vannak csizmák
amelyek beleillenek
minden álomba.
Ha ilyenek után felébredek
utánaszámolok, vizsgálva
önmagam.

Vannak csizmák és álmok,
amelyek egymásba illenek,
ameddig egészséges
a lábam.

HILDEGARD JAHN-REINKE
(1915-1995)

Márciusi kép

Márciusban
az égből
napsugár faragta
tájként
tűnik elő
a felhő-hegygerinc

Előtte
fekete ágak
az eleven remény
rácsai

HEINZ KAHLAU
(1931)

Gonosz kacaj

Amint bizalmasan közölted velem,
hogy mennyire képes lennél megbántani
szerencsétlen barátodat,
sikered előérzetében
gonoszul
felkacagtál.

Akármennyire is szép vagy,
ilyen csúnyának
eddig még
sohasem láttalak.

Önáltatás

Mielőtt elmégy,
meg kell még etetned
a madarakat,
Hiszen hó van
és nélküled
éhen vesznek,
mondod.

Nem akarod tudni,
hogy van szárnyuk
és a legnagyobb hidegben is
van ennivaló valahol
máshol?
A hó ellenére is.

ERNST MEISTER
(1911-1979)

EZ AZ ÓRA
amikor rózsaujjak
ragadják meg az alvó üstökét
és az arcát
egy álom irtózatába
mártják.

MAGAMAT MÉG EGYSZER
nem
lelni meg.

Egy pillanatig
menni még
át a vak levegőn.

Szörnyűséges a lét
a virágok
szeme mellett.

NEVETTEK
ültek

szürkén
a lángokban
és olvastak

egy könyvet
ami arról szólt

hogyan vesztek
el mindent
örökre

Valaki rácsapott
egy tanító
a pálcájával az asztalra.

Meghalni - az
nyelvtan.

Nevettem.

Értelmezd a testet
szó szerint, a szót
testileg.

Nevettem.

Meghaltam.

VÉGÜL ÍGY SZÓL
a kettő közül
az egyik:
Beleéltelek
téged
az elhagyatottságba.

Végül így szól
a kettő közül
a másik:
látod, minden, ami közeli
olyan messze van,
olyan messze.

Egy gyermek mondja

Egy gyermek mondja: sötét vagyok.
Tavasza van.
A kertész vidékre megy.
A nap elvonul
vidékre és a tengerhez.
Felpattannak az ajtók
és lecsapódnak a koporsófedelek.

Tehát világos vagyok?
A hó a tűzbe süllyedt
és most hóvirágok vannak.
Egy ibolyát tart a szájában
a tengerparton egy férfi.
Egy gyermek mondja:
Sötét vagyok.

Íme! Asszony, a bőröd
a nyakadon megöregszik.
Íme! Lány, milyen
bársonyos vagy.
Szemeim csodálattal tölti el
egy pásztor - nem látom őt.
Egy gyermek mondja: sötét vagyok.

Most

Most.
Most már régen volt.
Most:
szeptember -
délután.

Meleg hamu
szaga.
Mintha én
égtem volna el ma
és én magam lennék a hamu.

Vagyok?
Nem vagyok?
A fény
tányér-kerek
és almával, körtével
terhes.

Vagyok.
Vagyok a virágokkal.
A nap szempillái -
szemek
pupillája körében.

Szemek
egészen az én szemeim mellett.

Már nem vagyok?

Az ember napja
a bronz sötétben
egy villanás.

Vallatás

Vallatóra
fog téged hallgatásával
egy kő

az imént
ébredve fel
a rohadt

Igenből és Nemből
ijedtség nélkül

haladhatsz át
egy ilyen teremtmény fülein

ANDREAS MONTAG
(1956)

(Amikor már régen...)

AMIKOR MÁR RÉGEN MAGUNKÉNAK
nevezzük az asztalt és a naponta használt
ágyat ha a szoba mennyezete
már nem tűnik üvegnek
és - a repedést látva -
a szobafestőről beszéltünk aki nem jön
néha attól is félek
hogymás mellett
fekhetnénk egy ágyban
ami éjszakára megnő
egy asztalnál ülhetnénk
egyedül

Kerek asztal mellett barátokkal

az asztal kerek
milyen sok könyvek
csiszolta simára

ott köröznak a szépen habzó
sörrel teli korsók
és szavak hullanak
mint a falevelek

a sörök és a töményitalok között
a biztos pályán
még
egy él sem akadt
amin összetörhetne valami

Valamikor ősszel

a fa a házak között
az ágak az ég alatt
ahonnan feketén hull
rájuk a varjúrajok
lombja

CHRISTA MÜLLER

Várakozás

Széttárt karokkal állok a reggeli fényben
a hajam már hosszú
védelmet nyújt az idegen kíváncsisággal szemben
a tekinteted hollóját várom
amit követni fogok
a nagy élvezet
az Élet
megszámlálhatatlan pályáin

UDO SCHEER
(1951)

A faszobrász

Elmondhatjuk, hogy fadarabokat emelget
hogyan a szemével nevet

Feltárja a rétegeket
amik olyanok mint a szemek alatt a karikák

Az elmélkedés és sietség között
átfesti kérges
ökleit amik
már nem fa
de még nem is szó

Nő a SZÁJ A FÜL,
rostok, vonalak, meghunyászkodva
az örvényben szeli
ott a fa illata.

Nyugtalanul

Sikerült ahogy kívánt
nem is vagy te oly szép nő
büszkén mutogatod a foltokat
és szakadásokat mi engem vágyra gerjeszt

Ajkaidon hideg
füstöt érzek nem
nem alkoholt
gyengéd-mohón mar
a méreg
a te vadul nyaldosó nyelved

HENRY-MARTIN KLEMT
(1960)

Idegen asszonyok

Ahol mindig veletek állok
Ahol a tekintetemnek keze és lába nő
Levetköztetek benneteket.

Leoldom a gyűrűt, ami a házat szorítja,
A zsebkendők, műanyagzacskók, kollégiumi dossziék
Lehullanak és a neszesszerek, pénztárcák,
Határidőnaplók, filozófiai történetek,
Egész szemeteskocsi tele a napi kötelességekkel
És szívességekkel, amiknél előbb
Teljesen meztelenül kell megállnunk, hogy eljussunk egymáshoz
És akkor... és akkor elszomorít,
Hogy semmit sem akartok megváltoztatni rajtam,
Fogadjatok el engem, ruhában, ahogyan itt állok.

Így vigyázunk egymásra,
Anélkül, hogy látnánk, amit egyesek felemelnek,
Vagy szétszórnak.
Nem olvashatom el azt,
Amit egy sor metszőfog
Az alsó ajakba harap?

Gyakran. Ha lehunyjátok a szemeteket,
Átlátok a szemhéjakon és követem a tekinteteket
Amiről mit sem tudok és látom
A homlokotokon egy ránc árnyékát is,
Amit szeretnék letörölni
Egy parányi
Semmivel.

Egykor B-vel

Rózsa a fényben.
Lepedő test meleg vízben.
Meztelenség. Tánc. Tánc
Törött üvegen.
Előtte és utána:
Viasz ugyanabban a lángban.
Kék seb - égbolt.
Zöld sebhely - fű.

INGEBORG KLIPPEL

Kirándulás tévedésből

Én, a torzszülött, cserebogár-
szárnyú szitakötő
a reggeli napfényben
keringtem a halastó fölött,
ami lassan kiszárad,
mert vizét felszívja
a nap,
amíg csak súlyos esőcseppek nem hullanak
abba a rozsdás hordóba,
amelynek a szélén még fenntartom magam.

KARL KROLOW
(1915-1999)

Behavazás

Tovább és mélyebben

A mi fehér lépteink
elalszanak.

Egy lassú függöny
lehull.

A pulzus hangtalanul ver
a csuklón.

A fagy megáll a szájban.

Ne nézz körül -
ne lelje meg senki se
szemünkön
a havat.

Egész jól élni

Olyannyira jól élni -
szívélyességgel, majdnem amint
azt Brecht értette, amíg
a rózsákat a szekrényben
költeményeknek tekintik
tiszta szabad idő, rémképek nélkül
vagy Matthai utoljára
egy amatőr darab mint a magánélet.

Egész jól élni olyasmi -
tartós program
véletlen és szükségszerűség nélkül,
mégis ezzel a szívélyességgel
felszerelve: szép látvány
és egész normálisan hülye egy dolog
amíg az ember kitart

Esős tavasz

Most megint
minden közös:
Az éneklő fa
madarakkal levelek helyett,
a csalánkúra, a lapu-
főzet,
a közös motívum:
a kollektív levegő.

Hozzánk tartoznak
a galambok a háztetőn.
A doboz sör
ismét jólesik a szabadban.
Most mindennek, mindennek meg kell
fordulnia.

Az üres oldalak
jelentéssel telnek meg.
Mindenkinek kedve van
a tavaszciról írni.

Nyárközép

Egy talp forró nyoma.

Legyek fulladnak bele a borecetbe.

A levegő
a sivatagi szél
néma hallgatója.

Szomjúságnak nevezett
egyetlen szó történelme.

Fény: világító pont
az ideghártyán.

Minden kéz
egy pohár vízre vár.

HANS KROMER

(Egyszer...)

EGYSZER
el kell temetned
az álmaidat.
Azon a napon
felkerekedünk,
elhagyjuk az alkonyi tájat.
A déli hőségben
megmutatom neked,
hogyan ültetik be fákkal
a köves talajt.
És megtanítlak káromkodni
vízhordás közben
a hosszú úton.
Amíg nem látjuk
felragyogni a gyümölcsöket.
A teli kosarakkal a kezedben
újra megtalálod
az álmaidat.

THOMAS LUTHARDT
(1950)

Ébredés

Keményen zuhan be a nap.
Két álom között
Felrobban
A bőrödön.

Olvasás közben

A mese közepén
Olykor megállok
Látom
Minden kevesebb, mint
Ténylegesen
A tükörben épen
Maradnak a sebek
A mese közepén
Olykor megállok:
Minden
Több...

Hideg nap - nyár közepén

A hangok elvesznek
a túlparton.
Semmit
sem mozgat meg az enyhe szellő-
Csak: a csend is
fáj.
Ekkor felcsap a hallgatásunk
és darabokra hull.

BIRGITT LIEBERWIRTH

A szóhoz

Hullj a földbe, lengedezz a nappali
rozsban, tartsd fel a fűszálakat a viharban

Süllyedj még mélyebbre, kerülj a folyó
fenekére, a legtitkosabb repedésbe,
ahol már semmi sem szólal meg rajtad keresztül, beszélj
minden nyelven

Feküdj a lehelet-virág
magjaiba, hajts ki a mezőkön, az ismeretlen
sírokban, a kertekben a világ magányos sövényein

Kerülj az útépítő
kezébe, mint légkalapács,
csavarkulcs, nyisd ki az éj
feszes zárjait, forogj
nappal a fúróval

Szó, legyél végül
a szám, a jobb kezem, a szemem,
a testem, legyen, hogy kimondhassalak,
legyél a szemhéjam rebbenése,
legyél a lábam,
hogyan rajtad állhassak.

Nocturno

Az éjszaka kigyulladt, mint a lámpák
A táncteremben, lüktet a pulzus, az üstdob, a fülemben
Hever az ország, a tornyokból jeleket
Adnak, vár a vonat, a sötétség
Élén ott a film, az ablak mögött
Lecsukódott a szemed, a könyv
Önmagáról mesél.

A nap határának
Ütődöm, megsérül a szemem, az álmokról
Lepattogzik a festék, átemelkedem
A padlón, a szakadékon, a sötét
Vízömegben, a vihar még nem
Csillapodik, könnyedén hull a szavam, vörös hó.

UWE LUMMITSCH
(1956)

Augusztus, 19 óra 25 perc körül

(Monának)

vérvörös az ablakban
a fény,
megsérült arc.
A kvarcóra halkan zümmög
a meleg csuklón.
Oh, az ég jele
nem vigasz:
a mögöttünk lopakodó idő követe.
A fül nem létező
neszeket lélegzik be,
a hang hiánya ordít.
Igen, ezek a robbanások itt benn
az estbe lövellik a spermám,
mondom,
és majdnem úgy hangzik, mint egy monológ.

ARTUR TROPPMANN
(1930)

Egy nap az irodában

A kenyér meg az alma
mellett
az íróasztalában
fekszik egy álom.
A hivatalos levelek közül
előveszi,
elmosolyodik,
de senki sem tudja, miért.
Később váratlanul
megpillantja főnökét,
amint az
- önmaga -
ott ül,
oly kicsi és egérszerű,
hogy rémülten
ejti ki kezéből
az álmot.

Fejlődés

Autótól autóig
váltogatva a modelleket
vagy a márkákat
utazgatnak hosszú
éveket,
amíg csak
ki nem selejtezzük őket
és az újakat
soroljuk be
a tegnapi
pályákba

WOLFGANG TILGNER
(1932)

Aki a felhőket nézi

Aki a felhőket nézi
azt elöntik az esők

aki a mennydörgést hallgatja
azt agyoncsapják a villámok

aki a tűzre épít
azt elnyelik a vulkánok

aki a télre esküszik
azt elsodorja a hóvihár

Limes

Itt kezdődik az ország
itt ér véget az ország

itt kezdődik a tenger
és nem ér sehol se véget

a megalapozottól megyek
a határtalanba

rossz úton járok
de nincs is más út

MICHAEL KRÜGER
(1943)

Szerelmes vers 2

Tehát ott vagy Itt
Vagyok én Ez megzavarja
A termelés folyamatát
A barátokat előnti
A részvét
Friss örület készlet
Hogy reméljünk Remélhetőleg
És ha a hőség
Végre suttog titokban
Mindenki megtér önmagához
Haza és levélen keresztül
Eresztik át a vizeken
A forrásokat

Film

Semmit sem keresek. Csak nézem,
hogyan szalad minden hátrafelé,
az állatok nagyobbodnak,
az emberek kisebbednek,
ahogyan a birodalmuk eltűnik.
Mint részek bukácsolnak
a jeleken. Ez az utolsó
nagy film is
ami magától forgattatott
az eleje felé rohan,
végy magadhoz minden állatból
hetet-hetet,
az emberek már elmentek.

Későn, szeptemberben

Minden fűszál alatt
fekszik egy kis motor
amit alkalmanként bekapcsolnak.
Senki sem ismeri a kapcsolási rajzot.

Egy fűszál mintegy extázisban megrándul,
mások csak előkelően főt hajtanak.
Egyik fűszál hasonlít a másikhoz,
az ablakon át nézem őket,
mert a könyvek nem csábítanak.
Minden szálnak megvan a maga helye
egy korálban, ami a világmindenség
sarkaiban hangzik fel.
A fűvek istene elaludt,
most összevissza nyomkodja a gombokat
és csend borul a fűvekre.
És ismét beszélni kezdenek
minden nyelven a könyvek.

Litánia

In memoriam Joseph Brodsky

Mi élünk tovább.
Írunk vagy olvasunk tovább.
Nézzük tovább a világot,
az emberek, kövek, tovább botorkálnak.
A madarak csattognak az égről,
mi írunk tovább
a szegényes nyelven.
A világgönyv továbbra is
telik a szegényes szavakkal.
Látjuk a meztelen fekete karokkal
az égbe író
fákat.
Írunk tovább.
Látjuk a földön
kiterítve fekvő fákat,
írunk tovább.
Egy szív kiszáll,
mi írunk tovább.

Látjuk, hogyan csúszik ki
a kezedből a könyv,
írunk tovább.
József, mi írjuk tovább
a verseidet
a keserű végig.

Kis dal

Mint egy madár, amelyik megtanulta
elkerülni az embereket,
hirtelen leül valaki elé
és irigylitől a kenyeret
a legapróbb morzsát is
és el nem ijesztheti,
így ül most a halál
veled az asztalnál és vár,
míg el nem pattan a gallérod.

A szomorú beszéde

Megfulladok a szomorúságtól,
mert hiányzanak a szavak,
hogy leírjam.
Végül egybeszedtem,
a bánat már oly kicsi,
hogy a szavak meg nem lelik.
Hogy elcsípjem a szomorúságomat,
csapdát állítok
és pajkos szavakkal hívogatom.
De az én szomorúságom ravaszabb
nálam és rászedni nem lehet.

A részeg beszéde

Nekem ez az utolsó üveg.
Még egy korty vagy kettő kicsi
És akkor végleg vége. Akkor át kell
gondolnom a végtől az életem,
az üveg kiürülésétől. A menny
már üres mint a pokol,
a tengerek kiszáradtak, a jövő egy vicc.
Hogyan maradhatott életben a gyűlölet,
ha nem teljesen józanon?
Egy kis korty a vég előtt,
takarékoskodnunk kell, az üvegnek és nekem.
Felkészülök arra, hogy más
legyek, valaki, aki köszönti a jövőt.
Ha most itt lefekszem,
mások még padnak vélhetnek
az úton a szent mámor felé.

Nem szabad elaludnom.
Csak nyitott szemmel nem látom
magam. Sohasem láttam magam,
csak álmomban, kettős szakadékban.
A hangom úgy szólt, mint egy haldokló,
aki már semmire sem vár, hallod:
semmire - s felismertem önmagam.
A legeslegutolsó kortyot is eloszthatom
két cseppre, egyre
és egy utolsóra. Remeg a kezem:
Az üveg most üres. Többet nem
iszom.

A lassú beszéde

A történelem gyorsul,
hamar utolér minket és
futólépésben halad előttünk.
Akkor hátulról látjuk
a Jégkorszakot, Görögországot,
Rómát, a Francia Forradalmat,
Sztálin tarkóját, Hitler autójának
farlámpáit.
Furcsa, hogy el nem fárad
és össze nem esik.
Néha hátrafordul
és az arcát mutatja nekünk
tátott szájával
és szuvas fogaival.

A kétségbeesett beszéde

Nincs már idő behozni, amit elmulasztottunk,
az utak túl rosszak, a kordé túl kicsi,
csak az van még nekünk, ami belefér
a kabátzsebbe. Olykor önmagunkat kérdezzük,
mi ez, hűvöset tapintunk és kereket,
mint egy állat megkövült fejét.
Ott, ahol most élünk, semmi helye annak,
amit elmulasztottunk. Az új lakásunkban
tartózkodik a jelenkor. Mellettünk ül
az asztalnál, amikor eszünk, éjjel izzadtan fekszik
az ágyunkban és ő álmodja
az álmunk jobbik részét,
ha munkába megyünk, halkan zizeg

az okmányok között. Végül kinyitjuk
a szánk, hogy kifejezzük a véleményünket,
helyettünk beszél a céljairól.
Ha nem figyelünk, a jelenkor
a mi ceruzánkkal írja a verseket,
hogyan betartsa a szavát. „A hideg
a jövő” - „Minden történet a hőmérséklet
története” szonettért
megkapta az Akadémia Nagydíját.
A természet esztétikailag tökéletlen,
jelenti ki benne, elszegényedik, gyarapodik.
Összekeveredik, ahogyan kívánja. Csak a kövek
összezúzása szüli a kövek individualitását
teljes rímekkel. És mi vagyunk, fejezi be,
az összezsúrosodott homok az identitás sírján.
Nem csoda, hogy az elmulasztott szeretetével
emlékezünk.

Román

Egy szív rekettyéből,
és a hozomány,
mit a szarkák ajándékoztak,
az örömköltésük
felemeli a tetőről a cserepet.
A ház falait
rózsák tartják,
a nap adta
az ablakokat.
Itt él egy leány,
kinek rozsmaring
és boróka illata van.
Estefelé jön
fel a part felől
egy idegen, a vállán
kivetőháló.
Sok nyelven beszél
És az egyik széttépi
a szívet.

A filozófus beszéde

Éjjel,
ha a világnak esélye van,
nekilátok a munkának.
De nem számítsanak rendszerre.
A merészség mindig távol állt tőlem,
az iskolához túl fáradt voltam,
az idegentől féltem.
A gondolkodás jövőjét
elképzelni képtelen vagyok,
a távolság fogalomtól fogalomig -
nő és a múlt fölé súlyos
felhők nehezednek.
Mindaz, amit még látok,
egy pár távoli lábnyom,
amiket gondosan lefordítok,
mielőtt eltűnnének.
Az etikáról szóló könyvemből
én csak az „Én” szót írtam,
azt is bizonytalan kézzel.
Olykor egy lapot ír nekem
a gyermekkorom: „Emlékszel?”
De ez, szigorúan véve,
nem filozófia.

Isten áldjon

Egy hideg szél összehajlít minket
s az ajkunkról letépi a szavakat,
amik csak neki érhetnek valamit. Keveset
jelent egy élet, mondják a néma
arcok és minden jó a halált
igazgatja, a meleg és a hideg színek.
És egy nevetés, mi az utolsó dolgok előtt
jön. Egy vérrög becsukta a szívéhez
vezető ajtót, most beleillik az élet
a kis koporsóba, ami fázósan ott
áll a sötét kőlapokon.
A plébános a szerencséről beszél,
ami aprópénzként átcúszott
az ujjak között, mielőtt a tavasz megsokszorozta
volna. Mögöttünk befejezésül énekel egy
kórus, amiből mától kezdve hiányzik
egy hang.

Hogyan írnak

Valaki felemeli a követ és verset
ír az igazságról,
ami osztódik és rejtőzködik.
Valaki a kő alatt látja
a bogáncsot és csak bánatra
lel szavakat. Valakinek az ökléből ugranak
elő a szótagok. Egy másik kiáltozik.
A tudó az irattárban ül
és az arcát kapargatja
szó szó után. És mellette valakinek,
aki szavakból tevődik össze,
még egy verssora hiányzik.
Valaki városokon megy keresztül
és kétségbeesetten bizonylatokat gyűjt.
Valaki szavakat cserélget,
míg csak nem fénylik a verse, belül
és kívül. Valaki egy rímre bukkan
és úgy örül, hogy belehal.

Köln, télen

A városliget talaja nyomokkal
telis-teli. Patások, amik biztosan
erre vonultak át nagyon lassan.
Az újság mit sem tud,
bár lenne hely a rövidhírek között.
Helyette egy új fényképezőgépről
adnak hírt a lapok,
ami a csontokat reprodukálja,
ha az üveglapra tesszük a kezünket.
Az útlevéiben egy csontkoponya.
A többit gondolják hozzá.
Valószínűleg át kell írni
a fejlődés történetét,
hogy passzoljon a vége.
De ez egy másik történet,
ami valószínűleg emlékezés nélkül
egy szép véget ír önmagának.

1955. február 1-i levél

köszönöm a legutóbbi telefonhívást.
Oly szótlan voltam, mert a nővérem
éppen meghalt és vele együtt a mi
közös ifjúságunk nagy része.
Észrevesszük, hogy mily kevés is, ami valakié,
s a maradék nem elég egy történethez,
aminek van eleje és vége.
Ezen kívül téli vihar is volt,
amiben elvesznek baráti szavai.
A szél olyan alakba hozta a fákat,
hogy még a madarak is megrémültek.
Láttuk a megkönnyebbülésüket,
amikor visszaegyeneseledhettek.
És végül napok óta kattognak
a fűtés csövei, mintha elbeszélés szorult
volna beléjük, ami ki akar szabadulni.
Egy sajátos tájszólás, amin csak
ebben a házban beszélnek.
Igen, még dolgozom, és valószínűleg
a végig abba nem hagyom.
A filozófusok, nemrég olvastam,
már azzal is megelégednének, ha egy pár
új kérdést találnának - én ellenben válaszokra
vágom. Egyetlen satnya válasz
gyenge visszhangja, ami az arcomba csap s ott is marad
elég lenne.

Marx szól

Néha, ha nyugaton kiderül,
a csillogó pénzfolyamokat nézem:
amint tajtékosan a partra csapnak
és elöntik a még éppen száraz földet.
A fecsegés-diktatúra szórakoztat engem,
ami kifizetődik, mint a társadalom
elmélete, ha hihetek a lentről jövő
híreknek. Én jól vagyok.
Olykor látom istent. Kipihentnek látszik.
Metafizikai témákról beszélgetünk, minden vicc
nélkül és dialektikusan meglepően tájékozottan.
Nemrég az összegyűjtött műveim kiadásáról
érdeklődött, állítólag sehol sem
tudta felhajtani a könyveimet.
Nem mintha hinnék benne, mondta,
de meg nem árthat.

Egy kézi példányomat nekiadtam, a kék kiadásból
az utolsót, a kommentárokkal.
Egyébként is ő iskolázottabb, mint gondoltam,
már unja a teológiát, homokot szór
a destrukció hajtóművébe, értelmetlenségnek
tekinti a pszichoanalízist és a szájába nem
venné azt. Meglepőek az előítéletei.
Nietzschének például megbocsát minden
még nem is oly balga fordulatot, Hegelt ellenben
ki nem állhatja. A tervéről szerénységből
sohasem beszél. Kérem, mondta,
hamarosan egy hosszú, a földre vetett
pillantás után, kérem, legyen készenlétben.

Vénasszonyok nyara

Mielőtt lezárnánk a házat,
a bor legyen az edényben
és a fény hagyja el a szobát.
Minden szó, ami még felhangzik,
igenlés-köteles.
És a szemetesládáról meg ne feledkezz.
A bejáratnál a barátságos
tükrök szomorú arccal
hajolnak meg.
És dugd el a kulcsot.

A parton vár a bárka,
az orrában fésűs nyelvével
kapkodja a kutya a legyeket.
Mostantól a fecskék kaszálják
a füvet. A szerelmet se felejtse
el.

Már a vízről látjuk csak,
hogyan égnak a dombok.

Vla-di-mir Na-bo-kov

Valaki, aki mindig visszatér
a magánhangzóiba mégsem
ereszt át egy rímet sem
az orosz határon.

Az idegenben mások
a golyót csiszolták
amíg bele nem illett
egy puska csövébe.

Megint mások hiún
a telhetetlen tükör előtt
pózoltak, hogy lássák istent,
aki az ezüstbe bújt.

Ő, a magánhangzókból gazdag
kijelentette, hogy a történelemírásban
túl kevés szó esett

a pillangókról, még Berlinben is,
ahol a lepidopterológusok
állandó üzletüket űzik.

Ő a hó jégkérget nyaldosta,
egyiket a másik után,
hogy odacsábítsa a pillangót,
a leggyengébb szépséget,
amelyik már este meghal.

JOACHIM SARTORIUS
(1946)

A szádban

a nyárfa torkából
a hangom a szél és
a szárny redője
a szádban töltök el
egy éjszakát lélegzetbe növe
a kő meleg kérge alatt
kormoz a szavad a szemöldököd

Szerelem és munka

Előre bejelentet a szerelem végét
Hagyd abba A szerelem egy szó
mint a türelem vagy a pazarlás
Dolgozik azért van
hogyan reá hagyatkozzunk
mint egy sziklatömbök közötti ultramarinra
Ez a megközelítés egy színe egy-egy útja
egy munkája egy remény
amit táplálnunk kell
Csak ha több bort már nem
kap a szerelem
törölhetjük a szót

Vég egy szót mint a hó törés A szavak
Így zuhannak le a Seholy
alá ha fel nem használjuk
ajakról ajakra vándorolnak
a fekete földbe zuhannak
ha a szó az ágnak nem hull
a túlevelébe
Nem mindenki dicsekedhet a beszéd-
tehetséggel de ha itt van nekünk a szerelem
és bennünk dolgozik akkor szilárdan
állunk a fák millió között
A messzeség a közel egy kategóriája lesz

és mi így élhetünk

A fűben

Elvetettem a sorsot,
kihúztam,
a nagyot, mi a fűben rejtőzködik,
Ne szólj,
Üsd vissza a fűszálakat,
a leveleket, a magasra tört levél alatt.
A legzöldebb tövűt keresd.
A fű magas
és gyorsan a lábadra tapad.
Ne szólj. A legbensőben keresd
a csöpp gejzíreket, a permetezőket.
Így agyagot csinálhatsz,
a helyet
kiegyengetheted és ráépítheted a házatokat.

Egy delfinhez Batumiban

Egy emlékező megy a strandon
a fekete kőgolyóbisokon át.
Egykor másképpen volt, mondta mindenki.
Ő ezt mondta: Nem, a fényképészhez,
a fadelfinnel,
mutass nekem még egyet,
aki itt él,
és hagyom lekötni magam.
Eközben mozdulatlanul
állnak a vízparton
és néznek kifelé.

Napok múlva, évek múlva
elszállítják a tetszetős
hullát.

Fej fej mellett

Most minden a fejben
történik.
A mámorügyek
a tükör síkjaiba törnek be
és egy sincs kifelé: a zöld orcán
könnyecseppek és tollak maradnak
vissza.

A kicsi kéz
nem nyúl bele a szobor homlokába,
a tövis és tangó előtt
a szem lecsukva hová
le be
a lobogó ölbe
és az egész hajszálérrendszerben.

A szembelső vak
pályáján görbed
szóvá a fej,
és kerekké az érzékhártya
fényesítve
egy gondolat sem lép a szájra,
ami előtt a lélegzet áll.

Melyik emlékezésbe

A fehérbe fulladt fű fölé
emelkedtek hogy
visszarepüljenek

melyik országba melyik
emlékezésbe melyik
feledésbe

az ujjakon keresztül füttyög a szél
felemelkedtek a táborukból
az olvadt hóból

a mozdulataik
a bensőségük meleget szült
amit most a szélben a visszarepülés közben

már elveszítettek. És alattuk
a földön
vihar omlik rá

az ölelés
megfagyott nyomaira
a sötét erdőszélen

Memento Mori

A bőröd gennyesedő levelekből
a felhők a háztető fölött

A zátonyomból mindig újra felemelkedsz
nagyobb mint egy szentély hidegebb mint a szél
ami az emlékezetet üressé söpri
és megbékíti. Boldoggá avatás. Csábítások. Hidd el nekem
a rémületet nem akartam a tarkónkra
akasztani

kései madarakat küldök a fákhöz
amiket most a hátadon viszel
a föld

az én páfrányarcom alatt te vagy, a vissz-
hangban a belső sötét helyreállítható, ez a
föld te vagy? Mily messze visz a bánat
ha te most bennem vagy? Ismételem:
Senki sem lát téged. Sem a felhők, sem
a levelek. Én sem, és kétségbeesetten küldöm

a madarakat. A térséget a homlokomtól
a te álarcodig le ne lehessen mérni.

Most oly sok szót eszem

A gondolatok néha csontok a hóban
fehérek alig megkülönböztethetőek a lágy világtól
míg el nem olvad A szerelem is
akkor számít ha elolvad ha
zizegve a semmibe fogy a fény csupán fénynyom
marad a sejteinken belül

Elolvad a hátán fekszik
Letapogatom a szavait Egy szó fényként
cirógat mintha egy asszony tenné
míg a szerelem összes kristálya el nem fogy
Akkor csontpálcákkal hadonászik
az űrben hogy megmutassa a mély bolondok földjét

ahová én magam is benyomulok üresen és most
oly sok szót eszem könnyűeket mint a hó

A ciprusok halála

Abban a pillanatban, amikor az ideális
pálmáktól vagy egy szenvedélyes
oázistól még messze voltak,
és attól a ponttól is, ahol
a testük rendje a férfi világának
a szerkezetévé vált,
meredten és némán a ciprusok felé
néztek, a vörös bogarak
- így mondták - fogókkal
rajtuk ütöttek. Majd a nő lába köze
elnyelte, a fűben, a férfi szemét,
ami a kezéhez futott és látta:

Ciprusok, kő és föld fölött mutatva,
az eséstől, mozgásoktól, még remegett.

Isztambul

Miután lejött
a hold kinéz
egy ingatag állványon
álló hosszú csövön
a Taksim-tér szélén
de a bepillantás csak 500 líra,
a férfi elforgatja a kerekeket,
te egy kis lencsére hajolsz
és látod, közel,
fehér és hűvös, kráterek és völgyek,
maga a fekete szépségtapasz -
egy kissé lejött,
de félig nem oly szegényes és valódi
mint a Taksim a forgalmával,
a megsárgult könyvekkel a poros pultokon
és a csilingelő mandulaárusokkal.
Az emberek között mész át a téren.
Az oleander bokrok
kerek árnyékukban állnak
a neonfény alatt.
A hold kicsi, világos tárcsa
dombormű nélkül a nyáréji párában.
Csak te tudod, hogyan is néz ki
élet nélkül,
pontosan fehér és hűvös, majdnem kék.

LUDWIG SCHWARZ

Szégyentelenül megloptak
engem
- őseim tették ezt
velem
Legszebb szavaim
széttaposták
Mint ócska papucsok
„Ég” és „szent”
„örök” és „angyal”
„isten” és „végtelen”
most olcsó vászonba csavarva
(Rőfje egy ötven)
lóg a tűzhely fölött
tán rántottának még jó lesz

És neked?
Nem jutott semmi!
- mások összeszedtek
mindent

Talán még egy:
Te,
te...
te...

NELLY SACHS
(1891-1970)

Versek

Föld, te vén planéta, lábam szíved
mi a légbe vágyik,
Lear király, karodban magány.

Tengerszemeiddel apró
fájdalomgöröngyöket sírsz
be a lelkedbe

Ezüstös halántékodra az évmilliók
füstkoszorút, égett szagú
őrületet véstek
és gyerekeid

akik már csak halálos árnyaid
de te csak keringsz
csillagpontodon
a koldusokkal
és kutyáddal a széllel.

M á r N e m tudom
hol dalol a madár
vagy
talán valaki a tengerben zokog
ahol az angyalok
rázzák ki szent félelmüket
hogyan a levegőbe emelkedjenek
Nem tudom
az elsorvad vágyak kardhalai
nem a gyengéd csodájú lelket
átszúrva
hatolna-e be a föld-mandulába
és nem a világmindenség oltotta-e el
egy éjszaka
fekete fényem

mert megint átaludtam
egy szerelmes szót

K i h í v?
A hangod!
És ki válaszol?
A halál.
Látjátok az álmotáborban
a barátságot?
Igen.
Miért nem szól a kakas?
Várja, hogy a rozmaringsók
ússzon a vízen.

Mi az?

Az elhagyatottság pillanata
amiből kihullott az idő
mert megölte az örökkévalóság.

Mi az?

Az álomnak s halálnak nincsenek tulajdonságai.

M i t t e s z t e k t i nekem
akik egy pillanatig
a világmindenségben
magatokkal hozzátok időmet
az élő arcból
leigázva az éjszakát
és vasként meghajlítva a lángoló létben

Sebek álmai

És a nappal
amikor a napfény virágot rajzol elém
és csillagokat hóból
mindenütt madarak
titokzatos dallamok

De mindenki meghal

Várjatok egy lélegzetvételig
nektek is dalolni fog

O l y m a g á n y o s a n keressük keletet
mi mind
hol az árnyarcokon melankólia dereng
kukorékolástól piroslik kelet

Hallgass rám

Menjünk az oroszlánok közé
és az egyenlítői éles villámok alá

Hallgass rám

Hervadjunk el a kerubok gyermekpofijával
egy este

szorb

BENEDIKT DYRLICH
(1950)

A fákról

Minden egyes fa
nem csak fa

minden egyes fa növény

de legyen akár fenyő
őszibarackfa vagy hárs
mindegyik fának meg kell hoznia
saját gyümölcsét

A költők

Nem hallgatnak,
amikor sokan nem beszélnek.

A költőknek szólniuk kell,
hogy a langyos víz
ne mossa el
a gondolatokat és az értelmet.

A tudat

A távolban múltunk
lesújtó
képei
a közelben pedig
jövendő
országom -
és közöttük ott vagyok
én

A vágy

Oda kíváncszom, ahol
nem vagyok.

Kint hideg szelek suttognak és
a harangok halk hullámai hívogatnak az égből.

De az éj egyedül van velem: ravaszul
lépked felfelé
a lépcsőn,
finoman kopogtat az ajtón
és belép a szobába,
hogyan megbűnhődjön a mámorért.

Rémülten heverek a földön és
nyugalmam ellenére elpusztulok.

És te oly messze s mégis közel vagy.

Csend

Hosszú csend
éjszakánként, amikor senki sem
kopogtat, nem jön be
az ajtón vagy ablakon. Majd
egyedül ülök az asztalnál, cigarettázom és számolom
a legyeket a falon, olykor kimegyek
az útra, de senkivel sem találkozom.

Mindenki alszik, csendben alszik
a tiszta ágyban. És annyira örülök,
hogyan még nem aludtam el,
hogyan hallom
a hosszú rövid csendet
magam körül.

Egy napon

Egy napon
elbődül majd a szívünk,
teli torokból dalolni fognak a kezeink, lábaink és
nemi szerveink, hangosan hidakat építünk
a test és a lélek anyagával
és szabadon fogunk mindenkihez
ki-be járni, ujjongva,
kardalunk elnyeli
a magány burzsoá latyakját, a sarokba
löki a névtelenség suttogását, egy napon
mi és én nyíltan egyek
leszünk.

Fantázia

1.

Gyermekkoromban
képeket rajzoltam magamnak
a mesefigurákról.
A mesékben
és a mondákban
végbevitt hőstettekről
neveztem el őket -
és csodáltam
a bölcsek
halhatatlan hatalmát.
Hittem: fehér és
fekete festék
van közöttünk.

2.

Később:
Egy mennyei nyári
estén
a wotrowski dombról
néztem
az eleven tájat
(az érett földeken
aratók-cséplők hajladoztak.)
Átéltam nagyapám
gyermekeiért érzett
bánatát és akarását.

3.

Ha elmegyek egyszer
oda, ahonnan származom,
az emberi vágyam
engem ott
tetteim miatt eltemet
és vágyakozni fogok
minden után, amit kaptam
és amit adtam.
Bűnbánóan fogom felidézni
a siralmas és mégis örömteli futást.

4.

Az imáknak vége,
elégettem
mindenféle könyvet.
Nem vagyok egyedül,
veletek vagyok.

5.

Onnan, ahonnan
van a lélegzetünk,
ijedtség nélkül
akarok elindulni:
képeket festeni,
leülni a wotrowski dombon
és átélni minden kételyünket.
Emberi hatalmunk
onnan származik,
ahonnan jöttünk,
a bizonyosságunk meg onnan,
ahová megyünk.

Kis szerelmi vallomás

Már nem jövök el
ha nem hiszed

hogy azon az éjszakán
dühösen
megcsapott
vasvágyaid
szárnya.

Nyári kép
(*Lětni wobraz*)

Széthintve, mint
esőcseppek az égbolt
Fekete felhőiből
és összekócolva, mint közeli
szelek a déli tájakról
a homokos partokon,
vagy te a nap fényében.

De nem tudod, mennyire
boldoggá tesz engem a víz
és a te hajfűrtjeid.

*Benedikt Dyrlich: „Zelene hubki”,
Ludowe nakładnistwo Domowa, Budyšin*

Tudat
(*Wědomje*)

Messziről
a múltunk
szomorú képei
a közelben
az én jövőbeni
hazám -
és közöttük vagyok
én.

*Benedikt Dyrlich: „Zelene hubki”,
Domowina, Budyšin 1975*

Egy ismeretlen lány
(*Njeznata holca*)

Lehetséges, hogy
találkozom veled, te, fiatal lány,
a városi utcák esti
sötétjében. Egyáltalán semmire
sem gondolok. Csak egy pillanatig
a szemedbe kívánok
nézni, majd menni tovább.

De te nem tudsz várni. Inkább
a vörös fényeket szeretnéd nézni
a magas homlokzatokon és megízlelni
a nyugodt szellőt a házak
között. Ezért menekülnöm kell előled.

*Benedikt Dyrlich: „Zelene hubki”,
Domowina, Budyšin, 1975*

KITO LORENC
(1938)

Telefonbeszélgetés
(Telefonat)

Nem hallasz? Én látlak,
amint meggömbült nyakkal
fogod a kagylót,
kíváncsian szorítod a füledhez
hajtincseid alatt,
a szemedben hajnalpír nevet.
Oh te, ravasz kis róka,
Te, nem-szent Gyakran-kívánós Mária,
hallgass végig!

RÓŽA DOMAŠCYNÁ

Zöld világ (*Zelený svět*)

az elődöket eltemettük
a pázsítban az örökségünk
minden és semmi
elég volt!

áttúrtuk a zöldet alattunk
és fölöttünk éveken át úr az üszög

zöld villamoson utazunk
a gyógyszertárba gyógynövényért
a levegőnek
mentolos cigaretta illata van
a szíjunkon sztereó zöldike csipog
megzöldült disszonancia nélkül
a mellünkön
anyajegy-érdemrendek
jelek a ködben

NICARAGUA

GIOCONDA BELLI
(1948)

Események
(*Acontecimientos*)

Olyan lenni mint
a lágyan zúgó véreden
fodrozódó hullám.

A partjaidra kivette szenderegni
a válladon szétomló hajadba akadva
simogató tenyereden heverve.

Szó nélkül kimondani
a kezdetektől a világot felfedezve
egymást felfedező férfi és nő
első egybefonódása után
kimondott dolgokat.

Azzá a kis állattá lenni
ami nyitott szemekkel keres téged
és arra gondol, hogy az élet szép, erős
és váratlanul új.

*„Ventana al mar”, Ediciones Mairena,
San Juan, Puerto Rico, 1992*

ERNESTO MEJIA SANCHEZ
(1923)

Átkok és ráolvasások
(*Ensalmos y conjuros*)
(részletek)

I

Kipróbáltam a szót, a hatalmat,
a teret, amit elfoglal. Levettem
az ajkáról és gondosan
a kezébe tettem. El ne szökjön. Fogd erősen!
Számolj el kettőig (ez a legnehezebb),
és most nyisd szét a kezéd: egy
csillag van a tenyereden.

III.

A magányt (lecsillapítani) válassz ki
egy szűz napot. Az összes könyved őrizzed
hét lakat alatt. Tégy egy almát
a legtisztább fa alá. Ne félj, nem
jön el a Gonosz. Mondd el
ezeket a szavakat, mintha igazak
lennének: „Magány, szeretlek
téged, hiszek tebenned, el ne árulj engem!”

VIII

Ernesto, néhányszor hallottam, amint ezt mondod:
„Egy gyász-démon költözött a testembe.”
Semmi vész, zárd be jól az ajtót
és az ablakot, sötétíts el, maradj
mozdulatlan, és halkán mondd ezt:
„Angyal, angyal, angyal”, majd meglátod,
hogymilyen jámborrá válik, és elkezd beszélgetni
veled. Úgy, hogy észre ne vegye, gyűjts
meg illatos indiai füveket,
fűj három fehér
füstgyűrűt, építs egy oszlopot,
és zárd bele most őt!

XI.

Hogy megtudd, hogy méhednek
gyümölcse fiú vagy lány, a te kezéd
nyissa ki ünnepélyesen a szemüket
és mondj ki egy nevet anélkül,
hogyan emlékeznél a vér-teli éjszakára.
Ha ez hangzik: „orsó” vagy „fecske”,
lány teszi boldoggá a házadat.
Ha ez hangzik: „disznóparéj”,
fiú ad csókot az anyjának.
Ha semmit sem hallani,
ne búslakodj, cserébe majd ő beszél,
mert költő születik!

*„Ventana al mar”, Ediciones Mairena,
San Juan, Puerto Rico, 1992*

NIGÉRIA

OLIVER MBAMARA

Miattad kelek fel *(Because of you, I rise)*

A kelő nap sugara vagy te,
Világos új napot adsz nekem,
Megtöltve fénnel és reménnyel.
Te vagy a hajnali hűs szellő.
Jó, friss levegőt küldesz a szívemnek,
Szeretettel telítve a lényem.

A kedves reggeli madár vagy te,
Szeretetről és szerelemről énekelsz,
Boldog napot így kívánsz nekem.
Nyíló virágom bimbója vagy,
Színekben, illatokban pompázó,
És a nektárod is milyen édes!

Te áldod meg az én napomat,
Fel minden nap teérted kelek.

NORVÉGIA

bokmål

ROLF JACOBSEN
(1907-1994)

Ha akarod
(*Hvis du vil*)

Van még benned
meleg? Van.
Az álmot, a gondolatokat
ingyen adják neked.
De a benned lévő meleget
neked kell továbbadnod
újra meg újra.

Te is
szólhatsz egy szót az örömről.
Van kezed,
ami meleg,
ha akarod

Te madár
(*Du fugl -*)

Te madár, énbennem.
- ismerem a szárnyad.
Ismerem a csőröd ütését - ütését
a mellem rácsain. Tudom,
fogoly vagy.
De várj
egy kicsit.
Csak egy kicsit,
majd szabad leszel,
te madár, énbennem.

Az új halott
(*Den nye døden*)

Az új halott
más mint a régi.
Halkabban jár a lépcsőn,
majdnem mint emelvényen,
és gyakrabban jő el az ifjakhoz
a mocskos padlásszobákba
vagy a sötét pincékbe.
- Amit látnak, ugyanaz:
Éhen halnak
(egy újfajta éhségtől).
Mert sokan túlzottan is jóllaknak
(egy újfajta jóllakottság ez).

*Rolf Jacobsen: Tenk på noe annet,
Gyldendal, Oslo, 1979*

PETER R. HOLM
(1931)

Jégrózsák
(Isroser)

A halál messzi csillogása
az álom talányos zaja
és vizsgálódó nagy hiány
áll az ablakban

*Peter R. Holm: „Det plutselige landskapet”,
Aschehoug, Oslo 1963.*

ENDRE RUSET
(1981)

Bábel
(Babel)

emeletet emeletre építettem
míg el nem értük az eget
az ég összekeveredett azzal
amit el kellett felejteni

egyedül bújócskázol
a kémények között
az arcod felhők takarják
de vigyázz megláthatnak

*Endre Ruset: „Kims Lek”,
Gyldendal, 2005*

FRANK STUBB MICAELSEN

(1947)

(Ő gyerek volt...)

(Han var et barn)

Ő gyerek volt

Ivott, víz volt

Evett, és föld volt

Lélegzett, és levegő volt

Szeretett, és elégett

Üzekedő kakas

egy vén portán

a csillagok alatt

a parlagon

(Arany az ujjak között...)

(Gull mellom fingrene)

Arany az ujjak között

Vöröses árnyékként

csillogó billentyűk

Buja fenyőtörzsekbe

ütköznek a tercettek

Tántorognak a varjak

Katasztrófák lógnak a levegőben

(A kivilágított...)

(Sløret)

A kivilágított

utcák köde

felszáll

az ég felé

Mintha eltűnt volna

ott valami

*Frank Stubb Micaelsen: Torader,
Tiden Norsk Forlag, Oslo, 1994*

JAN ERIK VOLD
(1939)

Egy téli vers régi napokból
(*et vinterdikt fra gamle dager*)

A feledés fehér leple alatt
virraszt a város mint egy beteg
borogatással a testén egész éjjel

de gyorsan letép minden kötést
s az utcák felfedik így a bőrüket
a régi hegekkel és a friss sebekkel

és ma minden olyan lesz mint tegnap

*Jan Erik Voldt: „kykelipi”,
Gyldendal, 1975*

Hétszer le és nyolcszor fel - életművészet
(*Sju ganger ned og åtte ganger opp er kunsten å leve*)

Egy férfi
jött az úton. Egy másik

az árokban feküdt, nem tudott
kijönni. Segíts!

kiáltotta a férfi az árokból
az úton haladó

férfinek. Az útról a férfi
belezuhan

az árokba - és ott feküdt
az mellett

aki már előbb
ott feküdt. Az,

amelyik ott feküdt, kimászott
és elment.

*Jan Erik Vold: „sirkel, sirkel”,
Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1979*

nynorsk

PAAL-HELGE HAUGEN
(1945)

Hosszú péntek
(*Lang fredag*)

fel voltam püffedve

szomjas voltam

meztelen voltam

beteg voltam

kiabáltam a körülkerített házból
te mondod a tiedét

az ajkaid felé sugdosok
amikor azt hiszed aludtál

*Paal-Helge Haugen: „Spor”,
Det Norske Samlaget, Oslo 1980*

ELDRID LUNDEN
(1940)

(Szorosan a vakságban...)
(*Titt inn i det blinde*)

Szorosan a vakságban, a szemed
a fehér fal
bánat és az elúszó fal
a fehér ujjak alatt, a szemeid
alatt fölött

te és a fehérség
azt hiszed, hogy az nincs itt, hanem
közöttük a kék szívásban

ARNE RUSET
(1951)

(Égig érő tornyot építettünk magunknak...)
(*Vi har bygd oss eit tårn mot himmelen*)

Égig érő tornyot építettünk magunknak
Hosszú árnyakat építettünk magunknak

Egy keskeny hold
tűz hirdetményeket
a legmagasabb falra

(Egy szekrényben...)
(*Eg levde*)

Egy szekrényben
éltem.
Ott aludtam
ott ittam
ott gondoltam ki
merész gondolataimat

Ott nem voltam magányos
és helyem is volt bőven
az utolsó ostoba
csattanásig

A lakat volt
ami rajtam
kattant.

*Arne Ruset: Førtiårskrigen,
Det Norske Samlaget,
Oslo, 1993*

Csontvázvers I
(Skjellettdikt I)

Nehéz meglátni,
hogy mikor mosolyog a csontváz.
De ha jól utánanézel,
észreveszed az állkapocs kis mozdulatát,
és hogy szétnyílik a szájszerkezet.
A szemgödrök cseppet sem
változnak,
és ez teszi olyan nehézé.

Gyakran és hosszan
elmosolyodik a csontváz,
ami ott álldogál egyedül
az anatómiai szertárban,
és arra tanít minket, hogy segítsünk
az embertársainkon.

Bájosnak
kell lennünk.

Mélyen belenéztél
(Du såg)

Mélyen belenéztél az autóm
fényszóróiba,
s azonnal tudtuk, hogy összetartozunk.
Gyere,
mondtam,
kinyitottam az elülső ajtót.
Beszálltál.

Ezután százhusz
kilométeres sebességgel
száguldoztunk benzinkúttól benzinkútig.

*Arne Ruset: „Kunsten å stupe seg inn i ein by”
Det Norske Samlaget, Oslo, 1982*

Viszontlátás
(*Gjensyn*)

Lágyan
mint egy gyermek hajszájai
himbálóznak a rozskalászok
amint mosolyogsz
ebben a pillanatban.

A madarai boldogan
szállnak le.

*Arne Ruset: „Hjernebløming”,
Det Norske Samlaget,
Oslo, 1989*

HELGE TORVUND
(1951)

1

(in memoriam Pentti Saarikoski)

Amikor hazajöttem
egy délután
te már halott voltál

Lementem
a kikötővárosba
hogy kambalát egyek

Végignéztam a tengeren
ahol már véget ért
a nappali munka

Egyszer
el kellene mennünk
hogy kivágjunk egy erdőt
együtt

De te elmehettél
hogy találkozz Quetzalcoatllal
az öreg repülőssel

A hálnak jó volt az íze
Az égbolt tiszta mint egy gyerek
amikor hazafelé indulok

Ez engem meglepett
mintha csendes
lenne az én kykládok-szerű
szobrom

2

Sírtam egy zongora testében a kikötőnél
Sírtam hogy a szemek megteljenek szívvel
Sírtam hogy megvédjem a lelket a tengeren
Sírtam hogy tűzzé változtassam a testet
Sírtam egy fagy- és test-ládában
Végül felegyenesedem
az antik légben
Tudom jön a szél
és kiszárítja a sorsomat

3

Most kitárod az ajtódat az ég felé
 Most éppen itt vagy és én terád gondolok
 Most nem lehetsz másképpen
 Most sehol sem állsz

Most sír a rádió
 ölelő karok közt reggelig

Éber állapotból ébredek én
 és jeleket fogok
 a csendből a nyelvemen

4

És bent az erdőben
 az emlékek hátramaradtak
 egy kicsi nyírfakéreg-vásznnon

5

A csipkéit a tenger a partra vetette
 A felhők sovány állatokon lovagolnak
 Itt állok én az újhold fényével
 De tele tapasztalatokkal
 A látványt márvánnyal vonja be köröttem az idő

A gyermekkoromból szálltam ki erre a partra
 És körbejártam több idegen földet
 Most ismét itt állok és beleveszek a gondolataimba
 De még szelíden sokat a nevén nevezek

6

A tiszta homlok alatt
 mit a halott keze simogatott
 két kicsi
 éggé változott
 e bánatos tavaszi napon

lapp

RAUNI MAGGA LUKKARI
(1943)

A gyermekeim
(*Mu mánát*)

A gyermekeim
mellettem ébrednek
mellettem alszanak
s ébrednek fel újra

Meddig buggyog
(*Man guhká ganjalgáldu*)

Meddig buggyog
a könnyforrás
a halál előtt
befedi a jég

Több itt a fény
(*Dát latnja lea čuovgat*)

Több itt a fény
ha itt vagy te
és ha én ép vagyok

*Rauni Magga Lukkari: Árbeadni/Morslodd/
The Time of the Lustful Mother
Davvi Girji OS, Kárášjohka, 1999*

MARION PALMER
(1953)

(Az égbolt lágy...)
(*Albmi lea linis*)

Az égbolt lágy.
Reggel. Novemberben és januárban.
Alacsonyan. Alacsonyan a Nap.
Alacsonyan a hegy mögött.

Így volt ez. Állandóan.

Az idő derült.

*Marion Palmer: „Ralis guovllut/Utsatte strøk”,
Orkana, 1999*

MARRY A. SOMBY
(1953)

(Sokáig vagyok...)
(*Guhká lean*)

Sokáig vagyok
a szabadban
és mondom a neved
rázom a menyasszonyi fátylat
keresem
a te
kék sasokkal
díszített nyári sátradat

*Marry A. Somby: „Mu apache rahkesvuohta/
Krigeren, Elskeren og Klovnene”
J.W.Cappelens Forlag AS 1994*

NYENYEC NK

PROKOPIJ JAVTISZIJ
(1932-2005)

(A tavasznak első napja...)
(Первый день весны)

A tavasznak első napja
nekem adta a Napot.
A tavasz második napja
nekem adta a tundrát.
A tavasz harmadik napja
nekem madarat adott.
A tavasz negyedik napja
nekem állatot adott.
A tavasz ötödik napja
nekem adta az utat,
Hogy a hatodik napon
végre találkozhassunk...

Mi kettőnknek így született
újjá a csodás világ.

NYUGAT-SZAHARA

MOHAMMED EBNU
(1968)

Szahara
(*Sáhara*)

Mi van
a véreddel festett
és a neveddel díszített
falak mögött?
Fekete, szép és... elrejtett szemek.

OLASZORSZÁG

MARIO CICOGNANI

Egy város értelmezése
(Interpretazione di una città)

IV
(Mi inchino a una luna turca)

Meghajlok egy félhold előtt
mi magasan lebeg Herodes vára sárga szemein.

Aki megsebezte az én írói szívemet
és felcsillantotta az ívet
egy vérvörös égbolton

Egy ingatag tetőjű révnél
lehorgonyzott falanszter rezege

Malomkerekek rángják
Hekate arcát

DAVIDE RONDONI

(1964)

(Én nem akarok megöregedni...)

(Io non voglio diventare vecchio)

Én nem akarok megöregedni
mert már ezerszer is voltam öreg
ismerem már a sötétet és azt a gyarló vihart
Most sírok ahogyan láttam
sírní az apámat
ugyanaz a ránc és a lehajtott
fej, aggodalommal tele,
tanulom hogy az ifjúság nem
a csodáival rohan tova
hanem látva hogyan támad
fel a földön a szél

Hogy lássam e zord vidéken
a végtelen hasonlóságot az Isten
és az arca között minden este, nyújtózni
a kopasz ágat az ég felé, s a pohárba
zárt bort.

GIUSEPPE UNGARETTI
(1888-1970)

Katonák

Bosso di Courton, 1918 július

Állnak itt
mint ősszel
a fákon
a levelek

Derült ég

Ily sűrű köd után
egyenként
bújnak
elő
a csillagok

Beszívom
a friss levegőt
ami az ég színét
adja nekem

Felismerem
a múlt képét

Egy halhatatlan
körforgásban

Éjszakai völgy

Nápoly, 1916 december 26

A mai éjszaka
arca
száraz
mint egy
pergamen

Ez a horgas-orrú
hó-puha
nomád
úgy távozik
mint egy zacskóba
zárt levél

A végtelen idő
egy zizzenésnek
használ fel
engem

Vándor

A föld
egyik
részén sem
tudok
letelepedni

Minden
új
éghajlat alatt
ahová eljutok
érzem
hogyan elvágódok
mert
egyszer
már ehhez is
hozzászoktam

És mindig idegenként
távozom

Megszületve
visszatérve rég leélt
korokból

Hogy élvezzem az élet
egyetlen legelső
percét

Egy ártatlan országot
keresek.

piemontei

DORINA COSTA

Vers és dal

(Puisia e cansòu)

A vers
nem csak rím és fantázia,
egy kiáltás a csendben,
egy szél-fuvallat,
egy mosoly, szenvedély, szenvedés,
egy érzés,
mi megmozgatja a lelked s értelmed,
és hirtelen elvisz
egy virágzó rétre,
a végtelen égbolt alá,
a viharos tengerhez,
egy gyászünnepélyre,
miatta abbahagyod,
amit éppen teszel,
és éjjel is váratlanul felriadsz,
hogy kapkodva keress
egy lapot és ceruzát
hogy papírra vesd
életed egy pillanatát,
leírsz tíz vagy száz szót,
amiket később meghatottan olvasol újra
Így születik egy vers -

vagy egy dal

friuli

PIER PAOLO PASOLINI
(1922-1975)

A halott kisfiú
(*Il nini muàrt*)

Fényteli este, az árokban
gyűlt a víz, egy terhes nő
jött át a réten.
Emlékszem rád, Narcisszus, a színed olyan volt,
mint az este, amikor megkondultak
a halál harangjai.

(Internet)

Kedvesem
(*Dili*)*

Látod, Kedvesem, az akácfákra zuhog
az eső. A kutyák kifulladásra
lihegnek a zöld mezőn.
Látod, fiúcska, a testünkön
az elveszett idő
harmateppjeit?

A halálom napja
(*Il di da la me muàrt*)

Egy városban, Triestben vagy Udinében,
egy hársfasorban,
amikor tavasszal
a színüket változtatják a levelek,
összeesem holtan
a szőkén és magasban
tűző nap alatt,
és saját csillogására bízva az eget,
becsukom a szemem.

* a magyar jelentése miatt zavaró lett volna a *Dili* szó használata

Egy langyos zöld hárs alatt
halálom sötétjébe
zuhanok, ami elmossa
a hársfákat meg a napot.
A szép ifjak
majd ott futkosnak a fényben,
amit én éppen elvesztettem,
rohannak ki az iskolákból,
az arcukba lógó hajfűrtökkel.
Én még fiatal leszek,
világos színű ingben,
lágym hajam
széttérül a keserű porban.
Még meleg leszek,
és egy kisfiú, aki szalad át az út
megolvadt aszfaltján,
majd kristály ölemre teszi
egyik kezét.

genovai

ANTONIO PIERO FIORAVANTI

Sikátorok
(*Carruggi*)

Sikátorok,
sötétek, szűkek,
városom szíve,
az istenért,
maradjatok, mint voltatok mindig,
mint amikor megszülettetek!
Az életek folyamán
annyi szót,
kiáltást, veszekedést
hallottatok:
törököt, görögöt,
spanyolt, franciát,
tripolitániait,
akik a mi nyelvünkben
egy szót
sem értettek.
Oh, sikátoraim,
ahol született apám és anyám,
úgy tűnik, megváltoztatok.
Akkor csak
genovaiak éltek itt,
verekedős kedvű,
mulatozni vágyó legények.
Most afrikaiak, albánok,
kínaiak, magrebiek,
koreaiak, afgánok,
betolakodók,
és bemocskolnak,
feldúlnak.
Nem is azok vagytok,
amiket ifjúkoromban ismertem.
De továbbra is remélem,
hogy újra
megtisztultok,
megszelídültök, kedvesek lesztek,
mint az apám és az anyám
idejében,
(igen, mert e város
élete is épp olyan,
mint egy kerék.)

velencei

GIACOMO NOVENTA
(1898-1960)

A kenyér illata
(*El saór del Pan*)

(*Francához*)

A kenyér illata és az égbolt fénye
Bizonytalanok voltak, míg nem ismertelek.
Ma kegyes adomány a kenyérem
És a folytatásom, nézve az eget,
Ma már tudom, hogy az Isten nem lehet
Messze tőlem,
És hogy ott van mindenütt.
Szorosan ölellek: és ha a karjaim elveszítenek,
Kereslek téged, kereslek mindenütt.

OROSZORSZÁG

Vonzás
(Притяжение)

A friss, zöld fűben születnek hangok,
Kis tücsök ugrott a vállamra.
A földön fekve hangokat hallok:
Szállj fel te is az égbe, rajta!

Elrepülnék én a sorstól messze,
A hétköznapiak sok bajától,
Nem néznék többé már e hegyekre,
Búcsút sem vennék fűtől, fától.

De hová menjek, hisz e táj enyém,
A mező, a folyó nem ereszt.
Itt éltem, mint gyerek és legény,
Mágnesként tartja a szívemet.

*Юрий Мельников: „Разлуки и встречи”,
Московский рабочий, 1973*

SZERGEJ SZTRATANOVSKIJ
(1944)

(Hallod, hogyan hangoskodnak együtt...)
(Слышишь, как вместе гудят)

Hallod, hogyan hangoskodnak együtt
az „Urán-mennyország” étteremben
A tervező-bürokrata
és az apolitikus politikus
Együtt isznak-esznek
s italozás közben
A Globális Katasztrófa tervét
tárgyalják meg

(Pszeudomorfózisban...)

Pszeudomorfózisban
a kopár szibériai fagyban
Az átfagyott
feketességben
törékeny lelkek énekelnek
Mily csengőn énekelnek
miközben megfagynak

nanaj

ANDREJ PASSZAR
(1925)

Mokona
(Мокона)
(Részletek)

Epilógus

Hogyan is kezdhethném az énekemet,
Hogy a magas égbe mint madár röppenjen,
S szálljon, repüljön, merre viszi kedve,
Át magas hegyeken s tágas völgyeken.

Hogyan is kezdhethném el a mesémet,
Hogy az mint aranyhal ússzon nagy folyókon,
Testén szépen csengő szópikkelyekkel
Mindenki fülébe mielőbb eljusson.

Nem vagyok én regős, mesemondó,
Ki jól ismeri a verselés szabályát,
Sámán sem vagyok, ki dobját verve
Mély hangon énekel, s járja táncát.

De ha nem a fületek hallja csak
Mit írok, a lelketek is érzi,
És hallom: írd tovább! - a szavakat,
Tudom, a fáradságom megéri.

A legnagyobb ajándék énnekem,
Hogy a mesém titeket érdekel.
A lámpát az asztalomra teszem,
S folytatom e csodás éneket.

Vonulnak az égen a fellegek,
A csillagok körtáncot lejtenek,
Amint Mokona, a hős, elénk lép,
És az emberek közt büszkén néz szét.

A kezében síléc és kopja,
Haja a vállán, copfba nem fonja.
A sapkáján vörös mókusfarok,
A csuklóján drága fénypánt ragyog.

Mokona, indulsz, megyek utánad,
Bajok közt, harcban leszek a társad.
Követlek a nanaj mondákon át,
Így ismerem meg népünk ősi honát.

1. RÉSZ
A szerelem dala

1

Halljátok, halljátok? - ki énekel?
Halljátok talán a halk lépteiket?
A kedvesét szólítja Mokona,
Kinek a tajga szinte otthona.

A tágas tisztásra hívja a lányt,
A kedves, szép, s oly gyöngéd Majlát.
Vastag fatörzsnek támaszkodva áll,
S „Li-la-li” dalol, énekes madár.

Dalukkal kísérik a madarak,
És a szél, megrázva az ágakat,
Az éneket elsodorja messze,
Ahol vöröslik már a napkelte.

A dal kiúszik lassan a partra,
A tábor fölött visszhangzik a hangja.
Ágyából gyorsan kiugrik Majla,
Kedvesének énekét meghallva.

Alszik az apja, alszik a bátyja,
„Megyek, repülök hozzád” kiáltja.
Halbőr köpenyét veti magára,
És rohan Majla ki a tajgába.

A Nap magasan jár a Föld fölött,
Sugaraival mindenkit köszönt,
Boldogan nézi a két fiatal,
Amint ölelkeznek a fák alatt.

Egymástól távol voltak sokáig,
Nem tudták ez hol van, s hol a másik.
Most nagy zavarban vannak mindketten,
Szemükből a könny hull le cseppekben.

„Tovább ezt ki nem bírom” szól Majla.
Kéri kedvesét, kinek a karja
Öleli magához szerelemmel:
„Mokona, engem vigyél innen el!

Miért tartanak fogva, nem értem,
Követnek mindig, lépten-nyomon,
Bárhová megyek, bátyám ott terem,
És vezet vissza, fogva a kezem.

Miért e fogság, én meg nem értem.
Attól félnek, hogy elvesz szépségem,
Vagy a hős Mergen rabol el engem,
S ezért sehová sem szabad mennem?

Szerencsém volt, elszökhettem,
Felkeltem gyorsan, s kijöttem csendben.
Vigyél magaddal, kérlek, könyörgöm,
A szülői ház nekem csak börtön.”

Magas fenyők állták őket körbe,
A panasz szívüket összetörte.
A sudár szarvasok, s a vad kecskék,
„Mi lesz most?” kíváncsian lesték.

A sűrűben felordított egy medve,
Mintha mondaná: jöjj bátran erre!
A Nap segítene fenn az égen,
De nem tud, bújik el szégyenében.

2

Télen, hol élt Majla, a házba
Egyszer bekopogott a sámán,
Nem nézve sem előre, sem hátra,
Nehéz subájával a hátán,
Leült a szoba közepén,
És kezdett hosszú beszédbe:
„Halljátok csak, miért jöttem én!
A télnek mindjárt itt a vége,
Mihelyt a folyón olvad a jég
A gonosz mandzsúr eljön közénk,
Kalgama nevét hallottátok,
Kegyetlen, minden szava átok,
Szembeszállni, jaj, nem mer senki,
Csak én tudom, hogy mit kell tenni.
Egyedül a bátor szellemem,
El kell hinnetek ezt énnekem,
Mi megbirkózik Kalgamával,
Nappal vagy setét éjszakában.”
A sámán a padlón rajzolgat,
S szól: „Én megmentem a lányodat,
Ha a fiam lehet a férje,
Megteszek én, tudd, mindent érte.”
Elfogadták az ajánlatot,
Amiről a lány mit sem tudott,
Mert egy szót sem szólt neki apja,
Ezt csak bátyja, Gama, tudhatta.
Jön Kalgama - várták remegve,
Őrizték Majlát reggel, este.
Nem értette ezt meg Mokona,
Akinek a tajga az otthona.

A nyitott ajtón át a Nap benézett,
 Majla apja ekkor gyorsan felébredt.
 Nem látva lányát, felugrott hirtelen,
 S kiáltott: „Majla elszökött, jaj nekem!”
 Gama mindjárt tudta, hová ment húga,
 S a sámánfival máris indult útra.

Gama, a két fiatal megpillantva,
 Húga karját szó nélkül megragadta.
 A sámán fia, Targo, ezt meglátva,
 Vastag husággal támad Mokonára,
 De a legény gyorsan megfogta kezét,
 Felkapta, hogy a lába földet sem ért.

De Gama botjában megkapaszkodott,
 S folytatták a csatát, mint bösz harcosok.
 Csak repkedő szilánkok, meg harci zaj,
 Másképpen az erdő teljesen kihalt,
 Az állatok mind odujukba bújtak,
 A fákról remegve levelek hulltak.

Míg a hűgát fogta erősen Gama,
 Láttá, hogy Targo nem győzhet egymaga,
 Egy husággal a legény mögé osont,
 Földre döntötte a nem kívánt rokонт.
 És fekszik már Mokona eszméletlen
 A hirtelen beállt néma csendben.

Rá éjszaka borult, bár sütött a nap,
 Nem hallotta a vad szitok-szavakat,
 Nem látta kedvese könnyes két szemét,
 Nem hallotta, hogyan szólítja istenét.
 Gama és Targo, a lábainál fogva,
 Mint rabot, a táborukba vonszolta.

Egyre bánkódva a fiúért
 Lassan a Nap is aludni tért,
 A Holdat küldte maga helyett,
 Gondolva, hogy az többet tehet.

A fák is, mintha gyászolnának,
 Körötte néma sorban álltak.
 Remegve nézik a csillagok,
 Mily szörnyűség történik ma ott.

S látnak a félholt ifjú mellett
Egyszerre egy kis öregembert,
Ki a szakállát simogatva
Halkan e szavakat mormolja:

„Kedves fiam, ha alszol, lehet
Az álmodban látod képemet,
De meglehet az is, vagy ébren,
És így hallhatod a beszédem.

Az emlékezetedbe jól vésd,
Amit mondok én most tenéked!
A faluba jön ma Kalgama,
Mennydörgésként hangzik majd szava,

Birkózni hívja azt, ki bátor,
Biztos benne: ő győzhet bárhol.
Ha rémülten bújnak előle,
Amit csak lát, tör mindent össze.

Meg nem szán senkit a gazember,
Jó szót, kegyelmet ő nem ismer,
A férfiakat megöli mind,
Majla sorsa lesz rabság, bilincs.

Fiacskám, kelj fel végre! Hallod?
Hegyezd nyilaid, fenjed kardod!
A testedre öltseél páncélt,
Győznöd kell, hisz harcolsz Majláért.

Mint madár, repkedj körbe-körbe,
Csússz lába közé, fekve földre,
Övéről a táskáját vedd le,
Ott hordja erejét elrejtve.

Ha a táskát tőle elveszed,
Annak ereje mind elveszett,
S hogy ismét új erőre keljen,
Kell innen évekre elmenjen.

Ha aranyat lelsz táskájában,
Vedd ki azt nyugodtan és bátran.
Gazdag leszel nagyon, higgy nekem,
Híred száll majd messzi földeken.

Ha emberi körmöt találsz ott,
Az égnek ura szórt rád átkot:
Nagy súlyt kell viselned válladon,
Élted nehéz lesz, ezt mondhatom.

Ügyelj magadra, erős legyél
Mint a tölgyfa, a tigris, a szél!
A halálodig sorsod ez lesz:
Vándorutadon nyugtot nem lelsz,

Kalgama mindenfelé követ,
Szór rád száz átkot, ezer követ,
Ám ha azt te nagyon akarod,
A nyugalmadat visszkapod,

A tarisznyáját adjad vissza,
És lesz a szíved üres, tiszta,
De eltűnik a bátorságod,
S magad, mint mi, olyannak látod.

A gonosz szörny lesz az úr megint,
Megszerzi a Föld kincseit,
Erejével és hatalmával
Hencegni ő, tudod, nem áthat.

Ha téged nem vonz a hatalom,
Ezt mondod: Én azt nem akarom,
Maradj a tajgában évekig,
Szíved majd mindenben megsegít.”

5

Pár darabot a partjából leharapott
Hullámfogaival Mangbo, a Nagy.
Fekete felhők hada fedi a Napot,
Jelenthet ez vad vihart és havat.

A vaddisznók túrják orrukkal a talajt,
Hogy elrejtsek a kicsinyeiket,
A sok erdei madár ideges, zavart,
Minden állat valamerre siet.

A sűrűbe vonultak el a szarvasok,
A fák is valamitől nagyon félnek,
Mennének, amerre mentek az álaltok,
De tartja őket a dús gyökérzet.

Rémületében reszket az egész tajga,
Sátraikba bújnak az emberek,
Hiszen minden felnőtt és kisgyerek hallja,
Kalgama ordít, mint ki megveszett.

A legbátrabbak is ijedten hallgatnak,
Nincs fegyverük Kalgama ellen,
A gyerekek sírnak, hangosan jajgatnak,
Tudják jól: nem ember - gonosz szellem.

A parton lobogó tábortüzek mellett
A harcosok a kopjákat fenik,
S már előre is győzelmet ünnepelnek,
Mit a sámánjuk megjósolt nekik.

Targonak mindenki tanácsot osztogat,
A kopját így fogd, és úgy az íjat!
A sámán, ki életében látott sokat,
Bízik: Targo győz, ha ők megvívna.

Hogy erőt gyűjtsön, a szellemeket kéri,
De már meg is érkezett Kalgama,
Ordít, a hangja az eget is eléri:
Ki bátor, szálljon velem harcba ma!

Egyet lép előre Targo, de tántorog,
És a kopját kezéből kiejtve,
Érzi, körötte az egész világ forog,
S mint súlyos zsák, zuhan földre teste.

Majla ekkor kiszaladt a folyópartra,
Megállt, „s most merre” magától kérde,
Miközben zokogva nézett jobbra, balra.
A lányt népe szívszorongva leste.

6

Felcsaptak Mangbo hullámai a jajszót hallva,
Megláttak egy embert, nyírfakéreg-páncél rajta.

A távoli sziklák felől úszott, kis csónakban,
Lassan közelgett, a hullámok csobbantak halkan.

A tulsó part felé elfordult gyorsan a csónak,
Hol egyszerre felhangzott víg hangja a doboknak.

A sámán a parton táncolt, s boldogan kiáltott:
„Hívtalak, szellem, eljöttél, neved legyen áldott!”

Ússzál bátran, gyorsan, szellem, az ellenség támad.
Segítlek, ha kell, énekkel, tánccal. Látod, várlak.”

A sámán így beszélt, és egy helyben forgott, táncolt.
A falu népe előbb mozdulatlanul állt ott,

Majd a sámánuk dalától szinte mámorosan
Borultak térdre isteneiket kérni sokan.

Ily szörnyet, mint Kalgama, sehol sem láttak,
 Testét sűrűn fedik halpikkelyek,
 Mindkét szeme szór égető nagy szikrákat,
 S homlokán szarv, egyetlen, díszeleg.

Erős két kezének mind a három ujjá
 Meredezik, mintha lándzsa lenne,
 Hatalmas száját ha tátja, s összecsukja,
 Vasként csendülnek fogai benne.

Nevetés rázza e szörnynek egész testét,
 Amikor átúszva a nagy Mangbót
 A folyópartra egy fehér vitéz kilép,
 Vállán visel íjat, övén kardot.

És megy előre bátran a fehér lovag,
 Bár Kalgama rajta egyre nevet,
 S dob útjába óriás cédrusokat,
 De számára mind csak apró cövek.

Dobbant a föld, amikor egymáshoz értek,
 Alattuk a talaj megremegett.
 Tudták: egyikük sokáig már nem élhet.
 Gyorsan meglendültek a fegyverek.

Lándzsa-ujjaival Kalgama már ölne,
 De hiába támad a vitézre,
 Kit szívesen taposna bele a földbe,
 De azt jól védi a nyírfa kérge.

Kegyelemre egyik sem számíthat most,
 A harc, mint látható, egyre vadabb,
 Két pár izmos láb rúgja szét a partot,
 S a víz színén pezsegni kezd a hab.

A Nap már nem világít, fénye elveszett,
 Takarja sűrű por és hamuréteg,
 Egyszerre örült táncot járnak a szelek,
 Vége nem lesz a korai éjnek.

E baljóslatú pokoli mély sötétben
 Csak egy a fény - a gyűlölet lángja,
 És visszhangzik a távolban, földön-égen
 A kegyetlen harci zaj, lárma.

De amikor a csata legvadabbul dúlt,
 Villámok csapkodtak, a szél tombolt,
 Kalgama két lába közt vitézünk átbújt,
 S a szörny már erejét veszítve állt ott.

Az ordításától minden megremegett,
Félelmükben a fák meggörnyedtek,
És Kalgamának egyszerre nyoma veszett,
Köröskörül mély halotti csend lett.

8

Az erős orkán mindenkit földre döntött,
A sámán s a fia is hever erőtlen,
Az ádáz csata után szinte fáj a csönd,
A Nap is süt már, nem bujkál a felhőkben.

Kalgama nincs, nem értik hová tűnhetett,
Üres mindkét part, az erdő, és a kis rét,
De a folyón kicsi csónak úszik közelebb,
Evező veri szét a víz fényes tükrét.

Figyelmesen néz a távolba a sámán,
Hogy megtudja, az a csónak kié lehet,
Mi közelít felénk a folyam hátán,
A fiának is szól: „Dörzsöld meg szemed,

És nézzed meg jól, ki lesz ma a vendégünk!”
De egyszerre csak oly hangosat kiáltott,
Hogy a telep minden lakója megrémült,
Azt hitte, a ladikban szellemet látott.

„Vigyázzatok, ő még rosszabb, mint Kalgama,
Lőjétek le gyorsan, öljétek meg menten,
Mert mindötöket felfalhat ő egymaga,
Én az életeteket, jaj, meg nem mentem.”

Egy nyílvessző már is a csónakon koppant,
És támadásra készült az egész csapat.
A másik is repült, de a vízbe pottyant,
A szellem tán semmibe vette a hadat.

Csak Majla nem fél, a csónak felé szalad,
Apja félti, de lányát hiába hívja,
Kinek torkából törnek elő ily szavak:
„Ő Mokona, ki győztesen tér most vissza!”

9

Füty s hahota között, apja után
A kövér Targo távozott sebesen.
Mokona mint kilépett a partra,
Ölelgették, és hívták: kedvesem

Jöjj házamba, adok inni, enni,
Pihenjél meg nálam, lehetsz fáradt.
Ő nem szól, indulna megkeresni,
Kit szemei már oly rég nem láttak.

Előjött Majla, pironkodva állt,
Majd szótlanul a legényhez lépett.
„Adjátok - szólt az - énnekem Majlát,
Ha a lány enyém lesz, mást nem kérek.”

A zshivaj egyszerre elült, csend lett.
A lány apja mélyen meghajolt,
Majlára nézve már mit sem kértett,
Rögtön kijelölte a nagy napot.

Nem rövid idő - több év is eltelt,
Amint a szokás azt megkívánta,
Amikor a legény a házba léphet,
Ahol kedvese epedve várja.

Szorongva áll, hol van, azt sem érti,
De már mellette van a lány, Majla,
Hangot hall, mi sem földi, sem égi,
Szerelem dalát zúgja a tajga.

10

Az éjszaka némán leereszkedett a földre,
Leplével befedte a táborn, a tajgát.
Mokona a folyó mellett, félkönyékre dőlve
Várja ősz Garának lányát, a szép Majlát.

Hízalgőn nyaldossák a hullámok a partokat,
A nagy folyam csendes nagyon, ő is pihen,
Hallani, amint a sok hal egymásnak csókot ad,
Olykor-olykor feltűnve a sötét vizen.

Gondolataiból szinte felriad a legény,
Amikor előtte terem a kedvese,
Hollófekete haja egész a földig leér,
Tekintete gyengéd szerelemmel van tele.

És a mély csendben mintha ő lenne a karmester,
Egy óriás hal farkával nagyot csapott
Így adott jelt az erdőnek: itt az idő, kezd el
A szerelmet dicsőítő bűvös dalod!

Sok ezernyi madár szólalt meg az ágak között,
S szentjánosbogarak gyújtottak kis lámpát
A boldog, ifjú szerelmesek feje fölött,
Kik egymást ölelve mindezt nem is látták.

De a bú, a bánat a közelben ólálkodik,
Hallani már szárnyainak csapkodását.
Kezében Mokona erősen egy zacskót szorít,
Rosszat sejtve mellette némán a lány áll.

A fiú kíváncsian kinyitja a kis zacskót.
Fű van benne, zöld, mint most az ő orcája.
Van ott harangzúgás és más, rémisztő hangok,
Fegyverek pengése, harci zaj, vad lárma.

Ezt a legény hallja csak, másoknak mit sem mond az.
A titokról csupán Majlának beszélhet.
A hangokról, zajról senkinek semmit sem mondhat,
Érti Kalgamát, az ördögi beszédet.

„Add vissza, mit elvettél - dörög Kalgama hangja -
Azonnal, mert nagyon megbánod!”
Mokona a lányt nézi, de e szavakat hallja.
Majla rémült, ily szemeket még nem látott.

A legény a zacskót messzire, fák közé dobta,
A hang el most sem ül, hasogatja agyát.
„Mi bánt? Mondd el nekem!” kérleli Majla suttogva,
De ő nem szól, csak öleli némán a lányt.

„Álmot láttam, kedvesem, félni neked nincs okod,
Egyedül én hallom majd át három éven
Fájdalmas kiáltozását és azt, hogyan zokog,
Agyamat tépdesi karma, szinte érzem.

Oh, e vérengző vadnak örökös ordítása!
Valahogy csak kibírom, a harcnak vége.
Tudd, hosszú időre el kell mennem a tajgába,
Erejét vissza nem adom, bárhogya is kérje.

Ha a kopjám vagy a pipám elveszi valaki,
Hatalmam szertefoszlik, mint a köd reggel.
Legyek süket, kérését nem szabad meghallani,
Minden szavamra, tettemre ügyelnem kell.

A szenvedést, kínokat boldogan elviselem,
Ha szétzúzhatom a gonosznak uralmát.”
Mondta elszántan, majd Majlára nézett kedvesen.
És a köntösével betakarta a lányt.

Felcsillant a lány szemében a hajnalnak fénye,
Miközben aludni tért az égen a hold.
És Majla már nem sírt, büszkén nézett a legényre,
Mert erejében, s győzelmében biztos volt.

II. A SZÁMÚZÓTT

Az éhség

Zúg a szél a folyam fölött,
Hetek óta tombol esztét vesztve.
Sok fa fehérbe öltözött,
A bokrokat a hó, mind ellepte.

Hatalmas úr most az Éhség,
Ő még Kalgamánál is erősebb,
Áldozatra várva néz szét,
Míg a fagy rágja a háztetőket.

Az ajtót csak résre nyitod,
Kilépsz, a sötét máris rád borul,
Számodra a tajga titok,
Sem állat, sem madár nincs most sehol.

Szarvashús nincsen egy falat,
S ezért, hogy éhen ne haljon senki,
Hiszen hal sincs a jég alatt,
A húséges kutyát kell megenni.

Hallva gyerekek sírását,
Mert fáznak, éhesek, betegek,
Valaki jött, nem is látták,
Csak hallották a súlyos lépteiket.

Ordított, bömbölt az orkán,
És egyszerre a sámán megjelent,
Vad hangok törtek ki torkán,
Így hívta az erdei szellemet.

Hol énekelt, hol kiabált,
Táncolt, forgott, arra, majd emerre,
Megszálltan dobálta magát,
Közben dobját vadul egyre verte.

A gyereksírás el nem ül,
Továbbra is fáznak, és éhesek,
Hallani a házon kívül,
S ott a férfi is hullat könnyeket.

„Nem - ezt csak magának mondja -
Ez csalás, a tánc itt mit sem érhet,
A sámánnak hangos dobja
Soha el nem űzi az éhséget.

Miért is bujdostam én el,
És hagytam őket cserben a bajban?
Kalgama nagy erejével
Csak a zokogásukat hallgattam.

Nem, vissza soha nem kapja,
»Tessék« ezt nem mondhatom senkinek.
Hogy ehessenek, hajnalra,
Fogadom, húst minden házba viszek.

Kérj, könyörögjél, Kalgama,
Örülj bele, de vissza nem adom,
Légy isten vagy ördög fia,
Mi tied volt, magamnak akarom.

Egész szörnyű hatalmad,
Vad dühödet, most nagy félelmedben
Vissza kéred? Azt nem adtad,
Ádáz harcban tőled megszereztem!

A sorsomat elfogadom,
Mert jól tudom, egyszer felkel a Nap,
Fény villan a hullámokon
És új életet kezd minden nanaj.”

E szavak után a legény
Egy ugrással eltűnt a sötétben.
S ami feküdt a tenyerén,
A zacskót felnyitotta sebtében.

Ordítás, szinte állati
Hasította át akkor a tajgát,
S a fejét egy vad karmai,
Kik hallották azt, még most is hallják.

Csattant csípős szél ostora,
Megremegett, feljajdult a környék,
Ilyesmi nem volt még soha,
Dörögni kezdett a felhőtlen ég.

PAKISZTÁN

FAIZ AHMED FAIZ
(1911-1984)

Vera
(*Vera ke nám*)

Ezt mondta: gyere
Ezt mondta: maradj
Mosolyogj - mondta
Halj meg - mondta
Odamentem
Ott maradtam
Mosolyogtam
És meg is haltam

PALESZTINA

AYMAN AGBARIA

(1968)

Vita

- A mi testeink jobbak.
- A mi testeink értékesebbek.
- A mi vérünk finomabb.
- A mi vérünk édesebb.
- A mi halottaink mártírok, a tieiteket meggyilkolták.
- A ti halottaitok földdé válnak, a mieink felmagasztosulnak.
- Én vagyok az áldozat és te vagy a gyilkos.
- Én megmaradok és te elenyészel.

Mint ez, beszéltek a tábornokok.

Mint ez, vitáztak:

Mi apróbb?

Az anya könnye vagy a puskaapor?

PANAMA

GERARDO MALONEY
(1945)

Alakok
(*Figuras*)

Egyenként
mentünk
tapasztalatokat gyűjtve...
az első rabszolgakereskedő hajótól
a mai napig, majdnem ugyanolyan szerencsével,
egy fekete ember alakját akartuk
megalkotni, de hiányzott egy kéz,
egy kar,
fél láb,
azok a darabok, amiket elemésztett az európai gőg.

„*Ventana al mar*”, Ediciones Mairena,
San Juan, Puerto Rico, 1992

PARAGUAY

ELVIO ROMERO
(1926)

Tűzvész

Távoli tűz.

Lázadó
ostrom délután.

A nádvágó kések
- mint az emberek - felkelnek és elindulnak.

Tűz.
A cukornádültetvény felégetése.

RUBEN BAREIRO SAGUIER
(1930)

Banális történet
(*Historia trivial*)

Volt egy barátnőm,
egy barátnőm, aki hitt az életben,
a folyó és
a tömegek erejében,
a lovakban,
a forradalomban.

Május körül lehetett.
A barátnőm titokban elutazott,
megszökött hazulról,
vegetáriánusként tért vissza,
röplapokat osztogatott és simogatást,
elvesztette a nagynénje napernyőit,
szeretkezett,
mintha partizánként harcolna.

Nem hiszem, hogy gáz volt,
vagy barbituritok.
Úgy gondolom, hogy valamelyik szerelmes
vagy villám-teli éjjelen
a bensőjében szétrobbant
az élete,
az a fenyegető gránát,
amivel mindig oly kényszeredetten játszott.

Amikor meghalt a barátnőm
- május körül lehetett
én is öngyilkos lettem.

„*Ventana al mar*”, Ediciones Mairena,
San Juan, Puerto Rico, 1992

guaraní

MARTÍN RAMÍREZ

Emlék *(Mandu 'a)*

Itt egyedül vagyok
a gondolataim messze járnak
miközben a szél az arcomba fúj
Jöjj hozzám simogass
Az illatodat
még a testemen érzem
Ha én szeretlek
te miért hagytál el engem

PERMI-KOMI AK

TATJANA MINYINA

(Kevés jót látok én e világban...)

(Эта мирын этиа адзза бурö)

Kevés jót látok én e világban:
Eső mossa, szél cibálja testem.
Van, ki életembe gázol bátran.
Én csak kérdem: most mit kell tennem?

Mit tegyek? Ki nyújt segítő kezet?
Meg ki ért, és ki ad tanácsot?
Az Istenben bíznom talán lehet,
Csukott szemmel szavára várok.

*ИНБВА, 2002, Коми-Пермяцкöй
книжнöй издательство,
Кудымкар, 2002*

OLGA RADOSZTYEVA

De szívünk be nem csapja
(On böböt szjölömszö)

Találkoztam veled újra,
Nem tudom, mit is mondjak.
Mért nem lehet összekötni
Egyik szót a másik szóval?

Azt mondanám én most, biztos,
Jól indult az életem,
De a szíved mást súg neked.
Miért? Meg nem érthetem.

Megfelelő szót keresel,
Hallva a dicsekvésem.
Szólni nem tudsz, mert a torkod
Valami marja éppen.

Szerelmünket a csúf élet
Egykor megtilthatta,
A szó agyunk megtéveszti,
De szívünk be nem csapja.

VASZILIJ KOZLOV

Őszi vers (*Arszja*)

Piros arcú, szelíd szemű
Berkenye, én fázós kezem
Hideg őszben hozzád bújva
A tüzednél melengetem.

Alsó ágad nyújtod nekem,
Képzeletben felugrom rá,
Változom át lángjaid közt
Dalos kedvű, víg madárrá.

Messze szálllok a föld felett,
Emelkedem a kék égbe,
Mégfürdöm a napsugárban
S zuhanok le szénné égve.

LUDMILA GULJAJEVA

(Az őszi csalóka, tudni kell...)
(Arlön vüvtür böbötcsana)

Az őszi csalóka, tudni kell,
Bár fedi testét szép lepel,
De a fény, jaj, gyorsan kihuny,
Miben szinte ég a nyárfa,
Fejünk felett már a darvak
Szállnak hamar más országba.
Ma vidámság, holnap csak bú.
Bája ez az őszi napnak.

KONSZTANTYIN ISZAJEV

(Írsz vagy nem, mindegy...)

Írsz vagy nem, mindegy,
Nem lesz jobb az élet.
Mint lyukas zsebből,
Hullanak az évek.

Hazám - Komi-föld,
Mért jöttem el onnan?
Már elvesztem én
A nagy városokban.

Mint a kötélén,
Éltemen sok a bog,
És szakadt zsebem,
mint pókháló lobog.

„Иньва”

VASZILIJ KLIMOV
(1927)

No miért?
(*Мыля нӧ?*)

Amikor énekelünk vagy beszélünk,
Hall minket a konyha, meg az ajtó,
Az ablak és az asztal,
De mi, füleink, miért
Nem halljuk meg
A kályha meg a szoba énekét,
Miért nem halljuk
A polcok és a csillár szavát,
Hiszen az is a fülünkbe úszik?

*Василий Климов: „Аркӧт оча ки”,
Коми-Пермяцкое книжное издательство,
Кудымкар, 2003*

orosz

ALFIJA UMERHANOVA

(A hársnak illata részegítő...)

(Zapah lipi pjanyit...)

A hársnak illata részegítő,
Belefájdul, jaj, a fejem,
Bájital, mintha lenne, kábító,
S gyógyít sebet a lelkeken.

A virága oly finom, ízletes,
Vele el nem telsz sohasem,
Illatos menta, mi nő a réten,
Nem is kell helyette nekem.

SZERGEJ ANDREJEV

(Cigarettafüst, ital, kedves szavak...)
(*Vodka, razgovori, szigaretnij szmog*)

Cigarettafüst, ital, kedves szavak.
Reggelre mindenki maga marad.
Az álarcot magunkra öltjük ismét,
Komédiát játszunk örökkön, hinnéd,
Míg az élet kegyetlenül elrohan,
Maszkok közé kényszerített vágy-folyam.

*ИНБВА, 2002, Коми-Пермяцкӧй
книжнӧй издательство,
Кудымкар, 2002*

PERU

CARLOS GERMAN BELLI
(1927)

Le a tőzsdékkal!
(*¡Abajo las lonjas!*)

Oh, Kibernetikus Tündér!
Mikor fújod el egy leheleteddel a tőzsdéket,
amik fogságban tartanak,
és végül szabaddá teszel,
hogy csak egy cukor-édes
és selyem-lágy
nő keresésének
szentelhessem magam,
és minden testrészét élvezhessem,
és fennhangon kiálthassam:
„le a cukor-tőzsdével!
Le a selyem-tőzsdével!”

*„Ventana al mar”, Ediciones Mairena,
San Juan, Puerto Rico, 1992*

MANUEL MORENO JIMENO
(1913)

Szabadok vagyunk
(*Somos libres*)

1.

Szabadok vagyunk

Szabadok vagyunk

Van nap

Szemtelen árnyak

Szétterjed a nap

S itt a lángok összeesküvése

Mert a szemekben felfénylő

Legfényesebb csillagoknak

Utat nyit a szív

És itt vannak a legtisztább nappalok

Hirdetve véres hajnalaikat

És a születő földön a fények örök királyságát

2.

Szabadok vagyunk

És a szerelem ellenáll a könyörtelen pusztulásnak

A bensőt emésztő, egyre gyorsabban előrehaladó rozsdásodásnak

Ami a gyökereket keresi

Az apró csontokat

Magukat a vérnyomokat

Vad dühükben elárasztanak

Megsemmisítenek mindent

De itt van a tűz nyakas csalogánya

A feláldozott testeken ugrál ágról ágra

A fénysugarakkal, a kedvességgel meglágyított éneke

Makacsul arra figyelmeztet, hogy a melle még eleven

3.
Szabadok vagyunk

Az idő szárnyal
meg-megrepeszt a bőrt ami nem fáj
A lábatlan idő már képtelen feltárni a mélységeket
A kiolthatatlan étellel oly sokszor egyesül az idő
És a tűzkörökbe
Zuhan
Bizonytalanul

Most csak a túl eleven szívdobogás
A megzavart lobogó álmok
És a hajnalok csillogó bősége
Létezik

4.
Szabadok vagyunk

És nyilvánvalóan feltárulkozik az egész világ
És megszületünk a való történelem számára
Mint elveszett átmenetek visszaesések és mindenféle
szerencsétlenség
Mert a szív meg a kezek - ragyogó csillagok
Amik ezután már sohasem fulladnak vérbe

És látni kell a haldokló halált
Annak törött és lehullott fekete szárnyait

Ilyen a belénk szegezett
Szabadság ami a lángokban
A szépség szivárványában tűnik elő
Mikor félig kitárulkozik a vér

Szabadok vagyunk
Legyünk mindig is azok

*„Ventana al mar”, Ediciones Mairena,
San Juan, Puerto Rico, 1992*

MANUEL PANTIGOSO
(1936)

Kinyilatkoztatás
(*Revelación*)

Ha abbamarad az eső,
és a déli égbolt
tükörré változik,
amiben megnézheti magát
az ember,
és ráébred, hogy a föld
önmagában feloldódva
ismét felbukkan,
mint a legtisztább hajnal.

„*Ventana al mar*”, Edicionmes Mairena,
San Juan, Puerto Rico, 1992

RICARDO SILVA-SANTISTEBAN
(1941)

Sirályok
(*Gaviotas*)

A naptól aranyló élű
világos domb tárulkozik fel;
képe az erdő felé húzódik,
az álmokképig, az árnyakig.
Menj el te a szirtig
 rajta az álmodozó sirályokkal
mik elérik a tengerpartot.
Figyeld őket, amint elmerülnek a sűrűben
s a hamvait elfedik az árnyak,
a hullámok hangjától
 szétfolyó pontos határok.

„*Ventana al mar*”, Ediciones Mariena,
San Juan, Puerto Rico, 1992

kecsua

WILLIAM HURTADO DE MENDOZA SANTANDER

Meghaltak
(*Wañurinmi*)

Lehullottak
tegnap
a jázminok

amik megillatosítják
a hegyek
félelmét

és a halálát
számomra
elvetette

a lelkembe
a gyűlöletek
egy folyama

Lekaszálták
tegnap
a lóherét

ami a pukyal
titkát
őrizte

és a száruk
megmutatták
nekem

a szomorúságot
ami elhomályosítja
a csillogást

Letörték
tegnap
a quinalt

ami a leveleivel
elfedte
a bánatomat

és a gyümölcssei
enyhítették
a mellemből a szívet

kitépő fogók
okozta
fájdalmat

Learatták
tegnap
a kukoricaföldet

ami a csöveket
felkínálta
a rigóknak

a levelek
hallgatták
az imát

ami a bűnöst
feloldozza
a vétke alól

Kivágták
tegnap
a pisonayt

ami az ágait
a délnyugati szélnek
nyújtotta

és én titkos
gyónásban
beismertem

nekem is
megsebesült
a szívem

*William Hurtado de Mendoza Santander:
„Sunquypa Harawin/Harawi del Corazón”
Universidad Nacional Agraria La Molina,
Lima, Peru, 1952*

PORTUGÁLIA

FERNANDO AGUIAR
(1956)

(beleveszni...)
(*perder-me*)

beleveszni
a te
kócos
hajadba

beléd tekerni
magamat
és téged
magamba tekerni

felhúzni
téged
a bokámon
és megforgatni

és egymást öelve
belehalni
bőröd
illatába.

kimerülve.

lecsúsztatni
(*deslizar*)

lecsúsztatni
nyelvemet
a te
két
kerek
melleden

harapdálni
mohón
és elragadtatva
a te
duzzadt
bimbóidat

érezni
a te
tomporod
finom
formáit
és álmodozni

végig-
kúszni
karcsú
testeden
és beléd-
feledkezni

ANTÓNIO BOTTO
(1897-1959)

Dalok
(*Canções*)

1

Bárcsak látnák végre
Ifjúi teste csodáját!

A nap fénnel fedí
És a tenger, vörösen,
Szenvedélyt ébreszt.

Megyek feléje. Közelebből
Kívánom látni. Akkora a fény,
Hogy széterjedő nagy
Világosságban minden szikrázik.

Meztelenül, ugrálva, nevetve lép
És az egész partvidéken
Tűzpiros csillag ragyog.

Nézni akarom... de szemei
Ijesztenek, nem hajlandóak
Énrám nézni... elszomorodom...

De e múltó térben látni
A csók örökkévalóságát,
Amit én meg nem érdelek....

2

Ki az, ki öleli a testem
Az ágy félhomályában?
Ki az, ki csókolja az arcom,
Ki az, ki harapja a mellem?
Ki az, ki a halálról sugdos
Lágyan a fülemben?
- Te vagy az, két szemem ura,
Akit mindig magamban érzek.

Kétkedsz, hogy a tested
 Megremeghet velem
 És érezheti
 Ugyanazt a testi egységet,
 - vedd le összes ruhád
 És vedd magad a karomba,
 És ne szólj hozzám,
 Ne mondd, hogy mi legyen,
 Mert a lelkek némasága
 Adja a szerelemnek
 A legnagyobb szabadságot.

Ha az, amit a szememben látsz,
 Még kevés,
 Hogy biztosítson
 Erről az átértett vágyról,
 Kérd az életemet,
 Végy el mindent amim van,
 Ha oly sok minden kell neked,
 Hogy engem megérts!

Végre délután van.

Egy aragóniai jota
 Utolsó akkordjai visszhangzanak.

Délután van.
 Nem oly természetes a kinézete,
 Mint azé, aki árnyékban hal meg.

Amikor kilép az arénába
 - Arany virág! -
 Érzéken, férfiasan,
 És hajlékonyan
 Igyekszik közelebb menni a bikához.
 A tömeg
 Mintegy delíriumban őrjöng.

És akkor
 Nagy bájjal
 Felemeli a karját,
 Hogy öljön.

Mintha tűz világítana,
 És mély a csend.

A szarvak az aranyba és selyembe döfnek.
És Ő - elzuhan,
Legyőzve,
Széthasítva.
- A homlokán vérpatak.

A délután
Kezd lehűlni.

A hasa feltárva,
És a férfiassága
Feketeségét
Megláthatja bárki.

5

Az, amit annyiszor kívántam
A szemed előtt,
A szád előtt!

Majdnem csak keserves sírás,
Ez a kínzó nyugtalanság
A mai napért - ami oly kevés!

Oly kevés, hogy nincs is!

Mindabból, ami voltunk,
Mást nem ismerek, csak a bánatot.

6

A látásmódjában van
Egy nem világos bizonyosság,
Amit igyekszik mintegy rögzíteni
Egy gyengéd realitásban...

És a külseje, amint megy,
Mintha visszamaradna a térben.
Egy kegyes üdvözlét!

A nevetésében -
Egy jel
Egy foltra emlékeztet
Abban az oly komoly szépségben,
Ahol minden annyira szép
Sajnálatos módon létezik -

Oh! Barátaim, az élet!...

- A szerelemről beszéltem, elszomorodtam.

Nem. Csókolózunk, csupán,
Ebben a délutáni agóniában.

Ügyelj
Egy percig jobban
A te nap égette férfias testedre!

A vágyam nem lobog:
Az együttélés veled
Megváltoztatott, más vagyok...

Leereszkedett az éjszakai köd

Már alig veszem ki
Hajad vörösségét - szép vagy!

A halál
Biztosan
Csak képzelet.

Add a karod - hangodban
Ne mutasd ki az ájulást!

Igen, csókolózunk, csupán,
Mi más is kellene nekünk?

Szomorú csüggedtségem
Csendjében
Darabokra törtek
Az utolsó illúziók...

Az élettől semmit sem akarok.

Az, amit az emberek építettek,
Ad szerelmet vagy szeretet?

Nyugodj meg, jól tudom:
Te voltál az egyetlen szenvedély
- egyetlen törékeny batisztfonál
Ami körbefonta
A legszilárdabb illúziót -
Ami szertefoszlott, mint a többi...

Az élettől semmit sem akarok.

Mindent el kell felejtenem...

És ha mint egy dendi szorosra kötöm
A nyakkendőm csomóját,
Az a kicsik haszontalan hibája -
Amire ügyelnem kell.

10

Nem féltékenység, mit érzek,
Az bánat,
Bánat,
Ami a szívem tépi.

Az a nő
Sohasem lehet méltó hozzád.

Nem a te életedet élni,
Érzékiséged számára
Csupán önámítás.
- De szép! Állítod.
És én ezt felelem: tévedsz.

A szépség
Mindig csak
Egy másodlagos valami volt
A testben, amit szeretünk.
A szépség nem létezik,
De ha létezik is, nem tartós.
A szépség
Nem több, mint a minket
Felkavaró remegő vágy.
- A többi - irodalom.

Jól ismerem a te idegeidet,
Fényfoltokat hagynak
Az én barna testemen.
Ez az a test, ami az őszi fény
Foltjaira emlékezett,
Bearanyozva, szétfolyón
A vég közeledtekor.

Én már ismerem a lábad közét,
Te már megízleltél engem.

A csókod frissességét,
Az ölelése erejét -
Mindezt már tudom.

Nem féltékenység, mit érzek,
De amikor a nővel láttalak,
Látatlanul is zokogtam...

Az éjszaka,

Amint megérkezett!

Meleg, lágy,
Nagyon fehérén botladozva
Ereszkedett le a tárgyakra,
És én a te karjaidba dőlve
Azt álmodtam, hogy meghaltam.

És láttam -
Csokrokban viola és szegfű,
Egy feszület,
Két szemedben
Gyengédség és fagy.
Lilán fénylő damaszt,
Piszkos ujjakkal téped
Egy gitár húrjait,
Félhomály, égő gyertyák,
Tömjén, arany - szomorúság!
És én lassan, haldoklom...

A te barna arcod

Oly gyönyörű!

Nyugodtabbnak mutatkozott,
És száraznak, könnyecseppek nélkül,
Csak a te karcsú tested,
A te kecses tested,
Gyászban.

Aztán, mohón
Kerestem a szádat,
A te gyógyírt adó ajkaidat,
És csókolóztunk eszünket veszítve...

Ez volt a Nap!

És mindkettőnk teste érzéktelenül
A földre zuhant, és meghaltunk!

JOSÉ MANUEL MENDES
(1948)

Láng
(*Chama*)

egy szárny
a szemétben

lezárt
szemhéjak
egyenetlen folyamok között

félig nyílt viola:
véletlen
csoda

és euforikus
vízörvény
meghatározatlan halraj
amint az időben vonul

Torkolat
(*Estuário*)

1

a kő körül
majd a virágzás
fényjeleit látjuk

lebegő ének
távoli uszályok
rajzolják körül a nappalt

és a nyár
egy nagyon is tiszta
fatörzse

a néptelen torkolat
ahol kezdetét veszi
az idő

*José Manuel Mendes: „Presságios do Sul”,
Caninho, SA. Lisboa, 1993*

PUERTO RICO

OLGA NOLLA
(1938-2001)

Egy jog meghódítása
(*La conquista de un derecho*)

Százezer egy vers
tör elő énbőlőlem
anélkül hogy megakadályozhatnám;
nem lehetséges hogy hazudjon ennyi
vízi dal;
sohasem mozgatott még meg egy ember
vagy más hasonló ennyi sorompót, akadályt
bevehetetlen sáncot,
acél gátat.
Mintha a föld közepét robbantották volna fel,
és végül előjövők,
szabadon és becsületesen,
hogymét befussam a világot és reklamáljam az örökségem,
a személyt, aki vagyok,
az emberi személyt!

„*Ventana al mar*”, Ediciones Mairena,
San Juan, Puerto Rico, 1992

MAGALY QUIÑONES
(1945-)

Egyetlen ének
(*Un solo canto*)

Vannak lángok?
Nincsenek.
Szemek vannak a lángokban, amik azokat nézik.
Vannak magas szökőárak?
Nincsenek.
Folyók vannak, folyómedrek, amik kanyarognak
Amíg el nem érik a forrást.
Van virág-, bambusz-
és fülemüleének?
Nincs.
Lombok és ezernyi levél susogása, amik énekelnek
mint egyetlen végtelen folyó,
mint egyetlen végtelen láng,
mint egyetlen végtelen ének.
Túl a fényen,
túl a keresztségen,
túl a végen s a kezdeten.

Kölcsönösség
(*Reciprocidad*)

Amikor engem bánt a te bánatod,
te tudsz az enyémről.

Amikor a bőrömbe férkőzik (ha kell)
a te gondjaid epéje,
velem együtt sírtál.

Egy magányos dal
(*Un solo canto*)

Lángok?
Nem.
Szemek a lángokban, amik néznek.

Magas szökőkutak?

Nem.

Folyók, folyómedrek, amik kanyarognak,
míg el nem érik a forrást.

Virág-, bambusz-
fülemüle-ének?

Nem.

Lombok susogása, és ezernyi levél, amik énekelnek,
mint egyetlen, végtelen folyó,
mint egyetlen, végtelen láng,
mint egyetlen, végtelen ének.

Túl a fényen,
túl a keresztségen,
túl a végen és a kezdeten.

Vers a Puerto Rico-i zászlóhoz

(Poema a la bandera Puerorriqueña)

Amikor születtem

nem voltak a világon zászlók.

A sziget volt a ház.

A part volt a oszlopokkal körülvett kis erkély.

A ház volt a föld és a zászló.

Amikor nőttem

nem voltak a világon szabad igazságok.

Az apám, már belefáradva a szökésbe,
már belefáradva nézni az idő kezéből illanó álmokat,
az udvar egyik sarkában eltemette
az ígéreteket, az üldözéseket, a szenvedéseket,
elrejtette a zászlót.

Amikor eljöttek

félénk, gyenge állatok,
gonoszak és kiöltözöttek, hogy megnézzék a házat,
átkutattak minden lyukat, minden rést,
pedig csak a zászlót akarták.

A ház a gyalázat odúja lett.

Ott gyulladt fel az oszlopokon a harag.

Ott erőszakolták meg a gerendák a bordákat.

Ott kaptam sebhelyeim karmai közé,
gúnytól örölve, zátonyokon összetörve
a zászlóm háromszínű rongyát.

A foszlányokból erődöt emeltem.

csillagos vászonnal felvontam a vitorlákat.

Most a só jár fel-alá a házban.
Most a harc kemény és a lelkiismeret
rajtakapott liliomként reszket.
Most, a Föld legszomorúbb partján,
az én déli erkélyemen a csillag reszket.
Három színben, végtelenül, csillogón
lobog a zászló a Sziget felett.

*Magaly Quiñones: „Razon de lucha, razon de amor”
Editorial Mairena, San Juan, Puerto Rico, 1989*

RÉUNION

CLAIRE KARM

(1958)

A bolond kutya éve

(L'année du chien fou)

A kapuban, a pagodák kapujában, a szent kínai kutyák
évszázados szerencsétlenségüket siratják.

Az életben, kölcsönkenyéren, mint liánok, nőnek a
csöppségek. A kapuban, a folyosókon, a kertekben, a
fészerekben...

A szél a nagy parkban, a királyi kertben, szörnyűséges
és közönséges szavakat ordibál.

A nagy park tönkrement, a Szerelmek Kertje, picik
kerékpárokon az ibolyaszínű almafák árnyékában.

Buddhám, a legfinomabb, legdíszesebb, legjobban
kifestett, legrégibb kínai csöppségem, ujjal mutat a kivágott
fabábu.

Minden mangó - a sárban robbanó golyó - mi
vagyunk, ez a Bolond Szerelem.

Teli kézzel, relikviákkal teli kézzel, minden templom
küszöbén a reszkető árnyak alig mernek imádkozni a leg-
kisebbért, az oly erősért, az oly kegyetlenért, ki mar.

A szörnyű szél összezúzta az összes őst, hogy élje
saját életét, oly erősen, túl mindenén. Az ő ciklon-életét,
kegyetlenül.

Mivé lesznek a Buddha hasába kapaszkodó gyerekek?

Belefojtják testvéreiket a sártengerbe, összemarják
az arcukat.

Szívem - szívecském - az anyád csókolta a köldöködet,
az apád egy kezében fogta a lábacskáidat.

Szívem.

A gazember! Megette a földre dőlt fa gyümölcsseit. Kiszívta
az anya legjobb tejét. Egy Brahmin egy Isten egy Király

A gazember. Ez egy ciklon ideje. Egy ciklon ideje, mondom
neked. Kegyetlen.

Szegénykém.

ROMÂNIA

ANA BLANDIANA
(1942)

Álmomban

Álmomban
Megtörténik, hogy felkiáltok,
Csak álmomban,
És rémülettől izzadtan
Ébredek -
Az éjszaka fegyelmezett csendjéből
Próbálom kihallani
A régi álmok kiáltásait.
De a bölcs öregek
Csak akkor kiabáltak, amikor egyedül voltak,
Amikor azt álmodták, hogy alszanak,
Álmukban álmot láttak,
Amiben senki sem hallotta,
Hogyan eresztik szabadon a hangjuk.
Mily szabadon szálló zsvajnak
kell ott uralkodnia
Az álmokban látott álomban.

A mi helyünk

A mi helyünk nem itt van.
Hiába próbálunk elrohadni.
Magjaink,
Sok van, mint a gránátalmában,
Nem találnak elegendő
Talajt, hogy kihajtsanak.
Még nem haltunk meg,
De eléggé megszenvedtük
Ezt a ragyogást,
Amit áttörni képtelenek vagyunk
Álomittasan vagy álomban,
A helyünk
Valahol messzebb van
Talán már túlhaladtunk rajta,
Csak nem ismertük fel.

MIHAIL BRĂNICEANU

Szürkület
(*Crepuscul*)

Hideg van egyre hidegebb
hogy elhagyjuk barátainkat
minden redukálódhat
már volt minden
csak haszontalan szó-háború
sok-sok madár
elveszett megfertőződött
alkohol-erős parfümökbe
fulladt lelkek
intellektuális részegségek
a reggelek, mérhetetlen zuhanások
a létezés tehetetlensége

„Astra”, Braşov, 1997 Nr. 7-9

EUGEN JEBELEANU
(1911-1991)

Emlék
(*Memoria*)

Fázom. Nem bírom tovább.
Egy végleges liliom-tél
emléke, valahol, talán a hegyekben,
valahol, ahol már nem lesz
számomra, mostantól kezdve semmi.
De volt?
De ha nem lett volna, és mindez
csak csalódás,
honnan ez a fájdalom? Kétségtelenül
az örökre szertefoszlott örömök után.
Voltak, és most is vannak,
de csak a maradványaik, a liliomok
radiográfiája,
fojtogató illatuk, az álnokul szuronyrohamra induló
sugarak,
a liliomok elviselhetetlen illat,
amik egyáltalán nem tetszettek neked.
Még élnek. Megfagyta. Jeges hideg.

Fű
(*Iarbă*)

Oh, picike fűszál
két kő között.
Amíg szundítasz egy kicsit,
az élet el nem szökik.

A kőtalapzatot
szét nem zúzza
a fű, ami folyton
rajta kúszik.

A kövek fölé hajtott
arcomon egy mosoly
csillagokat mozgat meg,
és fekete vizeket fodroz.

Nem győzedelmeskedhet
sohasem a Rút.
A szívem a tiédhez
kötődik, ami

láthatatlan, de
soha meg nem áll,
bár fáradt egy kicsit,
harmatcsepp elteti.

A fű egy új
tavaszt köszönt
vékony kis ujjaival,
amik a tieid.

Lesben
(*La pîndă*)

Egyesek, nem kevesen, úgy hiszem, szerelmem,
porrá akarnak zúzni,
csillag-hamuként a káosz
közömbös szemeibe hinteni.
Mintha cserepekké váltam volna, valóban
nem is akarom, hogy összeszámoljanak,
de a tenger zöld zúgása
a távolléted jele,
hogyan ott vagy milliónyi,
pezsgő-harisnyás
közönséges lábikrán.
Ledöntöttek, de még meg nem haltam -
a világmindenség vízszintes antennája.
A sors büntetlenül
meg nem szabadul tőlem.
A földön vagyok, de lesben,
a hátgerincemet, nagyon is jól tudod,
nem egyszerre találták el,
de a csiholó acél vére - szikra.
Cserepekké törtek,
de púpos nem vagyok.
A lelkemen nincsenek ráncok.
Még meggyújtom, és nem egyszer,
a sötétség mocskos arcát,
hogyan elszégyelli magát.
A szemeim madarak,
amik alvás közben is forognak,
és csupán egy céljuk van,
hogyan felfedezzenek más valamit
túl a láthatón:

a víz lombját,
napnyugtakor a malmokat,
a kéket a Föld csukott szemében.
Sohasem hagylak
egymagadra.
A hátgerincem - íj,
s lesben állok.
Várj reám!

*Eugen Jebeleanu: „Elegie pentru floarea secerată”,
editura tineretului, București, 1967*

RUSZIN

VOLODIMIR FEGYINISINYEČ
(1943)

(Öt évig birkóztam...)
(Годв нїать я моцовався)

Öt évig birkóztam
Az idegen nyelvvel
Nem engedett haza
Nem eresztette be
A szívembe
Az anyanyelvemet
De az türelmesen
Akár ezer évet is várna
Én egyszercsak megértettem
Hogy az anyanyelvem
Sohasem költözött ki szívemből
Csak egy pillanatra
Beeresztett oda
Ő a jóságos vendégszerető
Egy hálátlan idegent

SAINT LUCIA

DEREK WALCOTT
(1930)

Nyár dereka, Tobago
(*Midsummer, Tobago*)

Nap-kövezte széles strandok

Fehér hőség.
Zöld folyó.

Híd,
megperzselődött sárga pálmafák,

a nyári álmát alvó házból
elszenderítő augusztusi fuvallat.

Napok, amiket megtartottam,
napok, amiket elvesztettem,

napok, amik mint a lányaim, kinőttek
menedéket adó karjaim közül.

(*Internet*)

SAINT VINCENT

PEGGY CARR

Egy kimerült vándor dala *(Song of weary wanderer)*

Ha megpihenhetnék
egy éjszakára

ha lehorgonyozhatnám
a mérgemet
és megpihenhetnék
egy éjszakára
elcsitulva
valaki szeme nyugalmaiban

ha levethetném
kétségeimet
és megpihenhetnék
egy éjszakára
jóllakottan
valaki dalának
otthoni igazával

ha leoldhatnám
a múltamat
és megpihenhetnék
egy éjszakára
valaki értelmének
gyengéd bölcsességétől
illatosan

ha kikapcsolhatnám
az érveimet
és megpihenhetnék
egy éjszakára
melegen
valaki érintésének
szelíd izzásától

ha megpihenhetnék
egy éjszakára
valaki szerelme
óvóhelyén
biztonságban
tudom elég erőm lenne
belépni
meztelenül
a holnapba

*Peggy Carr: „Fresh tracks in an ancient land”,
St. Vincent (1996?)*

Elmosolyodsz-e
(will you)

Elmosolyodsz-e ismét azzal a mosollyal
ami megbillenti a földet
hogy lehulljam róla
míg fenn nem akadok a szemedben

Megérinted-e az arcom
és helyette a merengésből
felriadt lelkem
tapintod ujjaiddal

Megengeded-e hogy
az álladhoz simuljak
s megtanuljam felhőrpinteni
az árnyékokból mit fáj elveszteni

Ma megteszed?

Marie

A szeme nem őrzi meg hosszan
soha
a látványt
sem
a könnycseppet
a gondolatai vissza-
siklanak
az évek
ösvényén
hogy összeszedjék a fénylő virágokat
amik
azokból a magokból
nőttek
amiket ő szórt szét
amikor
új volt
az élet

ST. CLAIR JIMMY PRINCE

Szín (Colour)

Fekete vagyok
Feketének érzem magam
Szeretem a feketét
mert a fekete énem
fekete.

Lazíts Afrika, és mosolyogj
mert a feketék meglelik a helyüket
habár színek zavarába
vesztek

Harcolni fogok a feketékért
a feketékkal
mint a feketék
mert én fekete vagyok
túl fekete
hogy fehér legyek
vagy sárga...

A feketeség mint az éj
fakuljon nappallá
egykor elveszett fényét visszanyerve
hadd süssön a nap
fényes sugallatokkal fekete fiaira

Mert a feketék
csillogtak
amikor a feketék
feketébbek voltak
mint amilyenekké
a fehérek tették őket
A feketék a feketeségért
harcolnak.

Ragyogjon csak a fényetek
ki a feketéből
hogy összeolvadva a fehérrel
végül mint a tolerancia
színtelen fénye világítson meg
egy színtelen világot.

*St. Clair Jimmy Prince: „In my Neighbour’s Garden”
(St. Vincent)*

A szomszédom kertjében
(*in my neighbour's garden*)

Mindig arra gondolok,
az ágyamat megvetették;
a kenyereket megvajazták;
a szemem becsapja az értelmemet
és elfordul, hogy lássa
mily ostobák a gondolataim.

Meglátom
a szomszédom kertjében
a tévedés tárgyait...

A kívánságokból szükség lesz
amint öregszik az idő.
A szükségét sohasem számolják,
soha sincs mindig jelen.
És ami a kertemben véletlenül nem nő,
egy másikban felvirágozhat.

Tehát azt gondolom,
amikor az ágyam eltörött,
amikor a kenyereim készen van,
és jön az éjszakám,
felébredhetek
egy napfényes reggelen.
Éhesen ásítózom
és leszakíthatok egy gyümölcsöt
a szomszédom kertjében.

A versenyen sohasem érek célba,
a csatában sohasem nyertem mást
csak pár nyálas köpetet
egy szomszédos kertből.

*St.Clair Jimmy Prince: „In my Neighbour's Garden”,
Reliance Press Ltd, Kingstown, St. Vincent*

KEVIN BYNOE

Élet (*Life*)

Az élet az amivé teszed
Az életnek nincs határa
Az élet az ami azt életté teszi
Az élet neked és nekem adatott

Oh élet oh élet ahol te vagy
Éppen a pár gondolat miket kimondunk
Az élet lehet hosszú lehet rövid
Használd ki az életet hisz érdemes azt élni

Kevin Bynoe: „Youth - this is the truth”, 1997

A halál (*Death*)

A halál szükséges
A halál igaz
A halál az mihez
Hozzászokni nem tudunk

A halál az enyém
A halál a tiéd
A halál nem mondja
Készen állok a számodra

A halál sokak számára bánat
A halál nem tudja mi a rokonszenv
A halál bármikor eljöhet
A halállal ki kell békülnöd

Kevin Bynoe: „Youth - this is the truth”, 1997

Miért engem?

(Why me?)

Miért engem? Kérdezem.
Miért engem? Alig értem.
Miért engem? Tudni szeretném.
Miért engem? Miért nekem?
Miért engem kérdeztek? Miért kérdeztek?
Miért: mi az oka?
Nem ismerem az okát: miért
Nos miért engem bántotok?
Semmi oka: miért?

SALVADOR

ROQUE DALTON
(1935)

Miként te
(*como tu*)

Én, miként te,
szeretem a szerelmet, az életet, a dolgok
édes varázslatát, a januári nappalok
mennyei tájait.

Az én vérem is forr,
és mint folyam a szemeken át,
amik megismerték a könnycsepp-bimbókat.

Hiszem, hogy a világ szép,
hogy a költészet, mint a kenyér, mindenkié.

És hogy az ereim nem énbenem érnek véget,
hanem azok egyhangú vérében,
akik harcolnak az életért,
a szerelemért,
a dolgokért,
a tájért és a kenyérért,
mindenki költészetéért.

*„Ventana al mar”, Ediciones Mairena,
San Juan, Puerto Rico, 1992*

SAN MARINO

FEDERICO BASSETTI
(1972)

Zavaros állapot
(*Stato confusionale*)

Úgy érzem magam, mint az éjszakai
tenger, egy téli
éjjelen
valakire várva
senkire várva
a bizonytalanság határán

Emlékek
(*Ricordi*)

Az idő és a tér
képes lesz tönkretenni
szétválasztani összezúzni
egymástól eltávolítani minket
de itt az álmok fészkében
ahol semmit sem zúztak össze
még meg kell tölteni az űrt
sötéttel mint
gyöngyszemekkel
a kagylóhéjakat

*Federico Bassetti: „Progenie, Figlie in libertà”
1996, Atlandide Edizioni*

SÃO TOMÉ ÉS PRÍNCIPE

CONCHIÇÃO LIMA

(Amikor lebukott a hold...)

(Quando o luar caiu)

Amikor lebukott a hold
és sötétbe borult a zöld sziget,
eljöttem, de te már nem voltál.

Eljöttem, amikor az árnyak felfedték
a tested zizegő zugait,
és nem voltál.
Eljöttem szétzúzni neved korlátait.
Nem voltál.

Megsűrűsödtek tőled a felhők,
kiemelték a hiányodat,
visszautasítva tested naphoz hasonló lenyugvását,
de nem vagy.

*„Vozes poéticas de Lusofonia”,
Sintra, 1999*

SEYCHELLES

LAURE POOL

Egy nap (*En zour*)

Egy nap
Meglátod minden
Mi volt már nincsen
Egy nap
Majd rajtad a sor

A vad szerelmet
Mi rázott engem
Egy nap
Neked átengedtem
Egy nap

Minden mi jó
Egyszer véget ér
Egy nap
S a vég téged is elér
Egy nap

E bolond szerelem
Mi leigáz
Egy nap
Elillan
Mint a gáz
Egy nap

*„Lantoloji poenm seselwa”,
Volim 1, Lenstiti Kreol*

GEORGINE ROBERT

Te meg én *(Ou ek mwan)*

Te meg én
Két eltérő lény
Amit te mondasz feketének
Én látom azt fehérnek
Épp ezért szeretjük egymást
Te mondod ezt én meg mást

Te meg én
Két barát - ez tény
Ha mondod te: pont hét
Tudom elmúlt már dél
De mit is tehetek
Hiszek mindig neked

Te meg én
Valóban más-más lény
Te kamasz vagy még szinte
Én kétszer annyi mint te
Minket ez sohasem zavart
Az öreg oktatja a fiatal

Miközöttünk
Rendben van minden
Mert régóta értjük
Bár mi sokban eltérünk
Mi ketten együtt
Egy álomban élünk

*„Lantoloji Poem Seselwa”
Volim 1, Lenstiti Kreol*

SIERRA LEONE

SYL CHENEY-COKER
(1945)

A reményről meg a dinoszauruszokról
(*Of Hope and Dinosaurs*)

Mindig a kő-folyamokban kutattunk,
miközben a vágóhíd várt ránk,
régén azelőtt, hogy a szavak szacharinját
lobbanékony civakodássá változtattuk. Tele ősi falánksággal
étvágyunkat felzabáltuk, sebes pofával falva,
amit saját Húsvéti Bárányunknak véltünk.
Tehát ez az, amire emlékezni fogunk:
a vezérkosra kivetett átok, szétporladt sorsok,
habár lehetséges volt, még egyszer újra,
mint néhány kihalt teremtmény esetében, egy másik életet kívánni.
Az osszáríum után, ami ez a zöld legelő volt,
amit megígérték nekünk, amikor türelmetlenül, mint szomjas holttestek,
azon a reggelen siettünk megkoronázni az új uralkodót,
aki tényleg felfedte ősi gerjedelmét.
Éppen így volt, valaki azt mondta, az új király
Veszta Szüzeket érdemel, fehér kakasokat és a legfinomabb gabonát -
a fejére a mi kezünk készítette koszorút
a legdrágább falevelekből; óbort
a fogai közé, hamarosan, miután elhallgattattuk a vörös barbárokat.
A Kiválasztott az volt, aki mi is lehettünk volna,
de mivel csak egy történetet kell elmondanunk:
vajon Athénről, Nyugat-Afrikáról szóljon
vagy a Föld Nyomorultjának a dala az
a mi titkaink keresztelődmedencéjében, ahol Isten nevét
a mi hitetlen hangjainkkal váltjuk fel -
mindig ez a nevetséges oltáriszentség.
Képzeljünk most el egy másmilyen Messiás arcát,
miközben véres kezünkkel megérintjük a köpenyét.

SKÓCIA

gael

RODY GORMAN
(1960)

Hamu
(*Luath*)

Miután elhunyt
Az öregember
Visszatértem
A szülőföldre
Húsz vagy több év után
Először

S az első dolog
Mi a szemembe ötlött
A tűzhely előtt a kövön
Egy libaszárny volt
Amivel a hamut
Szokták elseperni

(*Kézirat*)

Vasárnap délután
(*Feasgar Didòmhnaich*)

Vasárnap délután mentél el
Amikor kint álltak lehorgonyozva a csónakok

És a vidrák már visszatértek
A szorosokba a lakhelyükre

Én a kikötőben sétáltam éhesen
De zárva volt minden

Az esőben
A sötétben.

(*Kézirat*)

angol

GERRY CAMBRIDGE
(1959)

Megyek venni nem-almát
(*I'm going to buy no-apples*)

Megyek venni nem-almát,
És nem-pénzzel fizetek,
Átadom a nem-lánynak
A nem-városi üzletben;

Nem-lábam lesz a nem-világban,
Nem-hőséget ont rám a nem-Nap;
Nem-emberek között fogok járni,
Mélyen belélegzem majd a nem-levegőt;

Így adj nekem búcsúcsókot, drágám,
A 0-ért nem maradhatok: és amint hamarosan
Kilépek én ezen az ajtón, elmentem
Örökre, az óriási nem-mába.

*Gerry Cambridge: „The shell house”,
Scottish Cultural Press, Aberdeen, 1995*

JOHN GLENDAY

Tájkép repülő férfivel
(Landscape with flying man)

Olvastam arról, kinek szárnyat adtak.
Az apja ragasztotta fel, hogy elvigye.

Hazáig elvitte félúton, majd lezuhant.
De nem azért, mert repült,

hanem mert annyira szeretett. Látjátok,
nem a büszkeség, nem a gravitáció, hanem a szeretet

ami végül visszalök minket a világba.
Szeretet adja a szárnyakat, és szintén a szeretet az

mi figyel ránk, amikor vízbe fülünk.
A lélek ezerszer szembeszáll, a szív csupán egyszer.

(kézirat)

COLIN KERR
(1949-)

Vizsga
(*Examination*)

A teremben ráébredtünk
mindenre amit nem tudunk

Az órák elketyegték
az életünk

Ajtók - ki nem nyíltak
be nem csukódtak

Eltűntek

Szem elől vesztve
mindent mit tudott

a vonalas papírra
verejték gyöngyszemeket hullatott

hogyan feljegyezze
a dallamot

A szöveg követte

A cím nélküli múlt
(*The Untitled Past*)

Hallgatja éjjel
az álmaiban

hová hajíthatná a hangot

Reggel
világos nappal megpróbálja

Amikor egyedül van
megpróbálja lefesteni a hallott
hangokat

amint forgolódnak

remegve
a szemhéjak alatt

a szemek zöld
sötétjében

hirtelen
az éji üresség fényével telten

*Colin Kerr: „The mud is quiet”,
Chapman Publications, Edinburgh, 1993*

NEIL R MacCALLUM
(1954-2002)

Három rövid
(*Three shorts*)

Víz
(*Water*)

A remény örök
forrásai
még kiszáradhatnak.

Az értelem kora
(*The age of reason*)

Az érettség értelmezése
- ismeretlen erő
amíg el nem jön az az óra.

A meg nem ízlelt
(*Untasted*)

Ha leírod
a tiltott gyümölcsöt
meghatározod a szabadságot.

*Neil R MacCallum: „Portrait of a Calvinist”,
Scots Independent, Stirling, 1991*

GORDON MEADE
(1957)

Egy ember repülni akart
(*A Man Wanted to Fly*)

Egy ember repülni akart,
mint sirály. Ezért felment egy szikla
tetejére és leugrott onnan.

Amint zuhant,
visszapattant a csipkézett szikla-élről
és arra gondolt, hogy előbb talán
pár órát kellett volna vennie repülésből.

Amikor a talajnak ütdött,
hatlábnyira visszapattant a levegőbe
és csak utána nyugodott meg
egy sirály szétlapult teste mellett.

Sikeres volt a halálban.

*Gordon Meade: „The Scrimshaw Sailor”,
Chapman, Edinburgh, 1996*

A sirály mint költészet
(*The Gull As Poetry*)

A koponyája
egy gondolat,

a szárnya
egy oldal.

A lába
egy író toll,

a hasa
egy kalitka.

A szeme
egy kép,

a csőre
egy főnév.

A nyelve
egy vessző,

a szíve
egy hang.

A tüdői
- a ritmus,

a mája
- a rím.

A csontjai
- a szerkezet,

az izmai
- az idő.

A bőre
- a papír,

a tollai
- a sorok.

A repülése
- a könyvborító,

a befejezése
mindig az enyém.

*Gordon Meade: „The Scrimshaw Sailor”,
Chapman, Edinburgh, 1996*

Árnyékok (*Shadows*)

A parton árnyékok nincsenek.
A tenger elnyelte mind. Önmagát
Kivéve, amit apránként kidob.
A visszavert hullámokkal, a tenger mindent befogad.

Egyformán megkínozza a Naptól és a Holdtól,
Kivisz a szárazföldre és visszadob
Minden árapállyal egy sós húsdarabot.

A parton árnyékok nincsenek.
Minden - amilyennek látszik, könnyen látható,
De lehetetlen megérteni. Laposan elterülve
Hever a gyógy-homokágyon, a tenger bevall
Mindent, majd bocsánatot kér, kalapjával a kezében.

*Gordon Meade: „The Scrimshaw Sailor”,
Chapman, Edinburgh, 1996*

SIÚSAIDH NicNÉILL

Múlt éjjeli blues
(Last Night Blues)

Vadul megkívántam a bokszolót
verejtéktől csöpögött

akaratlanul, a tesztoszteron
amint tanította nekünk
a komplex táncokat
és édesen szeretkezett

a harmonikával

JIM C. WILSON
(1948)

1936

Oh, Lorca, csontvázak mutatták
neked arany fogukat,

amikor szörnyű szenvedélyükben
lefogtak a férfiak,

a pisztoly csövét mélyen beleid közé nyomva
lőttek a hasadba?

Vagy a nyári hegyek felé nyíló
balkonajtók nyikorgását hallottad ismét,

és láttad a fiút beleharapni a narancsba,
miként az arató vágja a gabonát?

És érezhetted a matróz csókjának ízét
a fekete olajfaligetben?

A vér utolsó lobbanása előtt
szerelemre emlékeztél?

(Kézirat)

LIZ NIVEN
(1952)

Szívből szólva
(*Speaking from the Heart*)

Tudom, hogy jól gondolod, de
eressz ki innen engem!

Ez klausztrofóbia és én
már unom.

Eutanázia - rendben, tudod.
Ki vagy te, hogy döntsél?

Ha csak tudnál ölni
kedvességgel.

Jó lenne innen kiszabadulnom.

Szabadon.

*Liz Niven: „Stravaigin”,
Canongate Books, Edinburgh, 2001*

DOUGLAS LIPTON
(1953)

„Hófehérke és a Hét Törpe”
(„*Snowwhite and the Seven Dwarfs*”)

A hét törpe
aranyrögöket vitt Hófehérekének.
Ő csak szundikál és álmodozik,
amíg azok naponta fütyülve indulnak munkába
kicsi csákányaikkal és kalapácsaikkal,
csoszogva végig az ösvényen,
porban, iszapban és megfagyott sárban,
az évszaktól függően.

Amint belevájnak a kis buckák között
a gödrökbe és repedésekbe
kedves kis éneküket dalolják:
- mekkora szabadságot ad a munka -
és turkálnak, fúrnak-faragnak,
mint a fűróikkal a fogorvosok,
a holt gyökerek között
és szép úrhölgyükre gondolnak,
aki ott él elrejtve
a füstös kéményű
kis erdei lakban.

*Douglas Lipton: „Fairy tales”,
Markins Press, 1997*

Hale-Bopp versek
(*Hale-Bopp poems*)

XVI

Talmud

1997. április 3.

Az Orion orcáját összeszabdalta
egy kristály lánc.

Ez az üstökös.
Ez a minden vég
és minden kezdet
végét jelző
üstökös.

Még a halál is
megáll a nyomában.

Habár
a mai keltezés: (VALAMIKOR/SOHA)_____

És olvassátok ezt?: Válasz _____(IGEN/NEM)

Nos, mit tudtok mondani
a régi költőknek,
hogyan felrázzátok őket
önélégülségükből?

- (Javaslatom: ne legyetek túl kegyetlenek) -

pld. Egyszerű hibát követtetek el...

Az egyik számításotok...

Bárki elkövethette volna...

Senki sem láthatta előre...

Stb.

*Douglas Lipton: „Hale-Bopp Poems”,
Markings, MMI*

scots

NEIL R MacCALLUM
(1954-2002)

Szilárdan állt
(*Staund firm*)

Szilárdan állt
el nem távozott

Egyenesen állt
meg nem hajolt

Nyugodtan állt
meg nem mozdult

Ott állt
szemben a rohamokkal

*Neil R MacCallum: „Portrait of a Calvinist”,
Scots Independent, Stirling, 1991*

Visszatérés
(*Retourn*)

Nem választotta ugyanazt az utat.

Az egy sivatagba vezet.

Nem járta körbe a tavat,

A víz nem folyik visszafelé,

És a magas partra sem mászott fel,

Az oázis el nem bújtt, egyre vár.

*Neil R MacCallum: „Portrait of a Calvinist”,
Scots Independent, Stirling, 1991*

JOHN MANSON
(1932)

Régi feljegyzések
(*Auld Notes*)

Régi feljegyzésekre
Bukkantam ismét
Amiket e legény írt
Amikor meglátogatta egy lány

Éveken keresztül ott heverték
És beutazták az egész országot
Egy könyv lapjai között
Amit csak nemrég olvastam

Az érzések ugyanazok
Még mindig éretlenek
Habár én rég megértem

*John Manson: „Malevich in Edinburgh”,
Markings Publications, Kirkcudbright 1997*

GEORGE HARDIE

Hazatérés (*Hamegaun*)

A ládám összecsomagolva,
ott áll az ajtó mögött,
eljött a nap,
mire annyira vágytam,
a hosszú, hosszú várakozásnak
végre vége
és a lábam már
az útra lép.

„Lallans”, Nr. 48, 1997

RAYMOND VETTESE
(1950)

Skócia '79
(Scotland '79)

Ez itt a halál lakhelye,
bár ígértek feltámadást,
itt arra sor nem kerül soha;
hisz oly súlyos a múlt sírköve,
hogy azt el nem mozdíthatja még csoda sem.

Ha le is szállna hozzánk maga a Jó Isten
és a Menny összes angyala,
a száraz csontokat ők életre nem keltik.
Igaz, nem vagyunk elveszett nép,
csak mi is elhagytuk önmagunk

Üres utcában
(On Empty Street)

Valaki kiabál,
egy ember kiabál,
teli torokból ordít.

Segítségért? Nem,
nem, görbék az útjelzők,
az utak összegubancolódtak.

A világ eszét vesztette.
Egy Üres Utcában
az értelmén tapos a cipő.

Fent a csillagok,
a szép, a fényes csillagok
szétszóródtak mint szivárvány-cseppek.

Zöld cérna
(*A green threid*)

Kint
az eső,
bent a meleg és a csend,
te a hímzéseddel,
én egy könyvvel
és szótlanul
de minden öltés egy kiáltás-foszlány.

A könyvem ezt mondja
Az igaz gondolatok
szövetségéhez nehogy hozzátegyek
valami rosszat.
Te befűzöl egy zöld fonalat,
minden öltés egy kiáltás-foszlány,
amint kint az eső téliessé
válík.

Szavak
(*Words*)

Az öregek, akiket megszólítottam,
Egy régmúlt életről
beszéltek nekem, lóról és kunyhóról,
sohasem kívánnám vissza,
mert jól tudom, nincs benne romantika.

Csak sajnálatot ébresztenek e szavak,
az újabb nemzedékek ajkáról
oly ritkán hallható szavak.
De énnekem ezek a szavak aranyat érnek,
mintha versek lennének -
még biztosan léteznek,
rejlík még bennük értelem,
azokba az időkbe repítenek vissza,
a lóhoz meg a kunyhóhoz,
egy, a hátunk mögött hagyott világba.

A szavak nem lovak, nem sántikáló,
krákogó, erőtlen öregek.
Ha lehet, még futni is látom őket!
Előugornak a halotti lepel alól, hisz még élnek,
mint gyerekek, ragyogó arcúak, halhatatlanul
viszik tovább az élet minden titkát.

*Raymond Vettese: „The richt noise and ither poems”,
MacDonald Publishers, Edinburgh, 1988*

Tanító
(Teacher)

Egy alakot formáltál nekem
a sötétben, és azt
elnevezted: Orion, mondtad,
Orion; nézd, ez a szíj,
a kard. Az ujjaid végighúztad
a sötéten, és én megláttam,
amit korábban sohasem láttam.
Orion, Orion. Most, amikor járok
az éjszakában, felnézhetek
és meglátom azt az öreg ismerőst,
aki nem volt ott, amíg meg nem nevezted:
megteremtetted az Oriont és nekem adtad,
és feltártad az égboltot
és megmutattad, amit látok.
Most a gyerekeknek mondogatom, élvezve
a tanítást, örömmel adva alakot
valami alaktalannak: nézzétek! Az Orion.
Látjuk! Látjuk! És kétségtelenül megváltoztatom számukra
az éjszakát, ahogyan te változtattad meg az én számomra,
egybegyűjtötted a csillagokat, képet alkottál,
és ifjú fejem fölé egy alakot emeltél, amit soha el nem veszítek.

*Raymond Vettese: „A keen new air”,
The Saltire Society, 1995*

NEIL PURVES

Haikuk

vak lányt vezetek
bízni kell karomban
vagy hívjon kutyát

a tánc az élet
sokáig tart a halál
tegyük mi legjobb

SPANYOLORSZÁG

ALFONSO PACHECO
(1938)

Sötétedés
(*Atardecer*)

Hajnal vagyok
egy éjszaka
egy nappal
hajnal vagyok.

Az ég zöld könnyei
a kék holdé az én könnyeim
két világ között találkozá
két élet között sírva

hajnal voltam
egy éjszaka
és mint hajnal meghaltam
egy nappal.

Sóhaj
(*Suspiro*)

A Nap melege
a Hold hidege
tüzes szerelem.
Az egész egem
egyetlen sóhajjá
ment össze.
És alva járok
elkábultan
de még érzek.

(Egy nap...)
(*Un dia*)

Egy nap
a mi fecsegő-hazug
monológunkban
megkérdezted,
szeretlek-e
Igen. Azt hiszem, hogy igen.
Magyarázatot nem lelek
úgy gondolom,
hogy az én gyűlöletem
 irántad
oly nagy
mint a te gyűlöleted
 irántam
az én szeretetem
oly nagy
 irántad
mint a te szereteted
 irántam
az én életem
 úgy reszket
 mint
a te életed
az én bőröm
 a te bőröddel illatozik
 mint
a te bőröd
 az én bőrömmel illatozik.
Az én törzsem tuskéi
éltetik
a te rózsaszirmaidat
az én csendem
 találkozik
a te csendeddel
és
a tekinteteink
kötik meg a levegőben
a mi szerelmünk
örök
csomóit.

Barátság
(*Amistad*)

Friss kehely hengere,
jég.
Öröm és csend.

A hallgatagok vidéke.
A holtak temetése.

Barátaim az öntudatosak,
ismerőseim a holtak.

Az életem megremegett
(*Mi vida trembló*)

Az életem megremegett
a csendben.

Összedőltek a kőházak
sarkai
a csendben.

Fejüket hajtották
a hegyek
a csendben.

A szabadon szálló szél
fűtötte abbamaradt
a csendben.

És az élet sóhajtozva
elhagyott engem
a csendben.

„*La arista de espuma*”,
Editorial Turquesa, Murcia 1979

Felhők
(*Nubes*)

A fehér felhők olyanok, mint
az ifjú menyecske szoknyája,
ami száraz marad, száraz,
amíg meg nem jön a férj.

Párbeszéd
(Dialogando)

Ne akard hogy a nő megértsen
egy bizonytalan költőt

Hallgatja a verset,
elgondolkodik és tiszteli

Olvashatod, szeretheted és akarhatod
de megérteni...

az
más dolog.

*Alfonso Pacheco: „El nacimiento de aftalia”,
editorial Turquesa, Madrid 1978*

JOSÉ MANUEL CABALLERO BONALD
(1926)

Kettős élet
(*Doble vida*)

Két fény között, két
történet között, két
él között igyekszem kitartani,
éppúgy kettő, az élettel
egyenértékű valami között.

Az emlékezetem egy olyan térből ered,
ahol semmi sem volt:
hely már nem marad neki, csak idő.

„*Ánfora Nova*”, *Rute*, 1999 No. 39-

FRANCISCO CARRASCO
(1930)

A neved a falakon
(*Tu nombre en las paredes*)

A ház volt, mi életben tartott. Keményen
elhatároztam, hogy
a te neveddel tapétázom ki a falakat;
a csatlakozó kis nappaliban
a székek azt a formát adom,
a te, arra a fáradt bársonyra, csüggedten
támaszkodó kezeddél.
Hallani véltem: szeretlek!
a te gyengéd ajkaidról.
Kinyitottam az ablakot,
és a szél besodorta
a kert illatát,
amit az est a bőrödbe dörzsöl.
És kitaláltam neked egy diadémot,
ami a jelenlét-adományod koronája lesz.
És a tükörben, már az utolsó sugár,
glóriába fogta a szemed,
ami engem nézett, amikor éppen
visszatértem egy álomból.
Gyökerestől kiirtom azt,
ami a könyveimtől esős és napfényes
utcák egyszerű élete volt.
Apránként darabokra tépem
a leélt életnek e haszontalan igazságát.

„Ánfora Nova”, *Rute*, 1999, No. 39-40

CARLOS CLEMENTSON
(1944)

Arrébb az értelemtől vagy a rejtélytől
(*Más alá de razón o de misterio...*)

MEZTELENÜL és tisztán a sziklán.
Felmentve
minden bűn alól.
Egyhangúlag és boldogan
a tenger áramával, a széllel, a fény
lassú elhajlásával az orcádon,
arccal az ég felé, nappali fénytől csillogón;
gazdagon és meztelenül, békében, bőséges ajándékaival;
oly magányosan átszűrva
egy napsugárral.

Ars poetica
(*Arte poética*)

Régi nevekről beszélek; falak érdes
tisztaságáról a boldog fényben.

Mélyen fekvő szalonokról, a nyár felé
tágra nyitott ajtókkal,
és az alkonyi csillogásban nap-parázs érintette
súlyos gerendáiról, alkonyatkor.

Az éjszakák sokféle boldogságáról és a kiolthatatlan
az oly magas égbolt alatti
csillagdiadémról, a sötétben.

(- Hallgasd a fülemülét, ami mint szent szél
füttyög a lomb között,
lángoló heves csillogása
- égő zene-virág - lánggra lobbantva hirtelen
a fák éjjelét.)

A veteményesben a játékba belefáradt gyerek
arcán az oly lágy lenvászon
fehér simogatásáról beszélek.

Az akkori élethez hasonlóan szép és egyszerű harmónia
kezdetről beszélek
és egy könnyed zsarátnokként kihunyó hangokról.
A mahagóni fák szelíd pislákolásáról és halk vörösés lángjukról
beszélek,
amikor az alkony mély félhomályba borítja
a zugokat,
és hideget bocsát le.

A már harminc éve frissen szedett gyümölcsök
ártatlan frissességéről
és a ládák mélyén szundító mély illatukról.

A zsákban alvó, szeretetre méltó kezekről; egy asztalról
tisztá abroszokkal, ami mindig készen vár.

Sötét és lassú víz ismételteti nekünk a hajótörések gyászos
híreit
egy mélyre tűnt korból, amit szétmos az eső.

Egy oly történetről mesélek, mely meghitt kötelékét
már régen átvágták, hirtelen, egyetlen pontos
vágással,
egyetlen kiáltás nélkül, egyetlen fítor nélkül.

És még vérzik a seb.

Az évek már nem számítanak. Minden elhagyottan
hever pár értéktelen lapon, mint a szív kis
hazája, minden varrata
nyitva:

a tegnapi, még oly eleven
oly szegényes, és a szélben, és az esőben
oly védtelen, helyrehozhatatlan történet.

Én csak a saját vereségem hírvivője vagyok.
Be kell zárnom a kaput. Késő van. Holnap
ugyanaz a mindenkori Nap gyújt lángot a kristályokon.
De ma hagyjatok engem:
Lógatva a farkát, mint egy fáradt egér,
az idő a romok között
jön elfogyasztani a kezemből a kenyerét.

„Los templos serenos”, Madrid 1994

MANUEL de la PUEBLA
(1924)

Kérés
(*Ruego*)

Én, ki minden reggel könyörgöm tehozzád:
„tégy engem, Uram, ismét a te képedre
formált emberré!”, folytatom,
mint Ádám egyik gyermeke, a tökéletlen és idejét múlt művet,
a tövis vörös csatakiáltása vagyok a bozótban,
nem a te gondolatod arany kalásza.
Miért nem ismered be, hogy hibáztál,
és miattad fáj a belőlem hiányzó agyag?
Micsoda gőg, bárcsak úgy tudnék gondolkodni,
mint egy bábu, amit te formáztál!

(...Igen, legalább megjelöltél,
mint szűz tetoválással a bőrömmön,
a te arckifejezéssel!)

A csended
(*Tu silencio*)

Egyszerre évszázados haraggal lépek elő,
mint lázadó fiú, állok eléd
(nem az, ki a hasonlatban szerepel)
aki kiabál, és bosszúságot okoz a családnak.
Te hallgatsz.
Visszavered, mint egy kemény szikla, a hangomat,
hagyod, hogy ily makacsul, feleslegesen, vállat vonjak.

Mennyire bele akartalak fojtani a szóba,
a szavad lenn, új,
megszilárdult és fénylő,
mint egy csillag az éjszakában
mi univerzális vagy csak az enyém!...

Oh, a csended,
súlyosabb, mint a semmi, vagy mint a halál!

*Manuel de la Puebla: „La lucha con el angel”,
Ediciones Mairena, San Juan - Puerto Rico, 1998*

A rózsza
(*La rosa*)

A nevedet a rózsza
ajkairól tanultam,
és már fénylőn ott van
a versben.

Jöhet a szél
leveleitől fosztva meg az esti órákat és az éj
hideg létezése meghegyezheti
a töviseket. A neved
az aranyban van, a minden egyes tekintetben
megismétlődő hajnal tűzében.
Puha, mint a hó,
kemény, mint a horgony és a vér bizonyossága.
Csodás módon
a hiány - emlék, nem a gyökereket rágó
agónia.

Díszes kő
vagy, gondolat
az álom és a messzeség boltívei alatt.
Madarak tornya vagy,
a gyümölcs és a csend megosztotta
zene szétszóródása.

Maga a rózsza vagy.

SILVIA MONRÓS de STOJAKOVIC
(1949)

A hullámok, a székek
(*Las olas, las sillas*)

Stin Eklisía tis Metamorfoseos

A tenger,
a tenger, a tenger; és egy folyó.
A tenger, a hullámaink, és egy folyó.
Egy szerelem-folyó
és egy zöld tajték-
láthatár, mert szeretlek Marija,
zöld, sárga, és lényegében lilás,
a távolban őrzőngő illat-horizont.
Egy láthatár, ami énekel, és énekel
egy görög konyhában énekelt.

A tenger, a tenger,
és ezer szerelem-generáció.
Alberti hullámai,
amik szeretnek, szeretnek,
maguk a szerelem,
vannak, vannak és énekelnek,
sohasem változva át Görögországgá, konyhává.

Egy konyha és abban a konyhában
egy asztal.
És azon az asztalon
egy hamutálca és egy folyó;
az a pillanat
már emlékké oldódott.

Egy emlék;
az emlékek;
hamu és hamutálcák,
és a vizek, a tüzek,
csendek, tekintetek és nyögések
pillanata
egy konyha asztalán.

Egy konyha, két szivar, két szék:
az egyik üres.
Egy üres szék, és a neved
a neved
te
a szádon át a fülembé úszik.

A tenger egy asztala:
egy szent folyó
egy domb csúcsán.

Egy domb,
felhők, terítékek és abroszok,
tekintetek.

Kockás abroszok,
fehérek, pirosak,
parfüm-kockások,
előre nem látott versekkel,
amik már az egész óceán vagy költészet előtt

a múlt jövőbeni illatába,
már az egész óceán vagy költészet előtt
Görögországban füstoszloppá alakultak át.

„*Ánfora Nova*”, No. 39-40, 1999

ANTONIO ROMÁN DÍEZ GARCÍA
(1942)

Elpusztítás
(*Demolición*)

Mindez szín volt, és nyitva állt
a remény előtt.

Mindaz, ami most itt áll, némán,
s a tegnapját borítja ránk, mint eltaposott égboltot,
más idő volt, más dal.
Meg a mi lelkünk alázta.

Mérföldet lépő csizmában járjuk a földjét,
és egy, véget nem érő hajnal - belefáradt
az erősödő, csigavonalban elillanó fénybe.

Ma a felhők elsötétítik a csillogást, nyár
és melankólia szárnyain
emel fel minket a szellő.

Számoljatok! Mérjete!k!
Alig egy marék, egy uncia, egy csepp
szerelem, amivel felkenjük magunkat.
Egy menny-darab, amit az ajkunkra
emelünk.

Azt akarom mondani, hogy amit előbb
ledönthetetlennek látok, és ma ledől,
a teremtés romjai ugyanolyanok, mint a többi,
amit holnap kell majd látnotok,
kellemes, teljes életet élnek.

Bizonyosságot ad nektek erről,
aki erre járt, és álmodott.

Íme, most ezt írja.

Délibáb
(*Espejismo*)

Össze akartalak törni, ezt te is
megtehetted volna velem, mindeneken túl
az előtt, hogy az alkony
elrejtí a folyó alatt
a nyomomat.

Mielőtt megkísérlem
megérinteni téged az ajkammal,
tenyerem tálkájába merem
a vizet, ahol te már
nem létezel.

Antonio Román Díez García:
„Habitable Silencia y Otros”, 1997

ANTONIO ENRIQUE
(1953)

A rossz
(*El mal*)

A rossz az embertől idegen.
Megvolt az Isten előtt és utána is lesz.
A rossz él, meg-megjelenik
a vackán, és leskelődik.
Az embert figyeli, megéri:
megtanulta utánozni.
Kívülről is látható,
nem mozog, mert mindenütt ott van.
Tehát lát, mert meglátta
az embert, az embereket, a mindenkori
hímet és a nőstényt, a nőstényt, a hímet,
és az embert.
És ugrik. És megsebez.
És sohasem öl, mert a halál
feltárná legtitkoltabb énjét.

„*Santo Sepulcro*”
Vitruvio, Madrid, 1998

DOMINGO F. FAÍLDE
(1948)

Eredet
(*Del Origen*)

Messziről, addig a pontig,
ahol a fény bezárja
a világ pupilláit.
És, középen,
befedve a horizont
és a tekintet közötti
távolságot,
az élet - a te létezésed,
megjelölve, egyszerűen
mindazzal, amit érintesz,
ami volt, a valószerűtlen -
és ez a papír fehéren,
amit meg sohasem írunk.
A tér, micsoda tévedés,
mert nincsenek számítások,
amik ellenállnak a mélységnek.
És ezért lehetséges a költészet,
és ezért, szintúgy,
a szomorúság.

*„La noche calcinada”,
Batarro, Ameria, 1996*

ANTONIO LUIS GINÉS MUÑOZ
(1967)

I
A hármas út
(*Ruta tres*)

És végül, amikor már csak egyedül vagyunk,
az nem más, mint egy fémár-alakú
fájdalom, ami darabokra hasogatja a levegőt,
könnyen előidézi,
hogymint
eltűnünk
az első füstfüggöny
karjai között,
ami érzékenyen ejti ki a nevünket.

II
Keresd és kapd el
(*Busca y captura*)

Más volt az engedmények
ideje, amikor az ajkak hegyével
számolták a veszteségeket,
egyhuzamban vártunk egy bejelentett szabad rablást,
más.
A harc fárasztó, mégis
az életed egy fejezetét tették itt
kockára, és nem tudod, a legfontosabbat-e,
úgy hogy vedd le drága ökleidet
az őrségben álló lányról, fújd ki magad,
mintha egy téged megnyugtató oldalon keresgélnél.
Ne engedd meg, hogy belépjen
a szerelem, mint egy bomba, a dolgaid közé,
amikor hulláknak látszanak a szemeid.

„*Ánfora nova*”,
Rute, 1999, No. 39-40

MANUEL JURADO LÓPEZ
(1942)

Elsüllyedt város
(*Ciudad sumergida*)

Ennek a városnak
már nincs kormányzója
mint a hó, vagy
az alkohol, amikor esik.
Mindenkinek
virágfüzérét nyújtja
és fogadja, mint hőst,
aki elvesztette a háborúját.
Ennek a városnak nincsenek
mocskos zugai, hol kifejeznék a gyengédséget.
Kinek a csókja?,
vonalak közé zárt versek:
parfait amour
sexo-saxo jazz.
Törvény nélküli város.

„*Música y nieve*”,
La General, Granada, 1992

PEDRO LAHORASCALA
(1931)

Bevetett föld
(*Campo sembrado*)

Arra mész.
Madár
és nyílvesző -
harmónia.

Nézed.
Szeded a virágot, a fény-árny játékot, a Napot,
a nappali költeményeket.

Csókolod.
Fehér liliom
és
vörös vadrózsa -
geometria.

A dallamok és a virágok
az illat-
zápor,
az ágak közti meztelenség,
senki sem sérti meg csírázó
fényedet.

Oh, szerelem, bevetett föld,
hol élvezni a közösülésre képes
estét.

Szép élni.

Halálos élet
(*Vivir mortal*)

A karjaid, és az enyéim
felfogják
a szemeidből vízesésként
hulló zöld nappali fényt.

Nem nézlek, beléd
merülök,
megmérgez engem az ég,
amikor a te színeid festik.
Kenj fel
a halálos életre.
Simogatással,
tűzzel.

Hiszen a tiéd az olajfa.
Az ág és a galamb.

Éjfél, fény-fél
(*Mitad noche, mitad luz*)

Csókolj,
szerelmem,
hisz már a kövirózsán alszik,
a lenyugodott nap.

Csókolj,
hiszen csillog
nagyon magasan az éj,
mi beborít minket.

Szerelmem,
csókolj,
tedd le az öved
itt,
a föbe.

Ami csillog.

Íme a szántóvető
(*Sembrador aquí*)

Szív, micsoda öröm,
megvan az est virága!

Napok - a szemeid,
a karjaim - fák.

Ez az ég,
a vére,
a szemeid, az a férfi,
minden a maga idejében és éhségében.

A kedves a fényben van,
a valódiban és egyhangúban.

Ez az édes lány
(*Esta dulce muchacha*)

Nézzétek csak,
mily tisztán emelkedik itt
a horizont,
míg a szemek a körvonalán
járnak.
Így volt, amikor egy gyerek.
Egy Nap, egy ígéret,
az eredeti út
egy póre szívhez.

Villafranca, Aceuchal,
Almendralejo,
Entrín,
Guadajira, La Albuera.
Illatok
mint combok a folyónál.

Az élet minden egyes álma
benne rejlik,
és ez az édes lány az egész
vidéke.
Kék és áttetsző Pogány föld
El nem hervadó,
a Szeretelenség
kifejezett
teljessége.

*Pedro Lahorascala: „Corazon oeste”,
Diputación Provincial, Guadalajara, 1988*

ALEJANDRO LÓPEZ ANDRADA
(1957)

A nyirkos tavernák
(*La húmedas tabernas*)

Egy üres utca,
hangját vesztett veréb a falak között,
az olajfához
közeledő hangyák türelme
és a szemeink..., amint csúszik a hó.
Lassan hagytuk, hogy meghaljon a szívünk,
és keresztbe állt a világunkban
az a ház. Még a hideg felé
fordítjuk az arcunk,
és szőlők füstje egyre a magasba tart.

„*El humo de las viñas*”,
Algaida, Sevilla, 1999

MARIO ÁNGEL MARRODÁN
(1932)

Szemben álló szavak
(*Vocablos enfrentados*)

Fent és lent
közel és messze
előtte és utána
nagy és kicsi
bent és kint
összeg és maradék

Ezekből származik
a dolgok súlya

A bűntény ásza
(*El as del delito*)

Érzem, hogy hallgatsz,
ezért kérdem:
hol vagy?
errefelé, a föld felszínén
rejtőzködsz?
Előjöhetsz saját lábadon
a lezárt körből, ne szégyenkezz
a legutolsó hír miatt, mert mi is
jelen leszünk a gyilkos temetésén.

*Mario Ángel Marrodán: „Varón de púrpura”,
Alandar, 2000*

Strand
(*Playa*)

Égbolt.
Tenger.
És homok.

Évszázados mélabú.

Hit
(*Fe*)

Becsukom a szemem, és látok.
Kinyitom a szemem, és hiszek.

Mit látok? Azt, amiben nem hiszek.
Miben hiszek? Abban, amit nem látok.

Élő jelen
(*Presente viviente*)

Semmi sem megy el.
Minden jön.
Megy és távozik.
Minden megy.
Semmi sem jön.
Távozik és elmegy.

Mitől távoli a közeli.
Mitől közeli a távoli.

Az igen és a nem
a nem az igennel,
a nem és az igen,
az igen a nemmel,
az igen a nem nélkül,
a nem az igen nélkül,
az igen az igennel,
és a nem a nemmel.

Nem vagyok az, ami vagyok,
az vagyok, ami nem vagyok.
Az vagyok, aki nem vagy.
Az vagy, aki nem vagyok.
Ő az - ami,
az az - ami,
vagyok, mert van,
van és én is vagyok.

A lenni vagyok.

Intim pillanatok
(*Momentos intimos*)

Három vágyam van:
hogy kinyissam a kört:
hogy összetörjem a 0-t
az élet lázadó kezével;
hogy kilépjek a szorongató nyomorból
az álom aranyszínpadára,
és mint egy égő szén kétértelműsége
a halál végtelen márványában
emésztődjem fel.

A költő
(*El poeta*)

Volt egy szerelme, szegényen élt,
túlzottan szűkösen,
csodálatos fénnel teli
zsoltárával súrolta a titkot,
sohasem tagadta mártíromságát,
mint egy megtévedt angyal szenvedett az életében,
névtelen valaki volt,
és bensőséges hanggal tárta fel
daloló szívét.

Tréfa
(*Farsa*)

Kettő meg kettő az nem négy.
Kettő meg kettő csak egy,
két lény egy életben,
két élet egyetlen lényben.

A lélek
(*El alma*)

Egy, az emberek számára
láthatatlan, örökre színtelen
ablak, ami az Istenre nyílik.

Közbeszótt ellipszis
(*Elipse entretejida*)

Miért élünk mint holtak?
Holtan miért nem élünk?

Ha élni az szeretni
azt amije van az embernek,
meghalni az szeretni
azt amije nincs az embernek.

Hol? Hol?
(*Donde Donde?*)

Ma tegnap volt.
A tegnap - holnap.
Holnap ma lesz.

Holnap, tegnap és ma
nem lesznek együtt.

Az előtt
 múlik.
Az akkor
 változik.
A most
 kopik.
Az után
 cserélődik.

Fehér, fekete, szürke.
Az idő trilógiája.

Úgy látszik, hogy lesz
 (emlékezet).
Úgy látszik, hogy nem volt
 (emlék).
Úgy látszik, hogy van
 (feledés).

A sarjmetszés ideje.

Teljesség-léggör
 (a zenité).
Múlt-pirkadat
 (vagy a sivatagé).
Szél-őrszem.
 Alkonyat-klíma.

A szürkület hív,
miközben távolodik.
Az Ide Oda-felé.
Az Oda Ide-felé.

Megteremtett végkifejlet.

*Mario Ángel Marrodán: „Paria Terrestre”,
Ediciones Bonet Schar, 1989*

A kín
(*El suplicio*)

Az életem
kínjai közt
éhezem, fázom és szomjazom;
éhezlek téged
(a keserű láncszemet),
fázom magamtól
(a meztelen tapasztalattól),
és szomjazom az istent
(az aggodás attól, hogy nyöszörgünk
a kígyófészekben).

*Mario Ángel Marrodán: „Abecedario apócrifo”,
Poesia Toda, Bilbao, 2003*

JOAQUÍN ORTEGA PARRA
(1934)

I

Ha létezem,

ha nem agyrém vagyok,

sem felhő;

ha sem
egy hamis selyem szív, vörös;
sem a puffadt díszpárna, amin
fennkölt gondolataid pihennek.

Ha létezem

- és nem agyrém, felhő;
és nem ez a szív, ez a pihenés -,

add ide a tükrödet, Szerelmem, és ismerje meg

- ezt a tegnapi árnyat -

a levegő szederjességét, amikor haldoklik
egy szerelmes férfi.

II

Nem arról van szó, jelenlétedbe meztelenül érkezsem,
ebben a védtelenségben.

Arról van szó, szerelmem, hogy nem talállok
ruhát, ami illene rám,
mert mindazt ott hagytam a szememből
ömlő könnyek mellett,
egy vég nélküli folyónál, már nem számít, hogy mikor.

És azt gondolom, hogy már oly jelentéktelen vagyok,
hogy minden barátom köszönt,
nem találva különösnek.

És kávézunk.

És magyarázzák nekem
az utolsó kudarcaikat.

Mind egyforma. Mint mindig.

Nem látják, hogy a másik vagyok: jól öltözött,
ügyelek a ruhámra, a cipőmre,

gördülékenyen beszélek, gúnyosan;

de az, aki vagyok - az én hátam -
a túloldalon található.

A leigázott szemek.
A te jelenlétedben. Védtelenül:

Megfosztva
ruhától és gúnytól.

Bocsánatért
könyörögve a sértés miatt, hogy
ily ritka szerelemmel szeretlek.

*„Anfora Nova”,
Rute, 1999, No. 39-40*

PEDRO J. de la PEÑA
(1944)

Szálloda
(Hotel)

Tudnunk kell, hogy ezek a boldog napok, ezek az éjszakák
rövid ideig tartó csalás.

És a szerelem - szálloda, ahol vendégeskedünk.

„De(s) Apariciones”,
Libertarias, 1994

Egyszerű tiszteletadás a szépségnek
(Homenaje sencillo a la belleza)

A szépség semmire sem hasonlít:
a világa ritka és a sajátja.
Egy hal pikkelye a kövön,
a szomjúhozó csalán:
dagadt szemhéjak ébredése.

Mindig a ködbe dugja az ujjait,
mélyen jelt hagy a sárban.
Egyetlen és meztelen.
Sohasem marad ott, ahol vagyok.
Mindig akkor ismerem fel, amikor távozik.

„Teatro del sueño”
Valencia, 1980

ANTONIO PORPETTA
(1936)

Javaslat
(*Propuesta*)

Vissza kell szerezni
a láz tapintását és az éjszakák színét,
a bronz antikitását és a sírás aromáját,
a sasok kiáltását és a csend ízét,
a levegő félénkségét.
Vissza kell szerezni
a csillagok alázatosságát és az éhség hangját,
a dátumok nélküli utakat és a nád büszkeségét,
az újjászületett holtakat és a puma suttogását,
a ködöt a színes ablaküvegeken.
Vissza kell szerezni
a zöld hajnalokat és a folyó árnyát,
a lágyabb harangszót és a gazdátlan kezeket,
a víz magjait és az elveszett lépteiket,
a hajók táncát.
Meg kell tenni a lehetetlent, hogy ismét felfedezzük
azt az esetlen csodát, azt az abszurd varázslatot,
azt a szép nyomort, amit életnek nevezünk
égető melege teljes kincstárával.

„*Ánfora nova*”
1999, No 39-40.

RAMÓN REIG
(1954-)

A harang
(*La campana*)

Harang, éjjel csak a te hangod,
a beniarrészi friss éjjelen
csak a te hangod akarom hallani;
a te kimerült, épp csak rezgő hangodat,
amikor minden messze tűnt,
amikor minden szinte csak látszat?
Csak a te, sötét magasságban csírázó hangodat,
amit kerámiakupola hint szét.
Csak a te hangod az elveszett paradicsomból,
ami most egy másik édent hoz eléem,
mint lelki nyugalmat és bús ábrándokat.
Csak a te hangod, ami már elég,
hogy megvigasztalódva megnyugodjam
végzetes jelentése ellenére.

Beniarrés, 1-8-1996

*„Regreso al manantial de los cipreses”,
Ediciones ALFAR, Sevilla, 2000*

Sohasem voltam szabad
(*Nunca he sido libre*)

Sohasem voltam szabad, de szabadnak hittem magam.
Csak mély és rejtélyes törvények szerint
voltak bűneim,
miket soha el nem követtem.
Most, amikor kegyvesztett lettem,
vette kezdetét a szabadságom.
Mégis úgy halok meg, hogy nem is voltam szabad.
Már késő van, túl késő.

(31-8-1955)

Miért lettem költő
(*¿Por qué fui poeta?*)

Miért lettem költő? Egy napon,
egy nagyon is konkrét napon, amit elfelejtettem,
miért írtam verset, vagy mit is?
Mert nem volt szabad mást tennem.
Semmit sem tudtam magamról,
csak írtam, sóhajtozva.
Nem választhattam, bensőmben
és a szélben már minden meg volt írva.
Előbb a sóhajok, most elkeseredés és elvágódás,
valami hasonló, nem ugyanaz (úgy hiszem, abban az időben járunk)

(31-8-1995)

Mikor leszünk nagyok?
(*Cuándo seremos mayores?*)

A hasznosság a szabadsággal kezdődik.
A költészet a szabadsággal fog kezdődni.
Most, mint minden, az önimádat másik gyümölcse.
Mikor leszünk nagyok?

(31-8-1995)

Rewind

Ismételgetjük (Rewind):
- Mi leszel, ha nagy leszel?
- Költő.
- Aha, költő, mily szellemes.
- És még?

(31-8-1995)

A költészet veszített
(La poesía ha perdido)

Ne áltassuk magunkat: a költészet veszített.
Nem tudom, a háborúban-e, de igen, túl sok csatában.
A kereskedők, az uzsorások, a reklámfőnökök,
a sarlatánok és a piackutatók győztek.
Nincs saját élete,
különböző dolgok függvénye:
a nárcizmus függvénye,
a hiúság függvénye,
az önzés függvénye,
a szókísérletek függvénye (kémcső-költészet),
a „nép” függvénye (de mi a nép?)
az előírányzatok függvénye
(mennyi az, amit kiadhatunk a kultúrára?)
a társadalmi szertartások függvénye,
a politikai érdekek függvénye,
a kincstári leszámítolások függvénye,
az önköltségi kis ügyletek függvénye,
az irodalmi tehetségek függvénye,
(700 és 1000 sor között, 1 millió tehetség),
a pityergés függvénye,
a kishitűség függvénye,
az egyetlen gyermeki lét (önök szolgálja) függvénye,
összegezve, a függvények függvénye.
De, kicsoda is az tulajdonképpen?
Senki, senki, nincs csak úgy magától,
a.... függvénye,
nincsen lelke, nincsen agya.
Senki sem, semmi sem,
és mindaz, mi nem létezik
semmire sem lehet jó.
Tehát mit csinállok, ha olyasmivel foglalkozom,
ami semmire sem jó? Semmit,
követni a már megírt utasítást,
végezni egy gyengeelméjű negyvenéves dolgát,
és kimutatni, hogy amit mondtam, az biztos.

*„La poesía no sirve para nada”,
Ediciones Libertarias/Prodhuvi, Madrid, 1997*

Ha te olvasol engem, én olvaslak téged
(*Si me lees, te leo*)

Költő barátom, ha te olvasol engem, én olvaslak téged.
De mindig a barlangokban,
a barlangokban mindig:
ezt sem veszik, sem adják.
A barlangokban mindig és a levelekben
hogy legyen a költő kinek írjon.
A verseid tetszenek, mert barátok vagyunk,
majd támogatlak, ha engem elátkoznak. De
egy napon a legádázabb ellenségekké válhatunk.
És, közben, múlik az élet,
és hullanak az emberek,
betegségektől és golyóktól,
és folytatódik az éhezés,
és oly divatjamúlt, aminek a neve osztályharc
(klasszikus és posztmodern változatokban),
és valaki, a közelben vagy távol, metaforáknál valami többet vár
mitőlünk...
De mi a barlangokban,
mint a vakondok,
vagy az Olimposzon, mint az istenek (akik hamisak).
Mi a Parnasszuson, vagy inkább a Tömegben,
(az éltető gravitáció következtében, mit nem ismerünk).
Mi a barlangokban, mint vak halak,
vagy talán, mint a magma (ez valójában az ártatlanság feltételezése).
És talán másképpen nem is lehet.
Ilyenek vagyunk, mert hiányzik a szabadságunk,
hogy mást jelentsünk. Mint valami
(a Dalai Láma kivételével, aki bölcs és következőképpen,
szabad, de feltételezem, mit sem tud az informatikai programokról).

(1995-8-31)

„La poesía no sirve para nada”,
Ediciones Libertarias/Prodhuvi, Madrid, 1997

FERNANDO DE VILLENA
(1956-)

Emlék
(*Recuerdo*)

Már jön a tél apa
eső-kabátban át a mezőkön.
A hágókon zúg a szél,
megalázkodnak előtte
a védtelen fűzfák.
Hosszúak voltak a nyári napok
és szépen nyugodtak le a pálmák mögött.
Akkor a strandokon szeretkeztünk
a csillagkép-geometria alatt.
Most morajlik a tenger
És meg-megdörren az ég,
írok hogy felidézzem az illatodat.

(„*Amar lo efimero*” kötetből)

JORGE AYALA ZELADA
(1953)

A költő
(*El poeta*)

Az erdők sápadt szántóvetője vagyok
az utolsó aranyak között.

Egy csodaszép madár
ki elveszett az éjben.

És hallom, hogyan csúsznak meg a dalok
az én fénytollaimon.

*„Ventana al mar”, Ediciones Mairena,
San Juanm Puerto Rico, 1992*

JOSÉ VERÓN GORMAZ
(1946)

Űrhajósok
(*Astronautas*)

Be akarjátok hinteni a Világűrt nyomorral?
Repüljetek, repüljetek, repüljetek,
és a csillagok között
rakjatok fészket!

Meglepetés
(*Sorpresa*)

Tegnap írni akartam egy epigrammát
a könnyű borról;
és ismeri a nagyszerű mûzsa tanácsát?
„A borról,
ne írd;
hanem idd meg azt!”

*José Verón Gormaz: „Epigramas del último naufragio”,
Seuba Ediciones, Barcelona, 1998*

A vihar elmúlt
(*La tempestad pasó*)

És hirtelen,
előre nem láthatóan,
minden elcsitult.
Azt mondták, hogy beköszöntött
a váratlan szélcsend.

Apokrif evangélium
(*Un evangelio apócrifo*)

A sorsom

sohasem láttam tisztán.

Minél jobban elrontottam a jövőm,
annál inkább a múltra gyanakodtam,
amikor sötét volt a hajnal és az éjszaka egy bohózat,
az a dicsőséges ária

- a tiszteletreméltó Bach 47-ese -
komor reménnyel mentett meg az unalomtól.

Meddig jutottam el - ez talány.

Mire való a borító,
az ezeréves tudomány aranyfüstje,
az illetén stigma,
ami az alapunk, és áthatol rajtunk.

Ha a verset nézem,
érzek.

És ha az időt nézem,
reszketek.

Évforduló
(*Aniversario*)

A nagyablak mellett,
várva a melankólia ölelését,
mereven lesed az alkony lángoló messzeségét.

Pont itt lehetett,
az idő és a fény szakadékában,
ahol meghaltál és újjászülettél.

Vagy talán arra gondolsz,
hogyan éppen most születesz?

Hallgasd csak,
hallgasd csak az esti zajt:

a kismadarak dalolnak,
örvendenek a szürkületnek,
és öregítenek.

*José Verón: „Auras de adviento”,
Institución Fernando el Católico, Zaragoza, 1988*

ENRIQUE VILLAGRASA
(1957)

I

Csendes utca. Az árnyak
kegyetlen előjele, e fekete sorokban.

És a csillagok körökben ragyognak,
ahol a magányos északnyugati szél,
mint te, keresi a helyet, hol megjelenhet.

II

A bánat eltörli a délutánt,
a csatorna visszhangja.
A fénye, az alkony
egy szótagja.

Egy megsebesült óramutató
illatokat szolgál fel.
Megsokszorozott visszhangja
izzó titkokat olvaszt.

III

Borzalmas űr:
a lelken van a seb.
Érzések, emóciók,
az életed élesztője.
Valóság: kiagyalt szó.

„*Ánfora Nova*”,
1999, No. 39-40, Rute, 1999